

*Πολιτιστικές
Διαδρομές
στη
Θεσπρωτία*

ελληνικά - english

*Cultural
Destinations
at
Thesprotia
Greece*

**ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ
CHAMBER OF THESPROTIA**

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ / CULTURAL DESTINATIONS AT THESPROTIA GREECE

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

CHAMBER OF THESPROTIA

Αγίων Αποστόλων 55, Ηγουμενίτσα / 55, Agion Apostolon str, Igoumenitsa

Τηλ. / Tel: +30 26650 29480-488

cci@e-thesprotias.gr

www.e-thesprotias.gr

www.export-co.eu

www.thesprotia-holidays.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ / PUBLISHER

Επιμελητήριο Θεσπρωτίας / Chamber of Thesprotia

ΠΡΟΕΔΡΟΣ / PRESIDENT

Αλέξανδρος Πάσχος / Alexandros Paschos

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ / EDITORIAL SUPERVISION

Πέτρος Ζουμπούλης / Petros Zoumpoulis

Διοικ. Προϊστάμενος Επιμελητήριο Θεσπρωτίας /

Admin. Head Chamber of Thesprotia

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ / CREATIVE annameli.gr

Εκδοση 4η

Νοέμβριος 2022 / November 2022

Την 1η έκδοση επιμελήθηκε η εταιρία STRATIS ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ & ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ Ε.Π.Ε.* σε συνεργασία με το Επιμελητήριο Θεσπρωτίας στα πλαίσια του προγράμματος **TUR.GRATE2 - InteGRATEd actions to promote sustainable ToURist development 2**

The guide was edited by the company STRATIS INFORMATION SOCIETY STRATEGIES & ACTIONS Ltd* in collaboration with the Chamber of Thesprotia.

ΔΩΡΕΑΝ ΔΙΑΝΟΜΗ / AVAILABLE FOR FREE

Περιεχόμενα Contents

Αρχαιολογικά

Θρησκευτικά

Πολιτιστικά

Διαδρομές

Η Π. Ε. Θεσπρωτίας και η ιστορία της
Thesprotia and its history

08

Αρχαιολογικοί προορισμοί
Archaeological destinations

14

Θρησκευτικοί προορισμοί
Religious destinations

80

Πολιτισμικοί προορισμοί
Cultural destinations

116

Διαδρομές
Trails

140

Χαιρετισμός Προέδρου

Αγαπητοί Επισκέπτες, Αγαπητοί Φίλοι,

Ο Νομός Θεσπρωτίας, στο Βορειοδυτικό άκρο της Ελλάδας, μετά την ολοκλήρωση της ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ αλλά και την αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό του Λιμένα Ηγουμενίτσας, καθίσταται ένας γρήγορα και εύκολα προσβάσιμος, ασφαλής και ελκυστικός τουριστικός προορισμός. Προσφέρει στον επισκέπτη ονειρικές διακοπές, αφού συνδυάζει βουνό και θάλασσα, με κοντινές διαδρομές, όπου τα ορεινά και παραθαλάσσια τοπία εναλλάσσονται φανταστικά. Δίνει την δυνατότητα στον επισκέπτη να απολαύσει ειδυλλιακές ακρογιαλιές, ποτάμια, σπήλαια, την λίμνη με τα νούφαρα, φαράγγια, βιότοπους, επισκέψεις σε αρχαία, βυζαντινά και ρωμαϊκά μνημεία, Ιερές Μονές και Εκκλησίες, το ιστορικό Σούλι, το σύγχρονο Μουσείο Ηγουμενίτσας, λαογραφικά μουσεία και συλλογές. Απευθύνεται σε οικογένειες αλλά και μεμονωμένους επισκέπτες και παρέχει δυνατότητες οργανωμένης διαμονής και πλήθος εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων όπως rafting, κανό, καγιάκ, ιππασία, πεζοπορία, αεροπτερισμός, θαλάσσια σπορ, και την καλοκαιρινή περίοδο παραδοσιακά πανηγύρια και γιορτές. Επίσης μπορεί να αποτελέσει την βάση για ημερήσιες εξορμήσεις στις γειτονικές περιοχές της Κέρκυρας, των Παξών, της Πάργας, των Ιωαννίνων και Άρτας, αλλά και στο νότιο τμήμα της Αλβανίας. Με τον παρών Οδηγό «Πολιτισμικές Διαδρομές στην Θεσπρωτία», επιθυμούμε να σας γνωρίσουμε ένα μικρό κομμάτι από το πλούσιο πολιτισμικό και πολιτιστικό απόθεμα της περιοχής μας.

Ο Οδηγός διακρίνεται σε τέσσερις θεματικές ενότητες ως ακολούθως:

- Αρχαιολογικοί Προορισμοί
- Θρησκευτικοί Προορισμοί
- Πολιτιστικοί Προορισμοί
- Διαδρομές

Σας καλούμε στον φιλόξενο τόπο μας, στην Θεσπρωτία.

Ελάτε να την γνωρίσετε από κοντά.

Αλέξανδρος Πάσχος

Πρόεδρος Επιμελητηρίου Θεσπρωτίας

Dear Visitors, Dear Friends,

The Prefecture of Thesprotia, in the Northwestern end of Greece, after the completion of the EGNATIA ODOS motorway and the upgrading and modernisation of the Port of Igoumenitsa, is a fast and easily accessible, safe and attractive tourist destination. It welcomes visitors to a dreamy holiday, as it combines mountain and sea, with small trips, where mountainous and seaside sceneries alternate in a fantastic sequence. Visitors can enjoy idyllic shores, rivers, caves, the water-lily lake, canyons, habitats and visit ancient, Byzantine and Roman monuments, Monasteries and Churches, the historic Souli, the modern Museum of Igoumenitsa, folklore museums and collections. It addresses families and separate visitors and provides the option of organised stay and a multitude of events and activities, such as rafting, canoe, kayak, horse riding, hiking, hang gliding, sea sports and, in the summer, traditional feasts and festivals. Furthermore is can be the basis for day trips to the neighbouring areas of Corfu and Paxoi, of Parga, Ioannina, Arta and the southern part of Albania. With this Guide "Cultural Destinations at Thesprotia" we would like to introduce you to a small part of the rich cultural and artistic reserves of our area.

The Guide is divided in four thematic units as follows:

- Archaeological Destinations*
- Religious Destinations*
- Cultural Destinations*
- Routes*

Welcome to friendly Thesprotia.

Come to discover it.

Alexandros Paschos

President of the Chamber of Thesprotia

Ευχαριστίες - Συγγραφική Ομάδα / Thanks - Writing Team

Ευχαριστούμε την ΛΒ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας, την Ιερά Μονή Γηρομερίου, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Φιλιατών, την Π.Ε. Θεσπρωτίας, τους εκπροσώπους των Πολιτιστικών Συλλόγων, τους φωτογράφους κ. Δημήτρη Μπρέστα (www.brestas.gr) και κ. Παναγιώτη Τσαγκαλίδη και όλους τους συνεργάτες μας, που με την πολύτιμη βοήθειά τους και την παροχή φωτογραφικού και άλλου υλικού, συνεισέφεραν στην δημιουργία του παρόντος πολιτιστικού οδηγού.

Την έκδοση επιμελήθηκε η εταιρία STRATIS ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ & ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΕΠΕ σε συνεργασία με το Επιμελητήριο Θεσπρωτίας.

We thank the 32nd Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities of Thesprotia, the Holy Monastery of Giromeri, the Center of Environmental Education Filiaton, Thesprotia R.U., the photographers Mr. Dimitris Brestas (www.brestas.gr) and Mr. Panagiotis Tsagkalidis and all our collaborators, who with their valuable help and by providing of photographic and other material, contributed to the creation of this cultural guide.

The guide was edited by the company STRATIS INFORMATION SOCIETY STRATEGIES & ACTIONS Ltd in collaboration with the Chamber of Thesprotia.

«Συγγραφική Ομάδα» / Writing Team

Συντονισμός Ομάδας: / Coordination Group

Ζουμπούλης Πέτρος, Διοικητικός Προϊστάμενος Επιμελητηρίου Θεσπρωτίας.
Zoumpoulis Petros, Admin. Head, Chamber of Thesprotia

Επιμέλεια Κειμένων & φωτογραφικού υλικού: / Editing and photographic material

Αρχαιολογικοί Προορισμοί / Archaeological Destinations

Ρήγιнос Γεώργιος, Αρχαιολόγος, Αναπλ. Προϊστάμενος ΛΒ΄ ΕΠΚΑ / Riginos Georgios, Archologist, Assoc. Head of 32nd EPCA
Λάμπρου Βασιλική, Αρχαιολόγος ΛΒ΄ ΕΠΚΑ / Lamprou Vasiliki, Archaeologist at ΛΒ΄ ΕΠΚΑ
Τζωρτζάτου Αντωνία, Αρχαιολόγος ΛΒ΄ ΕΠΚΑ / Tzortzatu Antonia, Archaeologist at 32nd EPCA
Λάζαρη Κασσιανή, Αρχαιολόγος ΛΒ΄ ΕΠΚΑ / Lazari Kassiani, Archaeologist at ΛΒ΄ ΕΠΚΑ
Λάζου Θεοδώρα, Ιστορικός - Αρχαιολόγος ΛΒ΄ ΕΠΚΑ / Lazou Theodora, Historian - Archaeologist at 32nd EPCA

Θρησκευτικοί Προορισμοί / Religious Destinations

Αρχιμανδρίτης Μεθόδιος, Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Γηρομερίου / Archimandrite Methodios, Abbot of the Holy Monastery of Ghiromeri.

Διαδρομές / Trails

Νικολάου Μάρκος, Υπεύθυνος ΚΠΕ Φιλιατών Θεσπρωτίας, ΠΕ 11Μsc. / Nikolaou Markos, Head of the Center for Environmental Education (ΚΠΕ) of Filiates Thesprotia, ΠΕ 11Μsc.
Αναγνωστόπουλος Ευάγγελος, Αναπλ. Υπεύθυνος ΚΠΕ Φιλιατών Θεσπρωτίας, ΠΕ 17.08, ΠΕ 20. / Anagnostopoulos Evaggelos, Assoc. Head of the Center for Environmental Education (ΚΠΕ) of Filiates Thesprotia, ΠΕ 17.08, ΠΕ 20

Graphic Design: annameli.com

Έκδοση 4η - Νοέμβριος 2022 / November 2022

Η Π. Ε. Θεσπρωτίας και η Ιστορία της

Η Θεσπρωτία, στο βορειοδυτικό άκρο του ελλαδικού χώρου, καταλαμβάνει μία εξαιρετικά ορεινή περιοχή μεταξύ των δυτικών οροσειρών της Πίνδου και των ακτών του Ιονίου. Η γεωμορφολογία της χαρακτηρίζεται στις ακτές από μικρούς κόλπους και βραχώδη ακρωτήρια και στην ενδοχώρα από έντονα ορεινό τοπίο, που διακόπτεται από τις κοιλάδες των ποταμών Θύαμι (σημ. Καλαμά) και Αχέροντα και των παραποτάμων τους.

Η περιοχή κατοικείται από τη Μέση Παλαιολιθική περίοδο (περί το 100.000 π.Χ.) και αδιάλειπτα καθ' όλη τη διάρκεια των προϊστορικών και πρώτων ιστορικών αιώνων. Το ηπειρωτικό φύλο των Θεσπρωτών εγκαθίσταται στο κεντροδυτικό τμήμα της Ηπείρου γύρω στο 2000 π.Χ., και οργανώνεται σταδιακά σε επιμέρους φυλετικές ομάδες, που κατοικούν σε μικρούς αγροτικού χαρακτήρα οικισμούς («κώμες»). Κατά την πρώιμη ιστορική περίοδο στη σφαίρα επιρροής τους υπάγονταν και τα δύο πανελλήνιας εμβέλειας μαντεία, αυτό στο ιερό της Δωδώνης, στο λεκανοπέδιο των Ιωαννίνων, καθώς και το Νεκρομαντείο, στις εκβολές του Αχέροντα.

Μεταξύ του 8ου και 6ου αι. π.Χ., αναπτύσσονται στα παράλια της Ηπείρου εμπορικοί σταθμοί και αποικίες από τους Ηλείους, τους Κορίνθιους και τους Κερκυραίους. Η παρουσία των αποίκων αυτών, αλλά και ο ενεργός ρόλος των ξένων δυνάμεων -κυρίως των Αθηναίων από τον 5ο αι. π.Χ. και του Μακεδόνα βασιλιά Φιλίππου Β΄ στο τελευταίο τέταρτο του 4ου αι. π.Χ.- στα πολιτικά τεκταινόμενα της Ηπείρου θα συντελέσουν αποφασιστικά στην έξοδο των ηπειρωτικών φύλων από την πολιτιστική τους απομόνωση.

Thesprotia and its History

Thesprotia, on the northwestern part of Greece, occupies an extremely mountainous region between the western side of Pindos Mountains and the Ionian coast. The geomorphology is characterized on the coasts by small bays and rocky headlands and in the interior by a mountainous landscape, interrupted by the river valleys of Thyamis (pres. Kalamas) and Acheron and their tributaries.

The area has been inhabited since the Middle Paleolithic period (c. 100.000 BC) and consistently throughout prehistoric and early historic times. The Thesprotian tribes were installed in the western part of Epirus around 2000 BC and gradually organized into clans, who live in small rural settlements ("komes"). During the early historical period, they had under their influence the two well known oracles, the one at Dodona, in Ioannina basin, and the other at Necromanteion on the Acheron River.

Between the 8th and 6th cent. BC, trading posts and colonies of Elis, Corinth and Corfu were established on the coast of Epirus. The presence of these settlers and the active role of foreign powers -especially the Athenians from the 5th cent. BC and the Macedonian king Philip II in the last quarter of the 4th cent. BC- in the political life of Epirus will contribute decisively to the exit of the Epirotic tribes from their cultural isolation.

Στο διάστημα των δύο αιώνων από τα μέσα του 4ου έως τα μέσα του 2ου αι. π.Χ. η Θεσπρωτία γνωρίζει μια άνευ προηγουμένου πληθυσμιακή, οικονομική και οικιστική ανάπτυξη, που αντικατοπτρίζεται στη δημιουργία οργανωμένων πόλεων για πρώτη φορά στην ιστορία της. Οι πόλεις αυτές -με κυριότερες τα Γίτανα, την Ελέα, τη Φανοτή (σημ. Ντόλιανη) και την Ελίνα (σημ. Δυμόκαστρο)- θα λειτουργήσουν ως κέντρα των επί μέρους φυλετικών ομάδων και ταυτόχρονα θα συνασπιστούν σε ομόσπονδο κράτος -το «Κοινό των Θεσπρωτών».

Το έτος 167 π.Χ. η Ήπειρος λεηλατείται από τις ρωμαϊκές λεγεώνες του Αιμίλιου Παύλου. Τη μοίρα αυτή ακολουθούν και οι μεγάλοι οχυρωμένοι οικισμοί της Θεσπρωτίας, που σε μεγάλο βαθμό εγκαταλείπονται. Κατά τη διάρκεια της ρωμαϊκής κυριαρχίας, οι κυριότεροι οικισμοί οργανώνονται στα παράλια και κατά μήκος της οδού που συνέδεε τα δύο σημαντικά αστικά κέντρα της περιοχής, τη Νικόπολη, κοντά στη σημερινή Πρέβεζα, και το Βουθρωτό, στη Νότια Αλβανία. Ένας από αυτούς ήταν ο παραθαλάσσιος οικισμός που δημιουργήθηκε στην περιοχή του Λαδοχωρίου Ηγουμενίτσας, ενώ στην ενδοχώρα, κοντά στην Παραμυθιά, ιδρύθηκε η ρωμαϊκή αποικία της Φωτικής, διοικητικό κέντρο της περιοχής το 2ο και 3ο αι. μ.Χ.

Με την επικράτηση του Χριστιανισμού στην Ήπειρο κατά τον 4ο αι. μ.Χ., η Θεσπρωτία, η οποία ανήκει στη βυζαντινή επαρχία της Παλαιάς Ηπείρου, θα αποτελέσει ένα από τα κέντρα της νέας θρησκείας, καθώς ήδη από την εποχή του Μεγάλου Θεοδοσίου ιδρύεται επισκοπική έδρα στην πόλη Εύροια, στη σημερινή Γλυκή.

Την περίοδο των «σκοτεινών χρόνων», από τον 6ο μέχρι τον 9ο αι. μ.Χ., εμφανίζονται στην ενδοχώρα σλαβικές εγκαταστάσεις, ενώ τα παράλια δέχονται αραβικές επιδρομές. Η περιοχή από τη Χειμάρρα της Αλβανίας ως το Μαργαρίτι της Θεσπρωτίας καταλαμβάνεται από το σλαβικό φύλο των Βαϊουνητών και ονομάζεται Βαγενετία. Η ίδρυση του θέματος της Νικόπολης σήμανε και το τέλος της μεταβατικής περιόδου, που συνδέεται με τις σλαβικές επιδρομές και μετοικίσεις. Οι αραβικές επιδρομές, μετά και από την κατάληψη της Σικελίας, γίνονται εντονότερες την περίοδο αυτή, ενώ στο προσκήνιο στο τέλος του 10ου και κατά τον 11ο αι. εμφανίζονται οι Βλάχοι, οι Βούλγαροι και οι Νορμανδοί, στα χέρια των οποίων περνά διαδοχικά η περιοχή.

During the two centuries from the mid 4th to mid 2nd cent. BC Thesprotia faced an unprecedented demographic, economic and residential development, which is reflected in the creation of organized cities for the first time in its history. These cities –the most important of which were Gitana, Elea, Fanoti (pres. Doliani) and Elina (pres. Dymokastro)– will operate as centers of individual tribal groups and simultaneously will band together in the “League of Thesprotians”.

In the year 167 BC Epirus was plundered by the Roman legions of Aemilius Paulus. The same fate also met the large fortified settlements of Thesprotia, most of which were largely abandoned. During the Roman rule, the main settlements are organized on the coast and along the road that connects the two important cities of the region, Nikopolis near Preveza and Butrint in southern Albania. One of them was the coastal settlement established in Ladochori, near Igoumenitsa, while inwardly near Paramythia, the Roman colony of Fotiki was founded, administrative center of the 2nd and 3rd cent. AD.

The 4th cent. AD is the age of Christian prevalence in Epirus. Thesprotia is part of the province of Old Epirus and becomes one of the centers of the new religion, given that an Episcopal seat was established in the city of Evria (pres. Glyki village) as early as the time of Theodosius the Great.

During the “dark ages” from the 6th to 9th cent. Slavic establishments are founded in the hinterland, while the coastline suffers of Arab raids. The area from Himare in Albania in the north to Margariti in Thesprotia in the south is occupied by the Slavic tribe of Vaiounites and thus called Vagenetia. The establishment of Nicopolis “Thema” (Province) signified the end of the transitional period, associated with the Slavic invasions and tribal movements. The Arab raids, after the conquest of Sicily, are frequent and harsh, while from the end of the 10th and during the 11th cent. Vlachs, Bulgarians and Normans successively possess the area.

After the conquest of Constantinople during the Forth Crusade in 1204, Thesprotia became part of the independent Epirus hegemony (the Despotate of Epirus) and subsequently fell under the rule of many different despots until its final conquest by the Turks in 1430.

Η ίδρυση του Δεσποτάτου της Ηπείρου, με έδρα την Άρτα, συνδέεται με την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους το 1204, καθώς η Ήπειρος μετατρέπεται σε ιδιότυπη ανεξάρτητη ηγεμονία με πολλούς και διαφόρων εθνοτήτων δεσπότες μέχρι την τελική της κατάληψη το 1430 από τους Τούρκους.

Η απελευθέρωση από την Οθωμανική Αυτοκρατορία και η ένωση με το ελληνικό κράτος το 1913 θα έρθει με τους Βαλκανικούς Πολέμους. Η περιοχή εντάχθηκε αρχικά στο Νομό Ιωαννίνων. Ως αυτόνομος ο Νομός Θεσπρωτίας συγκροτήθηκε το 1928, λαμβάνοντας το όνομα του από τον μυθικό ήρωα Θεσπρωτό.

Η μακράιωνη ιστορία και η πλούσια παράδοση της περιοχής αντικατοπτρίζεται στα μνημεία της –αρχαιολογικοί χώροι, βυζαντινά μνημεία, εκκλησίες και μοναστήρια, παραδοσιακοί οικισμοί– και παρουσιάζεται συνολικά στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας, το οποίο αποδίδει μια πλήρη εικόνα της ζωής των αρχαίων Θεσπρωτών, στις κούλιες της Παραμυθιάς και εντός του αρχαιολογικού χώρου Πύργου Ραγίου, αλλά και στα κατά τόπους λαογραφικά μουσεία, όπου ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να θαυμάσει εξαιρετικά έργα λαϊκής τέχνης της περιοχής και να έρθει σε επαφή με αντικείμενα της καθημερινής ζωής και εργασίας, από όχι και τόσο μακρινές εποχές.

Liberation from the Ottoman Empire and association with the Greek state will come in 1913 with the Balkan Wars. The area originally joined the regional unit of Ioannina. The prefecture of Thesprotia was established in 1928, taking its name from the mythical hero Thesprotos.

The long history and rich cultural tradition of the region is reflected on its monuments –archaeological sites, byzantine monuments, churches and monasteries, traditional settlements– and presented in the Archaeological Museum of Igoumenitsa, which gives a complete picture of the life of ancient Thesprotians, in the tower-houses (“kula”) of Paramythia and in the archaeological site of Pyrgos Ragiou and also in the local folklore museums, where the visitor can admire great works of folk art of the region and come into contact with objects of everyday life and labor, not so far back in time.

Αρχαιολογικοί Προορισμοί Archaeological Destinations

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επίσκεψή σας στους αρχαιολογικούς χώρους, παρακαλείσθε πρώτα να επικοινωνείτε με το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας.
For more information about your visit to the archaeological sites, please first contact the Archaeological Museum of Igoumenitsa.

Tel: +30 26650 -28539, -24733, -21417, Fax: +30 26650 -25133 e-mail: amig@culture.gr

Η αρίθμηση στον χάρτη, αντιστοιχεί σε σημεία των προορισμών που περιλαμβάνονται στην παρούσα ενότητα.

The numbers on the map correspond to points of the destinations included in this section.

1. Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας αποτελεί ένα σύγχρονο περιφερειακό μουσείο που λειτουργεί από τα τέλη του 2009 σε νεόδμητο κτίριο στη βόρεια είσοδο της πόλης, επί της παλαιάς Ε.Ο. Ηγουμενίτσας-Ιωαννίνων, έναντι του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου και του δημοτικού σταδίου Ηγουμενίτσας.

Η συλλογή της μόνιμης έκθεσης του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηγουμενίτσας, με τίτλο «Θεσπρωτών χώρα», καλύπτει τις αρχαιολογικές περιόδους από τη Μέση Παλαιολιθική (100.000 π.Χ.) έως τους χρόνους της Οθωμανικής κυριαρχίας (19ος αι. μ.Χ.), παρουσιάζοντας μέσα από επιλεγμένα ευρήματα και πλούσιο συνοδευτικό πληροφοριακό υλικό τους σημαντικότερους σταθμούς στην ιστορία του θεσπρωτικού χώρου. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην ελληνιστική εποχή, μία περίοδο μεγάλης άνθισης και ιδιαίτερα αντιπροσωπευτική για την περιοχή της Ηπείρου γενικότερα.

Η έκθεση αναπτύσσεται σε τρία επίπεδα και είναι δομημένη σε πέντε επιμέρους θεματικές ενότητες: αρχαιολογική-ιστορική αναδρομή, οικισμοί των ιστορικών χρόνων, δημόσιος βίος, ιδιωτικός βίος, ταφικά έθιμα.

Στο ισόγειο, μετά από μία εισαγωγική ενότητα για την ιστορία της περιοχής, στην οποία σκιαγραφείται, χρονολογικά, η ανθρώπινη παρουσία από την απώτερη προϊστορία έως τους βυζαντινούς χρόνους, ακολουθεί η παρουσίαση των σημαντικότερων αρχαίων οικισμών που έχουν ερευνηθεί στη Θεσπρωτία: Γίτανα, Ελέα, Φανοτή-Ντόλιανη και ο ρωμαϊκών-παλαιοχριστιανικών χρόνων οικισμός στο Λαδοχώρι Ηγουμενίτσας. Τα ευρήματα που εκτίθενται στις δύο αίθουσες του ημιορόφου ζωντανεύουν πτυχές της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής των κατοίκων της Θεσπρωτίας κατά την αρχαιότητα, τη ρωμαϊοκρατία και τους βυζαντινούς χρόνους.

Το τελευταίο τμήμα της έκθεσης, με το οποίο ολοκληρώνει ο επισκέπτης την περιήγησή του στο μουσείο, είναι αποκλειστικά αφιερωμένο στα ταφικά έθιμα και τις αντιλήψεις για το θάνατο, διαχρονικά στη Θεσπρωτία για τουλάχιστον 2000 χρόνια.

1. Archaeological Museum of Igoumenitsa

The Archaeological Museum of Igoumenitsa operates since 2009 in a recently built edifice at the town's northern entrance, by the old Igoumenitsa – Ioannina National Road, opposite to Epirus Institute of Technology and the Stadium.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας. / The Archaeological Museum of Igoumenitsa.

Αίθουσα ισογείου: αρχαιολογική - ιστορική αναδρομή, οικισμοί των ιστορικών χρόνων. / Ground floor: archaeological - historical retrospect, settlements of the historical period.

Δημόσιος βίος / *Public life:*

οικονομική οργάνωση των αρχαίων κοινωνιών
economic organization of ancient societies

πολιτειακοί θεσμοί και δημόσια κτίρια
political institutions and public buildings

πόλεμος και σπλισμός
war and armour

ιερά και λατρείες
sanctuaries, religious buildings and cults

Ιδιωτικός βίος / *Private life:*

επαγγέλματα και καθημερινές ασχολίες
occupations and daily activities

η κατοικία και η ζωή μέσα στο σπίτι
life in the house, household and nutrition

ένδυση, καλλωπισμός και προσωπική υγιεινή
dressing up, embellishment and body cleansing

παιχνίδι - διασκέδαση
games - entertainment

Ημίροφος: δημόσιος βίος. / *Mezzanine level: public life.*

*Ημιόροφος: ο ιδιωτικός βίος - "αναπαράσταση μαγειρείου".
/ Mezzanine level: private life - "in the kitchen".*

The permanent collection of the Archaeological Museum of Igoumenitsa, "Thesprotian Land", covers the period from the Middle Palaeolithic (100.000 BC) until the period of the Ottoman rule (19th cent. AD), through selected finds and additional informative material that allow the visitor to follow the most important stopovers in the history of Thesprotia. Special interest is focused on the Hellenistic period, a very prosperous and indicative one of the area.

The exhibition extends in three levels and is structured under five thematic units: archaeological–historical retrospect, settlements of the historical period, public life, private life, burial customs.

At the ground level, after the introductory unit which outlines chronologically the human presence from the prehistoric times until the Byzantine era, there follows a section concerning the most important and flourishing ancient settlements revealed in Thesprotia: Gitana, Elea, Fanoti-Doliani and the settlement of the Roman–early Christian period at Ladochori (Igoumenitsa). The exhibits at the mezzanine level enliven various aspects of public and private life of the inhabitants of Thesprotia during antiquity, roman times and byzantine era.

Άνω όροφος: ταφικά έθιμα. / *Upper floor: burial customs.*

Μέσα από την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών (οθόνες αφής και βιντεοπροβολές) σε διάφορα σημεία του εκθεσιακού χώρου δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να αντλήσουν επιπλέον στοιχεία και πληροφορίες.

Στο μουσείο υπάρχει, ακόμη, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, αίθουσα βιντεοπροβολών, αίθριο-μικρό αμφιθέατρο και ανοικτή ταράτσα, όπου φιλοξενούνται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους περιοδικές εκθέσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Το μουσείο είναι προσβάσιμο από άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), καθώς στην είσοδό του υπάρχει ράμπα πρόσβασης, ενώ η περιήγηση στην έκθεση και στους κοινοχρήστους χώρους υποστηρίζεται από ειδικές κατασκευές και ανελκυστήρα.

Στον χώρο υποδοχής του μουσείου λειτουργεί πωλητήριο με έντυπες εκδόσεις, αντίγραφα και αναμνηστικά είδη του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.

The last section of the exhibition is dedicated to the burial customs and perceptions of death in Thesprotia over a period of at least 2.000 years, with which the visitor concludes the tour in the museum.

Through the utilization of new technologies (touch screens, video projections), in various places within the museum, the visitors may receive additional information.

Available are also a multipurpose room, a screening room, a small outdoor amphitheatre and an open terrace, for the hosting of temporary exhibitions, educational programmes and various cultural events.

The museum offers amenities for the disabled visitors: there is a ramp at the entrance along with a lift and other special constructions, providing access to all parts of the building.

Editions, original copies of artifacts and other souvenirs from the catalogue of the Archaeological Receipts Fund are available at the museum shop.

Χειμερινό ωράριο λειτουργίας: Τρίτη έως Κυριακή: 8.00-15:00, Δευτέρα: κλειστό
Θερινό ωράριο λειτουργίας: Τρίτη έως Κυριακή: 8.00-20:00, Δευτέρα: κλειστό

Winter opening hours: Tuesday to Sunday: 8.00-15:00, Monday: closed

Summer opening hours: Tuesday to Sunday: 8.00-20:00, Monday: closed

Τιμή εισιτηρίου: ολόκληρο € 2 - μειωμένο € 1 / Ticket price: full € 2 - reduced € 1

Για περισσότερες πληροφορίες και επιβεβαίωση του ισχύοντος, κάθε φορά, ωραρίου:

For further information and confirmation of current opening hours:

Ταχ. Δ/ση: 28ης Οκτωβρίου 2, 461 00 - Ηγουμενίτσα

Address: 28th October, 461 00, Igoumenitsa

Tel: +30 26650 -28539, +30 26650 -24733, +30 26650 -21417

Fax: +30 26650 -25133

e-mail: amig@culture.gr

webpage: <http://igoumenitsamuseum.gr>

2. Πύργος Ραγίου

Οργανωμένος χώρος.

Ο αρχαιολογικός χώρος του Πύργου Ραγίου βρίσκεται σε απόσταση 10 χλμ. ΒΔ της πόλης της Ηγουμενίτσας. Καταλαμβάνει την κορυφή χαμηλού λόφου στο μέσον του κάμπου Ραγίου-Κεστρίνης, κοντά στις παλαιές εκβολές του ποταμού Καλαμά (αρχ. Θύαμις). Η θέση παρουσιάζει διαχρονική χρήση από τη Μέση Παλαιολιθική περίοδο έως τους χρόνους της Οθωμανικής κυριαρχίας.

Τον 5ο αι. π.Χ. ο λόφος οχυρώθηκε με ισχυρό τείχος, το οποίο διατηρείται σήμερα σε ιδιαίτερα καλή κατάσταση, περικλείοντας μία έκταση 3,5 στρεμμάτων. Στο μεγαλύτερο τμήμα του το τείχος είναι κατασκευασμένο σύμφωνα με το ισοδομικό σύστημα τειχοποιίας (χρήση ορθογωνισμένων ογκόλιθων), το οποίο αποτελεί και στοιχείο για την χρονολόγηση της κατασκευής του στον 5ο αι. π.Χ. Σε επεμβάσεις και ανακατασκευές του κατά τους ύστερους κλασικούς και ελληνοριστικούς χρόνους χρησιμοποιήθηκε το πολυγωνικό σύστημα (χρήση πολυγωνικών ογκόλιθων) το οποίο είναι ορατό σε μικρό τμήμα στη δυτική πλευρά της οχύρωσης.

Τμήμα της αρχαίας οχύρωσης. / Part of the ancient fortification wall.

2. Pyrgos Ragiou (Tower of Ragio)

Guarded site with scheduled visiting hours.

The archaeological site of Pyrgos Ragiou, at a short distance (10 Km) from the modern town of Igoumenitsa, occupies a low hill in the middle of the Ragio-Kestriini plain, near the old estuary of the River Kalamas (ancient Thyamis). The site had a continuous use, from the Middle Paleolithic period until the times of the Ottoman rule.

During the 5th century BC the hill was fortified with a strong defensive wall, still well preserved, encircling an area of 3.500 sq. metres. Ashlar masonry (use of large rectangular blocks), is mainly employed for the construction of the wall, which attests for its dating in the 5th century BC. For later modifications of the wall, during the late Classical and Hellenistic periods, the polygonal style of masonry (construction with large polygonal blocks) has been used, visible at the western side of the fortification.

The fortification wall, which today reaches, in parts, a height of 4 m., was strengthened with rectangular towers, as well as indentations, that is slight transpositions of its axis. In antiquity, the main gate of the fortified site was that at its southern side. A narrower entrance to the north was also in use, which serves today as the entrance to the archaeological site.

Η αμυντική ικανότητα του τείχους, το οποίο φθάνει σε κάποια σημεία τα 4 μ. ύψος, ενισχυόταν με ορθογώνιους πύργους και θλάσεις-ελαφρές μετατοπίσεις του άξονά του. Κατά την αρχαιότητα η κύρια είσοδος της οχύρωσης ήταν εκείνη στη νότια πλευρά. Ταυτόχρονα, ήταν σε χρήση και μία δεύτερη στενή πυλίδα στα βόρεια, η οποία αποτελεί σήμερα την είσοδο στον αρχαιολογικό χώρο.

Από τη μέχρι τώρα έρευνα θεωρείται ότι το οχυρό αποτέλεσε τμήμα της «Κερκυραϊκής Περαίας», της στρατιωτικής βάσης που -σύμφωνα με τον ιστορικό Θουκυδίδη- ίδρυσαν οι Κερκυραίοι στις θεσπρωτικές ακτές στις αρχές του Πελοποννησιακού Πολέμου, εξασφαλίζοντας τον έλεγχο του βόρειου θαλάσσιου στενού της Κέρκυρας και την εποπτεία της ενδοχώρας σε ακτίνα αρκετών χιλιομέτρων.

Λιγοστά είναι τα κατάλοιπα οικοδομημάτων των κλασικών-ελληνιστικών χρόνων στο εσωτερικό του οχυρού του Πύργου Ραγίου, γεγονός που επιβεβαιώνει τον κατεξοχήν στρατιωτικό χαρακτήρα της θέσης. Στο κέντρο, περίπου, του οχυρωμένου χώρου υπάρχει μία, εντυπωσιακού μεγέθους εξολοκλήρου λαξευμένη στο βράχο δεξαμενή για τη συγκέντρωση των ομβρίων υδάτων, με διάμετρο 13 μ. και βάθος πάνω από 5 μ. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και ένα ορθογώνιο λάξευμα, λίγο ανατολικότερα, που μοιάζει με προεξέχον κάθισμα, του οποίου, ωστόσο, η χρήση ή ο χρόνος κατασκευής παραμένουν άγνωστα.

Κατά την Οθωμανική περίοδο ο χώρος κατοικήθηκε συστηματικά, όπως υποδεικνύει ο μεγάλος αριθμός περιβόλων και τοίχων από ξερολιθιά. Την ίδια εποχή, επάνω στο βόρειο πύργο της αρχαίας οχύρωσης, κατασκευάστηκε ένα διώροφο κτίσμα, ο λεγόμενος Πύργος, στον οποίο οφείλεται και η σύγχρονη ονομασία της θέσης.

Ο Πύργος ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο της «κούλιας» ("kula"), ο οποίος, όπως και εκείνος του πυργόσπιτου, ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένος στον ευρύτερο βαλκανικό χώρο κατά την οθωμανική περίοδο. Πρόκειται για κτίριο στρατιωτικού χαρακτήρα, το οποίο χρησίμευε ως παρατηρητήριο και για τη διαμονή της φρουράς του αγά της περιοχής. Για τον λόγο αυτό δεν υπάρχουν θύρες ή άλλα ανοίγματα στο επίπεδο του ισογείου. Η μοναδική είσοδος βρισκόταν ψηλότερα και ήταν προσβάσιμη μέσω κτιστής κλίμακας και ξύλινης κινητής γέφυρας. Αντίστοιχα, τα παράθυρα -τετράγωνα ή τοξωτά- είναι μικρά και συναντώνται μόνο στους επάνω ορόφους.

It is believed that the fort was part of one of the military bases which, according to Thucydides, ancient Corkyra (Corfu) established along the Thesprotian coast during the first years of the Peloponnesian War. From there they monitored the northern straits of Corfu and gained good command of the hinterland, over a range of several kilometers.

Building remains of the Classical and Hellenistic periods are limited within the fort, which confirms the military character of the site. An impressive rock-cut cistern for the collection and storage of rainwater, 13 m. in diameter and more than 5 m. deep, occupies the centre of the fort. A few meters eastwards there is an interesting rectangular curving on the rock, resembling a prominent seat, the use or construction date of which remain, however, speculative.

*Αεροφωτογραφία του αρχαιολογικού χώρου του Πύργου Ραγίου.
/ Aerial view of the archaeological site of Pyrgos Ragiou.*

Η δυνατότητα άμυνας ενισχυόταν ακόμη περισσότερο με πολεμίστρες στους τοίχους και μία καταχύστρα ή λαδορίχτη επάνω από την είσοδο, ειδικό δηλαδή άνοιγμα, από το οποίο περιέχυναν τον εχθρό με καυτό λάδι ή νερό.

Στο πλαίσιο των εργασιών ανάπλασης και ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου, που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο 1999-2000, εξασφαλίστηκαν οι απαραίτητες υποδομές πρόσβασης, περιήγησης, εξυπηρέτησης και ενημέρωσης των επισκεπτών. Ο Πύργος της Οθωμανικής περιόδου αποκαταστάθηκε στην αρχική του μορφή και διαμορφώθηκε σε εκθεσιακό χώρο.

*Η καταχύστρα (λαδορίχτης) πάνω από την είσοδο του πύργου.
/ The hopper shaped opening above the entrance of the tower.*

A noticeable number of dry-stone enceintes and walls, dating to the ottoman period, attest for an extended and more systematic habitation of the site during that period. This is the period when a two-storeyed building was constructed right above the northern tower of the ancient fortification wall: the Tower (Pyrgos), to which the site owns its name.

The Tower of Pyrgos Ragiou belongs to the architectural type of “koulia” or “kula” which, along with the type of towerhouse, was quite common in the whole Balkan area during the ottoman period. It was a building used as a guardhouse - watchtower and for the accommodation of Agha (turkish guard) of the area. Owing to its defensive character, the building lacks entrances or other openings at the ground floor. The only entrance is situated at a higher level and was accessible via a stone stairway and a wooden drawbridge. Accordingly, the windows -square or arched- are small and absent from the ground floor. For the efficient confrontation of the enemy, there are gun slits on every wall, as well as hopper shaped opening right above the entrance. From that opening hot oil or water was poured down on the attacker.

After the enhancement works of the archaeological site during the period 1999-2000, provision has been made for all the necessary infrastructure and amenities for the public (access road, visitor's path, informative signposts etc). The ottoman Tower has been restored and currently operates as an exhibition hall.

Δωμάτιο στο εσωτερικό του εκθεσιακού χώρου. / Part of the exhibition hall.

Λαξευμένη στο βράχο δεξαμενή. / *Rock-cut cistern.*

Ευρήματα από τις έρευνες στον αρχαιολογικό χώρο του Πύργου Ραγίου εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται εργαλεία της Μέσης Παλαιολιθικής και της Νεολιθικής εποχής από πυριτόλιθο, αγγεία της εποχής του Χαλκού, πήλινα ειδώλια αρχαϊκής εποχής, κεραμική, νομίσματα και άλλα μικροαντικείμενα (αιχμές βελών, μολύβδινα βλήματα σφενδόνης κ.α.) των κλασικών, ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων, καθώς και αντικείμενα καθημερινής χρήσης από τη νεώτερη περίοδο κατοίκησης του χώρου.

Πρόσβαση: Η πρόσβαση γίνεται από τον δρόμο κατά μήκος της παραλίας «Δρέπανο-Μακρυγιάλι», ακολουθώντας, εν συνεχεία, τις σχετικές οδικές πινακίδες σήμανσης προς τον αρχαιολογικό χώρο.

Indicative movable finds from the archaeological site of Pyrgos Ragiou are included in the permanent exhibition of the Archaeological Museum of Igoumenitsa: chipped flint tools of the Middle Palaeolithic and Neolithic periods, Bronze Age vessels, Archaic clay figurines, pottery, coins and other minor objects, such as arrowheads and lead sling pellets, of the Classical, Hellenistic and Roman periods, as well as finds dating to the latest use of the site.

Access: For accessing the site one can take the road along the beach "Drepano-Makrygiali" and then follow the signposts leading to the archaeological site further inland.

*Ο αναστηλωμένος πύργος της οθωμανικής περιόδου.
/ The restored tower of the ottoman period.*

3. Γίτανα

Οργανωμένος χώρος.

Ο αρχαιολογικός χώρος Γιτάνων εκτείνεται στη νοτιοδυτική πλαγιά του γυψολιθικού βουνού της Βρυσέλλας, στη συμβολή του χειμάρρου Καλπακιώτικου με τον ποταμό Καλαμά (αρχαίος Θύαμις). Τα Γίτανα διετέλεσαν πολιτικό κέντρο και έδρα του Κοινού των Θεσπρωτών από την ίδρυσή τους στο δεύτερο μισό του 4ου αι. π.Χ. έως την κατάληψή τους από τους Ρωμαίους το 167 π.Χ. Η ύπαρξη πόλης με το όνομα Γίτανα μαρτυρείται από σφραγίσματα, επιγραφές και τη φιλολογική παράδοση, ενώ ο ακριβής τύπος του ονόματος σώζεται σε χάλκινη αφιερωματική επιγραφή από το «Μικρό Ναό» του οικισμού.

Ο οικισμός περιβάλλεται σε όλες τις πλευρές του από ισχυρό τείχος με πολυγωνική τειχοποιία, η περίμετρος του οποίου φτάνει τα 2.500 μ. Η οχύρωση ενισχύεται με ορθογώνιους πύργους στη βόρεια βαθή πλευρά, ενώ στη δυτική και νότια, όπου υπάρχει η φυσική προστασία του ποταμού Καλαμά, ακολουθεί το φυσικό ανάγλυφο διαμορφώνοντας διαδοχικές προεξοχές όψεων (θλάσεις). Το τείχος φτάνει μέχρι την κορυφή του υψώματος της Βρυσέλλας, όπου καταλήγει σε ισχυρό πύργο με ημικυκλική πρόσοψη. Ένα προτείχισμα ενίσχυε την άμυνα του τείχους στα δυτικά και προστάτευε από βόρεια την περιοχή του θεάτρου. Η πρόσβαση στον αρχαίο οικισμό γινόταν από τρεις κύριες πύλες και τρεις μικρότερες πυλίδες, με την κεντρική είσοδο να διαμορφώνεται στα βορειοδυτικά. Το διατείχισμα, ένα εσωτερικό τείχος μεταγενέστερο της υπόλοιπης οχύρωσης, διασχίζει από βορρά προς νότο τον οικισμό χωρίζοντάς τον σε δύο μεγάλους οικιστικούς τομείς.

Τα Γίτανα διέθεταν πολεοδομική οργάνωση σε ζώνες προσαρμοσμένη στο φυσικό επικλινές ανάγλυφο. Οι δρόμοι -συνήθως με χωμάτινο ή σπανιότερα με λιθόστρωτο οδόστρωμα- είναι ευθύγραμμοι και διασταυρώνονται κάθετα μεταξύ τους διαμορφώνοντας επιμήκεις οικοδομικές νησίδες ορθογώνιας κάτοψης, ενώ επάλληλα επίπεδα εξομαλύνουν τις έντονες κλίσεις του εδάφους. Ανάλογα με το μήκος της, σε κάθε νησίδα υπήρχαν δύο ή και περισσότερα κτίρια, που χωρίζονται από μικρού πλάτους διάδρομο (στενωπό). Μεγαλύτερου μεγέθους κτίρια, δημόσια ή ιδιωτικά, μπορεί να καταλαμβάνουν μία ολόκληρη οικοδομική νησίδα.

3. Gitana

Guarded site with scheduled visiting hours.

The archaeological site of Gitana extends on the southwestern slope of the gypsum-stone mountain of Vrysella, at the confluence of Kalpakiotikos stream with Kalamas river (ancient Thyamis). Gitana served as the political center and seat of the Thesprotian League from the time of its establishment in the 2nd half of the 4th century BC until its occupation by the Romans in 167 BC. The existence of a town named Gitana is attested by seals, inscriptions and literary tradition, and the exact type of the name is preserved on a bronze dedicatory inscription from the "Small Temple" of the settlement.

Αεροφωτογραφία του αρχαιολογικού χώρου. / Aerial view of the archaeological site.

Με βάση τα στοιχεία που διαθέτουμε μέχρι σήμερα, ο εντός του διατειχίσματος τομέας στα δυτικά, συνολικής έκτασης 50 στρεμμάτων, φαίνεται ότι συγκεντρώνει μερικά από τα σημαντικότερα δημόσια κτίρια του οικισμού. Ενδεικτικά αναφέρουμε τον λεγόμενο «Μικρό Ναό» με πρόναο, σηκό και πλακοστρωμένο αύλειο χώρο και το «Κτίριο Α», που ταυτίζεται με το Πρυτανείο-Αρχείο (Μητρώο) της πόλης και διαμορφώνεται γύρω από μία κεντρική αυλή με χώρους συμποσίων, που έφεραν ψηφιδωτά δάπεδα, αλλά και εργαστηριακούς και αποθηκευτικούς χώρους.

Κτίρια με πιθανό δημόσιο χαρακτήρα έχουν εντοπιστεί και στον ανατολικό εκτός του διατειχίσματος τομέα του οικισμού, που ονομάζεται συμβατικά «Κάτω Πόλη»: ένα μεγάλο οικοδόμημα με τουλάχιστον δύο οικοδομικές φάσεις δίπλα ακριβώς από την οχύρωση στα νοτιοανατολικά, καθώς και κτίριο με δωρική κιονοστοιχία και αρχιτεκτονικά μέλη με ανάγλυφο διάκοσμο που βρισκόταν στο νότιο τμήμα της «Κάτω Πόλης» και δεν έχει ακόμη ερευνηθεί.

Η περιοχή της Αγοράς. / *The Agora area.*

The site is surrounded on all sides by a strong polygonal wall with a total perimeter of 2,500 m. The fortification is reinforced with rectangular towers on the northern easily accessible side, while on the western and southern sides, where there is natural protection by Kalamas river, it follows the natural terrain forming successive projections (contusions). The wall reaches the top of Vrysella mountain resulting in a strong tower with semicircular facade. A bailey reinforced the city's defence on the western front and protected the area of the theatre from the North. Access to the ancient settlement was ensured through three main gates and three smaller gateways with the main entrance placed at the north-western part of the fortification. The partition wall, an inner wall later than the rest of the fortification, traverses the settlement from north to south dividing it in two large residential areas.

Gitana had an urban design in zones adapted to the sloppy natural terrain. The roads are straight and mostly unpaved and intersect perpendicularly creating elongated rectangular building blocks or islets, while successive terraces render the steep slopes smoother. Depending on its length, each building islet comprises two or more buildings, separated by a narrow aisle. Larger buildings, public or private, can occupy an entire building islet.

Based on the data available so far, the area to the west within the partition wall, stretching over 50.000 sq. metres, includes apparently some of the most important public buildings of the settlement. Examples include the so-called "Small Temple" with a vestibule, nave and a paved courtyard and "Building A", identified as the city's prytaneum – archive (register), with symposium rooms decorated with mosaic floors as well as workshop and storage areas built around a central courtyard.

Buildings with potential public nature have also been identified in "Lower City" of Gitana, the eastern part of the settlement outside the partition wall: a large building with at least two construction phases adjacent to the fortification in the southeast and a building with a doric colonnade and architectural parts with a relief decoration that stood at the southern part of the "Lower City" and has not yet been investigated.

Η Αγορά του οικισμού βρίσκεται σε ένα πλάτωμα βορειοανατολικά του διατειχίσματος, έχει τη μορφή ανοικτής πλατείας που περιβάλλεται βόρεια από επιμήκη στοά και νότια από συγκρότημα καταστημάτων.

Εξωτερικά της δυτικής οχύρωσης βρίσκεται το θέατρο του οικισμού, χωρητικότητας 4.000-5.000 θεατών, το οποίο προοριζόταν τόσο για θεατρικές παραστάσεις όσο και για τις συγκεντρώσεις του «Κοινού των Θεσπρωτών». Η ανασκαφική έρευνα έχει αποκαλύψει μέχρι σήμερα τμήμα του κοίλου, την ορχήστρα και το μεγαλύτερο μέρος του σκηνικού οικοδομήματος. Ένας μεγάλος αριθμός λίθινων εδωλίων φέρει στην πρόσθια πλευρά εγχάρακτες επιγραφές ονομάτων.

Ο αρχαιολογικός χώρος Γιάνων αναδείχθηκε και κατέστη επισκέψιμος με χρηματοδότηση από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και στη συνέχεια από το Ε.Π. «Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας - Ηπείρου 2007-2013» του Ε.Σ.Π.Α. Σήμερα λειτουργεί υπό την εποπτεία της ΛΒ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας.

Πρόσβαση: Τα Γίτανα βρίσκονται περίπου 16 χλμ. βόρεια της Ηγουμενίτσας. Ο επισκέπτης ακολουθεί την επαρχιακή οδό Ηγουμενίτσας-Σαγιάδας. Προσπερνά το Φράγμα Καλαμά και στρίβει δεξιά στον ασφαλτοστρωμένο δρόμο, ο οποίος, μετά από σύντομη πορεία 1 χλμ. καταλήγει στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου.

Το Πρυτανείο. / The Prytaneion.

The Agora of the settlement is situated on a plateau at the northeast of the partition wall. It is formed as an open square enclosed by an elongated stoa in the north and a complex of shops in the south.

Outside the western part of the fortification the theatre of the settlement is located, with a capacity of 4,000 to 5,000 spectators, meant both for theatrical performances and gatherings of the Thesprotian League. Excavations have revealed part of the koilon, the orchestra and most of the stage building. A large number of the stone seats bear engraved inscriptions of names.

The archaeological site of Gitana was improved and organized with funds from the Community Support Framework III and the National Strategic Reference Framework. Today it is open to visitors under the responsibility of the 32nd Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities.

Access: The site of Gitana is located about 16 km northeast of Igoumenitsa. Visitors follow the road from Igoumenitsa to Sagiada. By overtaking the Dam on Kalamas river they can turn to the paved road on the right, which leads to the entrance of the site after a short 1 km course.

To Θέατρο. / The Theatre.

4. Αρχαία Ελέα (Κάστρο Βέλλιανης)

Οργανωμένος χώρος.

Ο οχυρωμένος οικισμός της Ελέας, έκτασης 105 στρεμμάτων, βρίσκεται σε φυσικά οχυρό πλάτωμα στους πρόποδες των βουνών της Παραμυθιάς και σε μέσο υψόμετρο 500 μ. Η ταύτιση των ερειπίων με την αναφερόμενη στις αρχαίες πηγές πόλη «Ελέα» έγινε από τον καθηγητή και ερευνητή της ιστορίας της Ηπείρου Σωτήρη Δάκαρη.

Η επικράτεια της Ελέας, η αρχαία Ελεάτιδα, κατελάμβανε την κοιλάδα του Κωκυτού από τα βορειοδυτικά της Παραμυθιάς έως τις εκβολές του Αχέροντα, στον όρμο της Αμμουδιάς, όπου τοποθετείται ο «Ελέας Λιμνή» των αρχαίων συγγραφέων, το επίγειο δηλαδή της αρχαίας πόλης, αλλά και το γνωστό από τη μυθολογική παράδοση Νεκρομαντείο του Αχέροντα.

*Όψη της οχύρωσης και της βορειοανατολικής πύλης. /
View of the fortification and the northeastern gate.*

4. Ancient Elea (Castle of Velliani)

Guarded site with scheduled visiting hours.

The settlement of Elea measures 10.5 hectares and is located on a naturally fortified plain, at the foot of the mounts of Paramythia, at an average height of 500 metres above sea-level. The ruins discovered in this area have been associated with the ancient city of Elea by Sotiris Dakaris, professor of Archaeology and researcher specialising in the history of Epirus.

Ancient Eleatis, the territory of Elea, was situated in the valley of the river Cocytus. It stretched from the northwest of Paramythia to the mouth of Acheron river, at Ammoudia Bay. Studies place the “Eleas Limin”, that is, the port of the ancient city according to ancient writers, and the Necromanteion of Acheron, meaning the mythological Oracle of the Dead, at this very bay.

The settlement was founded a little before the early 4th century BC. The oldest bronze coins discovered, bearing the symbols of the city and of the tribe of Eleates Thesprotians, date back to the same period. Elea seems to have been the seat of the Thesprotian Koinon for several decades. The city flourished during the Hellenistic period (3rd to 2nd century BC) and was ruined in 167 BC by the Roman legions of Lucius Aemilius Paulus Macedonicus.

There are strong, polygonal defensive walls on all accessible sides of the settlement. These walls have two gates, one on the eastern and one on the western side. The northeastern part of the settlement was very sparsely built. A small temple existed on the western side of this very area but up to this date it is still not known which deity was being worshipped here.

There is a main street in the level part of the settlement, oriented to the northeast. Smaller roads set the boundaries of private houses and public buildings.

Ο οικισμός ιδρύθηκε λίγο πριν τα μέσα του 4ου αι. π.Χ., εποχή στην οποία χρονολογούνται και τα παλαιότερα γνωστά χάλκινα νομίσματα με τα σύμβολα της πόλης και του φύλου των Ελεατών Θεσπρωτών. Για μερικές δεκαετίες φαίνεται ότι διετέλεσε έδρα του Κοινού των Θεσπρωτών. Η πόλη ακμάζει κατά τους ελληνιστικούς χρόνους (3ος-2ος αι. π.Χ.) και καταστρέφεται το 167 π.Χ. από τις ρωμαϊκές λεγεώνες του Αιμίλιου Παύλου.

Η κατοικημένη έκταση περιβάλλεται σε όλα τα βατά σημεία της από ισχυρά πολυγωνικά τείχη και έχει δύο κύριες πύλες, μία στα ανατολικά και μία στα δυτικά. Το βορειοανατολικό τμήμα του οικισμού ήταν πολύ αραιά δομημένο και στο δυτικό άκρο του ήταν χτισμένος μικρός ναός, στον οποίο λατρευόταν άγνωστη σήμερα θεότητα.

Χωροταξικά το επίπεδο τμήμα της πόλης οργανώνεται βάσει μίας κύριας οδικής αρτηρίας με κατεύθυνση από νοτιοδυτικά προς βορειοανατολικά. Παράλληλοι ή κάθετοι σε αυτή μικρότεροι δρόμοι οριοθετούν τις ιδιωτικές κατοικίες και τα δημόσια κτίρια.

Το κέντρο του οικισμού καταλαμβάνει η εμπορική και πολιτική Αγορά. Στα ελληνιστικά χρόνια οριοθετήθηκε από στοές, μακρόστενα δηλαδή οικοδομήματα με κίονες στην πρόσοψη, ενώ στα νότια της υπάρχει επικλινής έκταση, που από το Σ. Δάκαρη είχε ταυτιστεί με το θέατρο της πόλης. Η έρευνα των ετών 2007-2008 απέδειξε, ωστόσο, ότι πρόκειται για βαθμιδωτά οργανωμένο τμήμα του αρχαίου οικισμού με τρεις τουλάχιστον οικοδομικές νησίδες, που διαχωρίζονται από δίκτυο δρόμων και αποχετευτικών αγωγών, μέσω των οποίων απομακρύνονταν τα λύματα των οικιών και τα νερά της βροχής.

Η βόρεια οχύρωση. / *Northern fortification.*

Το κεντρικό τμήμα του οικισμού. / The central part of the settlement.

The Agora, the heart of all political and commercial activities, is located right in the middle of the settlement. During the Hellenistic period, it was lined by stoas, meaning long and narrow buildings with columns at the front. An amphitheatric construction has been discovered on the south of the Agora and up until recently it was thought to have been the city theatre. However, the archaeological research of the years 2007–2008 has uncovered a stepped part of the ancient settlement with at least three blocks of buildings, which are separated by a network of roads and drainage courses, collecting the waste of the houses as well as rainwater from the roofs.

An imposing warehouse with polygonal walls situated on the southwest of the Agora, and the 1,000 sq. m. edifice discovered on the southwest of the settlement are both believed to have been buildings of public use.

Δημόσιου χαρακτήρα ήταν πιθανότατα η επιβλητικής κατασκευής αποθήκη με τους πολυγωνικούς τοίχους νοτιοδυτικά της Αγοράς καθώς και το 1.000 τ.μ. κτίριο στο βορειοδυτικό τμήμα του οικισμού.

Πολυάριθμες θεμελιώσεις ιδιωτικών οικιών έχουν εντοπιστεί τόσο γύρω από τον χώρο της Αγοράς, όσο και στο βορειοδυτικό τμήμα του οικισμού. Το ισόγειό τους είχε έκταση από 160 έως 250 τ.μ. και αποτελείται από 4-6 χώρους. Μεγάλο μέρος του καταλάμβαναν οι χώροι με τα αποθηκευτικά πιθάρια. Άλλα δωμάτια χρησιμοποιούνταν για δραστηριότητες, όπως η υφαντική, ενώ οι χώροι διαμονής βρίσκονταν συνήθως στον όροφο των κατοικιών. Σε αρκετές περιπτώσεις η παρουσία πήλινων λουτήρων επιβεβαιώνει την ύπαρξη χώρων υγιεινής. Τα δωμάτια επικοινωνούσαν με θύρες που είχαν πρόχειρα λιθόκτιστα κατώφλια. Τα δάπεδά τους ήταν από πατημένο πηλόχωμα ή λαξευμένα στο φυσικό βράχο. Το ανώτερο τμήμα των τοίχων ήταν κατασκευασμένο από ωμές πλίνθους και ξυλοδεσιές και οι στέγες τους κεραμοσκεπείς.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Ελέας αναδείχθηκε και κατέστη επισκέψιμος με χρηματοδότηση από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Σήμερα λειτουργεί υπό την εποπτεία της ΛΒ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας.

Πρόσβαση: Η Ελέα βρίσκεται περίπου 40 χλμ. ΝΑ της Ηγουμενίτσας. Ο επισκέπτης ακολουθεί την Εγνατία οδό ως τον κόμβο της Παραμυθιάς και από εκεί κατευθύνεται προς τον οικισμό της Χρυσαιγής μέσω της επαρχιακής οδού Παραμυθιάς-Γλυκής. Στη διασταύρωση της Χρυσαιγής στρίβει αριστερά και ακολουθεί τον ασφαλτοστρωμένο ανηφορικό δρόμο που οδηγεί στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου.

Numerous foundations of private houses have been discovered and partially studied both around the Agora and in the north-western part of the settlement. Their size varies between 160 and 250 sq. m. and they comprise 4-6 rooms. A large part of the ground floor of the buildings was taken up by rooms with large storage jars (“pithoi”), whilst other rooms were used for the inhabitants’ other activities, such as weaving. The habitation rooms were usually located on the upper floor. In a few cases, the presence of clay tubs confirms the existence of bathrooms. The rooms connected to each other via door openings with makeshift stone thresholds. The floor was made of packed clay soil or carved out of the natural rock. The upper part of the walls was made of brick and the roof was cover with ceramic tiles.

The archaeological site of Elea was improved and organized with funds from the Regional Operational Programme of Epirus, a program pertaining to the Community Support Framework III. Today it is open to visitors under the responsibility of the 32nd Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities.

Access: Elea is located about 40km SE of Igoumenitsa. The visitors drive along Egnatia Highway until the junction to Paramythia. From there they are directed towards the Chrysavgi village through the provincial road from Paramythia to Glyki. At the junction of Chrysavgi they can turn left and follow the paved uphill road that leads to the entrance of the site.

Η ανατολική στοά της Αγοράς. / The eastern stoa of the Agora.

5. Φανοτή - Ντόλιανη

Οργανωμένος χώρος.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Ντόλιανης εκτείνεται σε ένα μεμονωμένο ασβεστολιθικό ύψωμα δυτικά του σύγχρονου οικισμού του Γεροπλάτανου, στα όρια του Δήμου Ηγουμενίτσας με τον Δήμο Φιλιατών. Αποτελεί τον μεγαλύτερο οχυρωμένο οικισμό στην περιοχή του μέσου ποταμού Καλαμά και ταυτίζεται με την αρχαία Φανοτή, κέντρο του φύλου των Φανοτέων Θεσπρωτών από την εποχή της εγκατάστασης της στο β' μισό του 4ου αι. π.Χ. Η ακμή της τοποθετείται κατά την ελληνιστική περίοδο και η κατοίκησή της συνεχίζεται σχεδόν αδιάλειπτα έως και τα νεότερα χρόνια.

Το όνομα της Φανοτής αναφέρεται από τον Ρωμαίο ιστορικό Λίβιο κατά την εξιστόρηση των γεγονότων που προηγήθηκαν της ρωμαϊκής κατάκτησης της Ηπείρου. Μετά την αποτυχημένη προσπάθεια του στρατηγού Άππιου Κλαύδιου να την καταλάβει με πολιορκία το 170-169 π.Χ., η πόλη παραδόθηκε τελικά στις ρωμαϊκές λεγεώνες την επόμενη χρονιά, μετά την ήττα του Μακεδόνα βασιλιά Περσέα στην Πύδνα, πρώτη από όλες τις ηπειρωτικές πόλεις.

Αεροφωτογραφία του αρχαιολογικού χώρου. / Aerial view of the archaeological site.

5. Fanoti - Doliani

Guarded site with scheduled visiting hours.

The archaeological site of Doliani occupies a single limestone hill west of the modern village of Geroplatanos, at the limits of the Igoumenitsa with the Filiates municipalities. It is the largest fortified settlement in the area of midstream Kalamas and has been identified with ancient Fanoti, center of the Thesprotian tribe of the Fanotians since the time of its establishment in the second half of the 4th century B.C. The settlement flourished during the Hellenistic era, while habitation continued almost uninterruptedly until a very recent period.

The name of Fanoti is mentioned by the Roman historian Livy in recounting the events that preceded the Roman conquest of Epirus. After the failed attempt of General Appian Claudius to occupy the town by siege in 170-169 BC, Fanoti surrendered to the Roman legions in the following year after the defeat of the Macedonian king Perseus at Pydna, first of all the cities of Epirus.

The hill of Doliani is abundant with archaeological remains covering a wide chronological range from antiquity to post-Byzantine (Ottoman) period. In the northern and eastern sides and in the accessible parts of the naturally protected western side it is fortified with a strong double isodomic wall, which underwent multiple restoration and addition works during the extremely long-term habitation of the site. An extension of the wall to the northwest ensured the unhindered access of the residents to Kalamas river. The monumental arched main gate of the fortification is located on the northeastern side of the outer fortification wall between two strong rectangular towers, while three other gates were placed on the interior defensive wall.

During the late Classical and Hellenistic periods (4th-2nd centuries BC.) the settlement mainly extends on the top of the hill, within the inner fortification wall of the "citadel", while habitation seems to have been less systematic in the area between the two fortification walls. Part of the ancient urban plan was revealed in the northeastern part of the "citadel": one main street and at least two neighboring houses with successive construction phases dated from the Hellenistic to late Roman periods. During the same era the cemetery of the village lied in the east at the foot of an opposite hill.

Ο λόφος της Ντόλιανης είναι διάσπαρτος από αρχαιολογικά κατάλοιπα που καλύπτουν ένα ευρύτατο χρονολογικό φάσμα από την αρχαιότητα έως και τους μεταβυζαντινούς (οθωμανικούς) χρόνους. Στη βόρεια και ανατολική πλευρά του, καθώς και στα βατά σημεία της φυσικά οχυρής δυτικής πλευράς περιβάλλεται από διπλή ισχυρή ισοδομική οχύρωση, η οποία εξαιτίας της διαχρονικής κατοίκησης, έχει δεχτεί πολλαπλές επεμβάσεις έως και τα νεότερα χρόνια. Μία προέκταση του τείχους προς τα βορειοδυτικά εξασφάλιζε την απρόσκοπτη πρόσβαση των κατοίκων στον ποταμό Καλαμά. Η μνημειακού χαρακτήρα τοξωτή κύρια πύλη της οχύρωσης βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά του εξωτερικού οχυρωματικού περιβόλου μεταξύ δύο ισχυρών ορθογώνιων πύργων, ενώ τρεις ακόμη πύλες υπήρχαν στον εσωτερικό οχυρωματικό περίβολο.

Την υστεροκλασική και ελληνιστική περίοδο (4ος-2ος αι. π.Χ.) ο οικισμός εκτείνεται κυρίως στην κορυφή του υψώματος, εντός του εσωτερικού οχυρωματικού περιβόλου της «ακρόπολης», ενώ λιγότερο συστηματική κατοίκηση φαίνεται ότι υπήρχε στην περιοχή μεταξύ των δύο οχυρωματικών περιβόλων. Τμήμα του αρχαίου πολεοδομικού σχεδίου αποκαλύφθηκε στο βορειοανατολικό τμήμα της ακρόπολης: μία κεντρική οδός και δύο τουλάχιστον γειτονικές οικίες με επάλληλες οικοδομικές φάσεις που χρονολογούνται από την Ελληνιστική περίοδο έως και τους ύστερους Ρωμαϊκούς χρόνους. Κατά την ίδια χρονική στιγμή το νεκροταφείο του χωριού βρισκόταν στα ανατολικά. στους πρόποδες του απέναντι λόφου.

Μετά τον 10ο μ.Χ. αι., τη μέση βυζαντινή περίοδο, το αρχαίο νεκροταφείο επαναχρησιμοποιείται και επεκτείνεται, ενώ μικρός κοιμητηριακός μονόχωρος ναός κατασκευάζεται επάνω στον κατεστραμμένο δυτικό πύργο της κύριας πύλης της οχύρωσης. Στον περιβάλλοντα χώρο του ναΐσκου μεταφέρεται κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο το νεκροταφείο του οικισμού, όπου οι διαπιστωμένες ταφές ξεπερνούν τις 100. Ένας κεραμικός κλίβανος, που εντοπίστηκε στην περιοχή της πύλης συνδέεται επίσης με τη βυζαντινή φάση του οικισμού.

Η κύρια πύλη της οχύρωσης. / The main gate of the fortification.

After the 10th century AD, during the middle Byzantine period, the ancient cemetery was used anew and expanded, while a small cemetery church was constructed on the collapsed western tower of the main fortification gate. In the late Byzantine period the cemetery of the settlement was transferred in the surrounding area of the church, where the burials identified so far exceeded 100. A pottery kiln in the gate area is also linked to the Byzantine phase of the settlement.

Around the 12th century AD the tower preserved at the peak of the hill was probably constructed. The four-sided building with arched openings that survives on the southern tower of the inner fortification is dated after the Ottoman conquest. It was built as part of a larger building complex and was, probably, of a religious nature.

Throughout the "citadel" extensive building remains are visible, belonging to a small post-Byzantine agricultural and stock-farming settlement. The houses were stone-built, had usually two floors, an indoor toilet and a spacious courtyard with auxiliary areas. In the center of the village existed a circular threshing floor-square. This settlement seems to have been gradually abandoned by the end of the Ottoman period.

Γύρω στο 12ο αι. κατασκευάστηκε, πιθανότατα, ο πύργος που σώζεται στο ψηλότερο σημείο του υψώματος. Μετά την οθωμανική κατάκτηση χρονολογείται το τετράπλευρο κτίριο με τα τοξωτά ανοίγματα που σώζεται επάνω στον νοτιοανατολικό πύργο της εσωτερικής οχύρωσης και αποτελούσε, πιθανόν, μουσουλμανικό τέμενος και τμήμα ενός ευρύτερου κτιριακού συγκροτήματος κοινόχρηστου χαρακτήρα.

Σε όλη την έκταση της «ακρόπολης» είναι ορατά εκτεταμένα οικιστικά κατάλοιπα, που ανήκουν σε μικρό μεταβυζαντινό (οθωμανικό) οικισμό αγροτοκτηνοτροφικού χαρακτήρα, ενώ στο κέντρο του βρισκόταν ένα κυκλικό αλώνι-πλατεία. Οι κατοικίες ήταν λιθόκτιστες, είχαν συνήθως δύο ορόφους, εσωτερική τουαλέτα και ευρύχωρη αυλή με βοηθητικούς χώρους. Ο οικισμός αυτός φαίνεται ότι εγκαταλείφθηκε σταδιακά μέχρι το τέλος της οθωμανικής περιόδου.

Ο αρχαιολογικός χώρος Ντόλιανης αναδείχθηκε και κατέστη επισκέψιμος με χρηματοδότηση από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Σήμερα λειτουργεί υπό την εποπτεία της ΛΒ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας.

Πρόσβαση: Η Ντόλιανη βρίσκεται περίπου 16 χλμ. βορειοανατολικά της Ηγουμενίτσας. Ακολουθώντας την παλαιά Ε.Ο. Ηγουμενίτσας – Ιωαννίνων, ο επισκέπτης προσπερνά τον οικισμό του Αγ. Γεωργίου και στρίβει στην πρώτη διασταύρωση που συναντά δεξιά προς Γεροπλάτανο. Θα συναντήσει την είσοδο του αρχαιολογικού χώρου μετά από διαδρομή περίπου 1,5 χλμ.

Access: Doliani is located about 16 km northeast of Igoumenitsa. Following the old Igoumenitsa - Ioannina National Road, visitors pass the village of Agios Georgios, and then turn to the first intersection on the right towards the village of Geroplatanos reaching the site entrance after approx. 1,5 km.

The archaeological site of Doliani was improved and organized with funds from the Regional Operational Programme of Epirus, a program pertaining to the Community Support Framework III. Today it is open to visitors under the responsibility of the 32nd Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities.

*Η νότια οχύρωση και το «Κτίριο με τα τοξωτά ανοίγματα».
/ The southern fortification and the "Building with the arched openings".*

Άποψη της «ακρόπολης». / View of the "citadel".

6. Αρχαία Ελίνα - Δυμόκαστρο

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Τα Ερημόκαστρο, Ελινόκαστρο ή Ελιμόκαστρο, Δ(η)υμόκαστρο αποτελούν νεότερα τοπωνύμια, με τα οποία είναι γνωστός ο παράλιος οχυρωμένος οικισμός που ιδρύθηκε στο δεύτερο μισό του 4ου αι. π.Χ. στην κορυφή λόφου νότια του όρμου Καραβοστάσι της Πέρδικας. Η πιθανή ταύτιση των ερειπίων με την αρχαία Ελίνα, έδρα του φύλου των Ελινών Θεσπρωτών, που κατοικούσαν στη σημερινή περιοχή Μαργαριτίου - Πλαταριάς - Πέρδικας, έγινε από τους μελετητές Nicholas Hammond και Σωτήρη Δάκαρη.

Το Δυμόκαστρο, με συνολική έκταση 220 στρέμματα, αποτελείται από τρία τμήματα που αναπτύσσονται κλιμακωτά κατά μήκος του λόφου και ορίζονται από επάλληλους οχυρωματικούς περιβόλους, που στα πιο βατά σημεία τους ενισχύονται από πύργους και θάλασις. Την περίοδο ίδρυσής του, η κατοίκηση περιορίζεται στο πιο ομαλό και επίπεδο ανατολικό τμήμα του λόφου, όπου οι συμβατικά ονομαζόμενες «ακροπόλεις» Α και Β. Στη διάρκεια των ελληνιστικών χρόνων, η οχύρωση επεκτείνεται για να συμπεριλάβει και το δυτικό τμήμα («ακρόπολη» Γ) μέχρι την ακτή, όπου τοποθετείται το αρχαίο λιμάνι.

Ο οικισμός οργανώνεται με άξονα τη φυσική διαμόρφωση του εδάφους και όχι βάσει αυστηρού πολεοδομικού σχεδιασμού. Η κύρια οδική αρτηρία διερχόταν παράλληλα στην οχύρωση, ενώ τμήματα δρόμων που έχουν αποκαλυφθεί μεταξύ γειτονικών κτιρίων αποτελούσαν, ουσιαστικά, διαδρόμους επικοινωνίας και συνήθως κατέληγαν σε αδιέξοδο.

Η χωροθέτηση των οικοδομημάτων δεν ακολουθεί ενιαίο σύστημα προσανατολισμού, ενώ τα ίδια τα κτίρια, στην πλειονότητά τους ιδιωτικές οικίες, παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς την κάτοψη, το μέγεθος, αλλά και τις κατασκευαστικές λεπτομέρειες. Εκτός από μεμονωμένες κατοικίες, με ορθογώνια ή τραπεζιόσχημη κάτοψη, συναντάμε και πιο σύνθετα κτιριακά συγκροτήματα, με πλήθος δωματίων σε ακανόνιστη διάταξη. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του χώρου αποτελούν οι τρεις, λαξευμένες στο βράχο, κυκλικές δεξαμενές για τη συγκέντρωση των νερών της βροχής.

6. Ancient Elina - Dymokastro

Open-air site. Permanently open.

Erēmokastro, Elinokastro or Elimokastro, D(ē)y Mokastro are modern place-names assigned to the coastal fortified settlement founded during the second half of the 4th century BC. The site occupies an oblong hill to the south of Karavostasi Bay near Perdika, Thesprotia. The existing ruins have been tentatively identified by Nicholas Hammond and Sotiris Dakaris with ancient Elina, the seat of the Thesprotian tribe of Elinoi. The Elinoi inhabited, roughly, the area delimited by present-day Margariti, Plataria and Perdika.

Dymokastro, covering an area of 22 hectares, is divided in three sectors, built on consecutive plateaus along the hill and enclosed within successive fortification circuits. During the time of its foundation habitation was restricted on the smooth and leveled eastern part of the hill, where the -conventionally called- "citadels" A and B are situated. In Hellenistic times, the fortification was expanded in order to include the western sector ("citadel" C), where the wall descended to the coast, protecting thus the ancient port.

Αεροφωτογραφία του οικισμού. / *Aerial view of the settlement.*

Στο Δυμόκαστρο δεν έχει εντοπισθεί σαφώς οριοθετημένος χώρος εμπορικής ή πολιτικής Αγοράς. Ωστόσο, έχουν αποκαλυφθεί κτίρια που μπορούν να χαρακτηριστούν δημόσια. Για τις εμπορικές δραστηριότητες των κατοίκων προοριζόταν το στωϊκό οικοδόμημα στο βορειοδυτικό άκρο της «ακρόπολης» Α. Σε κοντινή απόσταση ερευνήθηκε ένα συγκρότημα δύο ορθογώνιων κτιρίων με ιδιαίτερα επιμελημένη τοιχοποιία, στο εσωτερικό του οποίου βρέθηκαν τμήματα από αετωματικά γλυπτά και πήλινα αντικείμενα σχετιζόμενα με λατρεία. Ένα δεύτερο ιερό εντοπίζεται στο δυτικό άκρο της «ακρόπολης» Β και αποτελείται από ένα κυρίως οικοδόμημα με τριμερή εσωτερική διαίρεση και βοηθητικά δωμάτια.

Την εικόνα της κατοίκησης συμπληρώνει ταφικός τύμβος, τμήμα του αρχαίου νεκροταφείου του οικισμού, που βρίσκεται στους ανατολικούς πρόποδες του λόφου, εκτός των τειχών.

Η «ακρόπολη» Α. / "Citadel" A.

Rather than being organized along the lines of a rigid urban plan, the layout of the settlement follows the natural configuration. The settlement's main thoroughfare ran parallel to the fortification circuit. Street segments, discovered between neighboring buildings, are actually communication corridors terminating in dead ends. The positioning of the buildings does not follow a uniform pattern, while the buildings themselves -mainly private houses- are quite distinct from each other in terms of their ground plan, size and structural details. Apart from individual houses with rectangular or trapezoidal ground plans, more elaborate building complexes are encountered, comprising numerous irregularly arranged rooms. A remarkable feature of the site is the presence of three rock-hewn round cisterns for the collection and storage of rainwater.

No specific area demarcated as a commercial or civic Agora has been traced at Dymokastro. Nonetheless, during recent investigation buildings of public character have been unearthed in various parts of the site. A stoic building, located at the northern and western end of "citadel" A, housed the commercial activities of the settlement's inhabitants. Close by, a complex of two rectangular buildings of fine masonry was investigated. From its interior came fragments of pediment sculpture and clay objects associated with cult activities. A second excavated shrine is located at the western end of "citadel" B. It consists of a main rectangular building, divided into three internal spaces and other auxiliary rooms.

Δεξαμενή. / *Cistern.*

Ο εν λόγω οικισμός, που γνώρισε μεγάλη ακμή κατά την ελληνοιστική περίοδο, καταστράφηκε από τους Ρωμαίους το 167 π.Χ. Ωστόσο, σε αντίθεση με άλλους οχυρωμένους οικισμούς της Θεσπρωτίας, ο οικισμός του Δυμοκάστρου δεν εγκαταλείφθηκε -λόγω της καίριας θέσης του για τον έλεγχο των θαλάσσιων οδών του Ιονίου- αλλά συνέχισε να κατοικείται μέχρι και τον 1ο αι. μ.Χ.

Ο αρχαιολογικός χώρος του Δυμοκάστρου αναδείχθηκε και κατέστη επισκέψιμος με χρηματοδότηση από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Σήμερα λειτουργεί υπό την εποπτεία της ΛΒ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας.

Πρόσβαση: Το Δυμοκάστρο βρίσκεται περίπου 38 χλμ. νότια της Ηγουμενίτσας. Ο επισκέπτης μπορεί να ακολουθήσει είτε την Εγνατία Οδό είτε την Ε.Ο. Ηγουμενίτσας-Πρέβεζας μέχρι τον οικισμό του Καρτερίου, όπου στρίβει δεξιά προς Πέρδικα. Διασχίζει το χωριό και κατευθύνεται στην παραλία Καραβοστάσι, στο νότιο άκρο της οποίας βρίσκεται ο αρχαιολογικός χώρος.

Το ιερό στην «ακρόπολη» Α. / The sanctuary in "Citadel" A.

Outside the fortification walls, on the foothill of the site, a burial mound is located, which forms part of the settlement's ancient cemetery.

The settlement flourished during the Hellenistic Period until its devastation by the Romans in 167 BC. However, contrary to other Thesprotian fortified sites, habitation at Dymokastro continued well into the 1st century AD. This was probably due to its key coastal position, securing control over maritime routes along the Ionian Sea.

The archaeological site of Dymokastro was improved and organized with funds from the Regional Operational Programme of Epirus, a program pertaining to the Community Support Framework III. Today it is open to visitors under the responsibility of the 32nd Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities.

Access: Dymokastro is located about 38 km south of Igoumenitsa. Visitors can follow either the Egnatia Highway or the road from Igoumenitsa to Preveza as far as the village of Karteri and there turn right towards Perdika village. Then they can drive through Perdika towards Karavostasi Beach. The site is on the hill at the southern end of the beach.

Το ιερό στην «ακρόπολη» Β. / The sanctuary in "Citadel" B.

7. Λυγιά

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Ο οχυρωμένος οικισμός της Λυγιάς εκτείνεται στο ανατολικό ήμισυ της ομώνυμης χερσονήσου του Δήμου Ηγουμενίτσας, στην περιοχή των παλαιών εκβολών του ποταμού Καλαμά. Ο οικισμός ταυτίζεται πιθανότατα με την αρχαία πόλη Τορώνη, τμήμα της «Κερκυραϊκής Περαίας», της εκτεταμένης αποικίας που -σύμφωνα με το Θουκυδίδη- ίδρυσαν οι Κερκυραίοι κατά την κλασική περίοδο στις θεσπρωτικές ακτές.

Αποτελείται από τρία διαδοχικά οχυρωμένα τμήματα, που ονομάζονται συμβατικά Κάστρα Α, Β και Γ και φέρουν ισχυρές ισοδομικές -ως επί το πλείστον- οχυρώσεις του 5ου και πρώιμου 4ου αι. π.Χ. Τμήματά τους πιθανότατα επισκευάστηκαν ή ανακατασκευάστηκαν κατά την ύστερη κλασική και ελληνιστική εποχή, ενώ υπάρχουν και κάποιες επεμβάσεις των ρωμαϊκών, πιθανόν, χρόνων. Εκτός από τις οχυρώσεις, ελάχιστες πληροφορίες έχουμε για την πολεοδομική οργάνωση του οικισμού, λόγω της απουσίας οποιασδήποτε έρευνας στα λιγοστά και αταύτιστα κτιριακά κατάλοιπα που είναι σήμερα ορατά στο χώρο.

Το Κάστρο Α είναι το ανατολικότερο και μικρότερο σε έκταση από τα τρία κάστρα του οικισμού. Περιβάλλεται από ισχυρό τείχος κατασκευασμένο με δύο διαφορετικά συστήματα τειχοποιίας. Στην πιο επιμελημένη ανατολική και νότια πλευρά ακολουθήθηκε το ισοδομικό σύστημα, ενώ η δυτική και βόρεια πλευρά έχει αμελέστερη κατασκευή με μικρούς αδρά κατεργασμένους ορθογώνιους λίθους. Η δυτική βαθτή πλευρά της οχύρωσης ενισχύεται με προτείχισμα, ενώ στον χώρο μεταξύ προτειχίσματος και οχύρωσης σώζεται ορθογώνιο κτίριο, ίσως προμαχώνας, και διακρίνονται τα κατάλοιπα αρκετών άλλων κτισμάτων. Στην ίδια περιοχή εντοπίστηκαν αναλημματικοί τοίχοι, παράλληλοι προς την ανατολική οχύρωση, κατασκευασμένοι από μεγάλους γωνιόλιθους. Η αμυντική ικανότητα των τειχών ενισχύεται από ημικυκλικούς ή ορθογώνιους πύργους. Η πρόσβαση στον τειχισμένο οικισμό εξασφαλιζόταν με τέσσερις πύλες, εκ των οποίων η κύρια πύλη της οχύρωσης βρίσκεται στα ανατολικά μεταξύ ενός ορθογώνιου και ενός ημικυκλικού πύργου και ήταν πιθανόν τοξωτή.

7. Lygia

Open-air site. Permanently open.

The fortified settlement of Lygia covers the eastern half of the homonymous peninsula in the Municipality of Igoumenitsa at the area of the old estuary of Kalamas river. The settlement is probably identified with the ancient city Toroni, part of the Corfu "Peraia," the extensive colony founded on the coast of Thesprotia by Corfiots during the classical period, according to Thucydides.

It consists of three successive fortified sections, called Castles A, B and C, surrounded by strong –for the most part– isodomic walls of the 5th and early 4th centuries B.C. Parts of the fortification walls were probably repaired or reconstructed during the late Classical and Hellenistic periods, while there are some later reconstructions, dated maybe in the Roman period. Apart from that, there is scant information regarding the urban planning of the settlement itself due to the absence of any archaeological research on the few and unidentified building remains, which are now visible at the site.

Αεροφωτογραφία της χερσονήσου της Λυγιάς. Σε πρώτο πλάνο το Κάστρο Α.
/ Aerial view of the Lygia peninsula. Castle A at the front.

Ο οικισμός εκτείνεται σε επίπεδη, στο μεγαλύτερο τμήμα της, έκταση στην κορυφή του λόφου. Μια κεντρική οδική αρτηρία, πλάτους 5 μ., ξεκινούσε από την ανατολική πύλη, διέσχιζε όλον τον οικισμό και κατέληγε στο υψηλότερο σημείο του στα δυτικά, όπου είχε οικοδομηθεί μεγάλων διαστάσεων κτιριακό συγκρότημα, πιθανόν δημόσιου χαρακτήρα. Σε όλη την έκταση του οικισμού διακρίνονται θεμέλια οικημάτων.

Δυτικά του Κάστρου Α βρίσκεται το Κάστρο Β. Η ανατολική και η νοτιοανατολική πλευρά της οχύρωσης έχουν κατασκευαστεί κατά το ισοδομικό σύστημα, όπως και η ανατολική και νότια πλευρά του Κάστρου Α. Οι υπόλοιπες πλευρές χαρακτηρίζονται από αμελέστερη κατασκευή με αδρούς λίθους, ενώ στη βόρεια πλευρά ξεχωρίζει ένα τμήμα, πιθανόν μεταγενέστερη επισκευή, κατασκευασμένο κατά το πολυγωνικό σύστημα. Η αμυντική ικανότητα του τείχους ενισχύεται από θάσεις και από ορθογώνιους και ημικυκλικούς πύργους. Στα νότια ενδέχεται να ανοιγόταν μια πύλη, που οδηγούσε στην ακτή. Ανακατασκευή πιθανόν των ρωμαϊκών χρόνων διαπιστώνεται στην ανατολική πλευρά του κάστρου Β, με τη χρησιμοποίηση μικρού μεγέθους ορθογώνιων λίθων και κονιάματος ως συνδετικού υλικού.

Στα δυτικά του Κάστρου Β διασώζονται εξαιρετικά αποσπασματικά κατάλοιπα από την οχύρωση του Κάστρου Γ. Το τείχος είναι πρόχειρης κατασκευής από αδρούς λίθους, με εξαίρεση τη δυτική πλευρά, όπου ακολουθείται ένα πιο επιμελημένο οικοδομικό σύστημα ανάλογο με εκείνο της δυτικής πλευράς του Κάστρου Α. Στο εσωτερικό του σχεδόν απουσιάζουν τα κτιριακά κατάλοιπα. Στο βόρειο τμήμα της οχύρωσης του Κάστρου Γ, σε έναν από τους όρμους της χερσονήσου, σώζεται κατά μήκος της ακτής τμήμα ισοδομικού τοίχου, πιθανότατα κατάλοιπο λιμενικών εγκαταστάσεων.

Πρόσβαση: Η Λυγιά βρίσκεται περίπου 8 χλμ. βορειοδυτικά της Ηγουμενίτσας. Ο επισκέπτης ακολουθεί τον ασφαλτοστρωμένο δρόμο προς την παραλία του Δρεπάνου-Μακρυγιαλίου. Φτάνοντας στον υποσταθμό της ΔΕΗ ακολουθεί το δρόμο προς τα αριστερά του, ο οποίος οδηγεί στο δυτικό άκρο της παραλίας, στους πρόποδες του υψώματος του Κάστρου Α της Λυγιάς.

Access: Lygia is located about 8 km northwest of Igoumenitsa. The visitors can follow the paved road to the beach Drepanos - Makrygiali. Reaching the substation PPC, you have to follow the road to the left, which leads to the western end of the beach, at the foot of the hill of the Castle of Lygia A.

Castle A is the easternmost and smallest in size of the three castles of the settlement. It is surrounded by a strong wall constructed in two different masonries. The isodomic system is followed on the most elaborate eastern and southern sides while the western and northern sides were more roughly constructed with small rectangular coarsely-treated stones. The easily accessible western side of the fortification was reinforced by a bailey, while a rectangular building -a bastion perhaps- is preserved in the area between the bailey and the wall, where the remains of several other buildings are visible. In the same area there are large retaining walls parallel to the eastern fortification, which are made with large stone blocks. The defensive ability of the walls is strengthened by semicircular or rectangular towers. There were four gates granting access to the castle. The main gate is located in the east between a rectangular and a semicircular tower and was probably arched.

The settlement extends on a mostly flat area on top of the hill. A central road, 5m wide, crossed the whole settlement, starting from the eastern gate and ending at the peak of the hill in the west, where there was a large building complex, probably of public nature. Throughout the settlement various building remains are visible.

Castle B lies west of Castle A. The eastern and southern sides of the fortification are isodomic, like the eastern and southern sides of Castle A. The rest of the wall is less elaborately constructed with coarse stones, while the northern side is partly made in polygonal masonry, being probably a later repair. The defensive capacity of the wall is enhanced by projections (contusions) and rectangular or semicircular towers. To the south there was probably a gate leading to the coast. Reconstructions probably of the Roman period can be found on the eastern side of Castle B, using small rectangular stones and mortar as binder.

West of Castle B there are extremely fragmentary remains of Castle C fortification wall. The wall is a shoddy construction of coarse stones, with the exception of the western side, where it followed a more elaborate construction system similar to that of the western side of Castle A. Inside the fortification there is almost complete absence of building remains. At the north side of the fortification, in one of the bays of the peninsula, an isodomic wall is preserved along the coast, probably a residue of ancient port facilities.

8. Ρωμαϊκή Έπαυλη στο Λαδοχώρι Ηγουμενίτσας

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Η ρωμαϊκή έπαυλη στη νότια πλευρά του κόλπου της Ηγουμενίτσας είναι ένα ορθογώνιο κτίσμα που διαμορφώνεται αρχιτεκτονικά με περιμετρικές πτέρυγες γύρω από κεντρικό στεγασμένο χώρο. Η κύρια είσοδος βρισκόταν πιθανόν στο κέντρο περίπου της ανατολικής πλευράς του κτιρίου. Οι τοίχοι του σώζονται σε επίπεδο θεμελίωσης, ενώ από την ανωδομή διατηρούνται ελάχιστα τμήματα στο νότιο και ανατολικό τμήμα. Κάποια από τα δωμάτια είχαν εργαστηριακό χαρακτήρα, όπως πιστοποιείται από την παρουσία δαπέδων από υδραυλικό κονίαμα και τη σύνδεση των εν λόγω χώρων μέσω πήλινων σωλήνων με μικρή δεξαμενή καθίζησης, ενώ κάποια άλλα εξυπηρετούσαν ανάγκες διαμονής και είχαν -κατεστραμμένα σήμερα- ψηφιδωτά δάπεδα.

Λίγα μέτρα δυτικά του κτιρίου υπάρχει ταφικός θάλαμος, στο εσωτερικό του οποίου εντοπίστηκαν τμήματα τριών μαρμάρινων σαρκοφάγων, που χρονολογούνται από τις αρχές του 2ου ως τις αρχές του 3ου αι. μ.Χ. Η καλύτερα διατηρημένη (σήμερα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων) απεικονίζει στην κύρια μακρά πλευρά σκηνές από τα «λύτρα» του Έκτορα (τα δώρα δηλαδή του Πρίαμου προς τον Αχιλλέα), στην αριστερή στενή πλευρά ετοιμασία πολεμιστή και στη δεξιά πρόθεση νεκρού, ενώ το κάλυμμα μίας από τις σαρκοφάγους στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας απεικονίζει τον ανακεκλιμένο είκοσι ενός ετών Αντώνιο.

Πρόσβαση: Η έπαυλη βρίσκεται σε απόσταση 2 χλμ. από την Ηγουμενίτσα, επί της Ε.Ο. Ηγουμενίτσας - Πρέβεζας και μελλοντικά θα ενσωματωθεί στις εγκαταστάσεις του νέου λιμανιού της πόλης.

8. Roman Villa in Ladochori, Igoumenitsa

Open-air site. Permanently open.

The Roman villa on the southern side of Igoumenitsa bay is a rectangular shaped building with peripheral wings around a central room. The main entrance was in the centre of the eastern side of the building. The walls are preserved up to foundation level, while few parts of the superstructure can be seen in the southern and eastern parts of the walls.

Some of the rooms were used as workshops, as we can assume by the presence of hydraulic mortar paved floors connected through clay pipes with a small settling tank, while others were accommodation rooms and had -today damaged- mosaic floors.

A few meters to the west there is a burial chamber, inside which three marble sarcophagi were found, dated from the early 2nd to early 3rd century AD. The best preserved one (today in the Archaeological Museum of Ioannina) depicts on the main long side scenes from Iliad (the gifts of Priamus to Achilles), on the left side the preparation of a warrior and on the right side the funeral of a deceased warrior. On the cover of one of the sarcophagi in the Archaeological Museum of Igoumenitsa twenty-one year old Antonius is depicted, lying on a bed.

Access: The villa is located 2 km from Igoumenitsa on the national road from Igoumenitsa to Preveza and in the future will be incorporated in the new port facilities of the town.

Γενική άποψη της έπαυλης. / General view of the villa.

Ο ταφικός θάλαμος. / *The burial chamber.*

Για περισσότερες πληροφορίες και επιβεβαίωση του ισχύοντος κάθε φορά ωραρίου λειτουργίας και των εισιτηρίων εισόδου των αρχαιολογικών χώρων οι επισκέπτες μπορούν να απευθύνονται στη ΛΒ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας:

Τηλ.: +30 26650 -29177/8, +30 26650 -21417, +30 26650 -28539

Fax: +30 26650 -25133

e-mail: lbepka@culture.gr

webpage: <http://odysseus.culture.gr>

*Η μαρμάρινη σαρκοφάγος στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων.
/ Marble sarcophagus in Ioannina Archaeological Museum.*

For further information and confirmation of current opening hours and tickets for the archaeological sites, visitors can contact with 32nd Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities of Thesprotia:

Tel.: +30 26650 -29177/8, +30 26650 -21417, +30 26650 -28539

Fax: +30 2665 -025133

e-mail: lbepka@culture.gr

webpage: <http://odysseus.culture.gr>

9. Μαστιλίτσα

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Ο λόφος της Μαστιλίτσας δεσπόζει στην πεδιάδα του Κάτω Καλαμά μεταξύ του όρμου Σαγιάδας και του βουνού «Μαυρονόρος», εξασφαλίζοντας τον έλεγχο όλης της περιοχής και άμεση εποπτεία μεγάλου τμήματος των θαλάσσιων δρόμων του βόρειου Ιονίου.

Ο οχυρωμένος οικισμός καταλαμβάνει την κορυφή του υψώματος και αποτελεί την αρχαιότερη οχυρωμένη εγκατάσταση του θεσπρωτικού χώρου, δεδομένου ότι η ίδρυσή του τοποθετείται τουλάχιστον στα τέλη του βου αι. π.Χ. Η οχύρωση έχει συνολική περίμετρο περίπου 670 μ. και είναι κατασκευασμένη κατά το αμελές ψευδοϊσόδομο σύστημα. Διασώζονται τρεις πύλες μία στη νότια πλευρά του λόφου, όπου και το καλύτερα διατηρημένο τμήμα των τειχών, μία στη δυτική πλευρά προσανατολισμένη προς τη θάλασσα και μία στην ανατολική προς την κατεύθυνση του κάμπου. Στο εσωτερικό της οχύρωσης σώζονται θεμελιώσεις κτιρίων, διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη, πηγάδια και αποχετευτικοί αγωγοί λαξευμένοι στο φυσικό βράχο.

Αεροφωτογραφία του οχυρωμένου οικισμού. / *Aerial view of the fortified settlement.*

9. Mastilitsa

Open-air site. Permanently open.

The hill of Mastilitsa dominates the plain of lower Kalamas River between Sagiada bay and Mauronoros mountain, ensuring control of the whole area and direct supervision of a large part of the routes of the northern Ionian Sea.

The fortified settlement, the oldest in Thesprotia since its foundation dated at least in the late 6th century BC, occupies the top of the hill. The fortification has a total perimeter of about 670 meters and is constructed in pseudo-isodomic style of masonry. Three gates are preserved, one on the south side of the hill, where are the best-preserved parts of the walls, one on the western side oriented towards the sea and one on the eastern side oriented towards the plain. Inside the fortification foundations of buildings are preserved along with scattered architectural members, wells and drainage channels cut into the rock.

Η ρωμαϊκή αγροικία. / The roman farmhouse.

Λίγα μέτρα χαμηλότερα στα ανατολικά του τειχισμένου οικισμού, έχει αποκαλυφθεί κτίριο διαστάσεων 13,50 x 9,50 μ., που αποτελείται από ένα κεντρικό χώρο, γύρω από τον οποίο σχηματίζονται τέσσερις στενόμακρες πτέρυγες. Η θέση του κτιρίου εκτός των τειχών, η επιμελημένη τοιχοποιία του και η αρχιτεκτονική δομή του καθώς και τα πλούσια ευρήματα από το εσωτερικό του οδηγούν στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για κτίριο λατρευτικού χαρακτήρα, η περίοδος χρήσης του οποίου τοποθετείται από τους ύστερους αρχαϊκούς χρόνους μέχρι και την ελληνιστική περίοδο.

Την ίδια περίοδο χρονολογούνται και οι κιβωτιόσχημοι τάφοι που έχουν ανασκαφεί στους βορειοανατολικούς πρόποδες του λόφου, ενώ στις παρυφές του στον κάμπο και δίπλα σχεδόν στις σύγχρονες εκβολές του Καλαμά έχει ερευνηθεί ρωμαϊκή έπαυλη, η οποία κατασκευάστηκε στο δεύτερο μισό του 2ου αιώνα π.Χ. και φαίνεται ότι επέζησε ως και τα μέσα του 3ου αιώνα μ.Χ. Αποτελείται από μια κεντρική υπαίθρια αυλή που γειτνιάζει με μεγάλους αποθηκευτικούς και εργαστηριακούς χώρους, όπως ένα μαγειρείο με κεντρική ορθογώνια εστία, καθώς και επίσημα δωμάτια με ψηφιδωτά ή πλακόστρωτα δάπεδα.

Πρόσβαση: Ο λόφος της Μαστιλίτσας βρίσκεται 14 χλμ. ΒΔ της Ηγουμενίτσας. Μέσω της επαρχιακής οδού Ηγουμενίτσας–Σαγιάδας ο επισκέπτης φτάνει στον οικισμό του Ραγίου, όπου στρίβει αριστερά στον αγροτικό δρόμο, περνά τη μικρή γέφυρα του Καλαμά και φτάνει στους πρόποδες του λόφου. Δεν υπάρχει δρόμος προς την κορυφή όπου βρίσκεται ο οχυρωμένος οικισμός.

A few meters below, eastern of the fortified settlement, archaeological research has revealed a building (13,50 x 9,50 m) consisting of a small central room, around which there are four oblong wings, used from late archaic up to hellenistic times. The position of the building outside the city walls, its type of masonry and architecture as well as the rich finds from its destruction layer, attest its religious character.

Between late archaic and classical period date also the cist tombs, which have been excavated at the north foot of the hill. At the edge of the hill and next to the contemporary mouth of Kalamas River a Roman villa was found. It was built in the second half of the 2nd century BC and it appears to have survived till the middle of the 3rd century AD. It consists of a central outdoor courtyard, adjacent to large storerooms and workshops, such as a kitchen with a central rectangular hearth, as well as official rooms with mosaic or tiled floors.

Access: The hill of Mastilita is located 14 km NW of Igoumenitsa. Through the provincial road from Igoumenitsa to Sagiada the visitors reach the village of Ragio. There they turn left onto the dirt road, pass a small bridge over Kalamas and reach the foot of the hill. There is no road to the top of the hill, where the fortified settlement is.

Κύλικα – κτέρισμα τάφου. / Kylix – funerary gift.

10. Οχυρό Αγίου Δονάτου Ζερβοχωρίου

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Το οχυρό στη θέση Άγιος Δονάτος Ζερβοχωρίου του Δήμου Σουλίου βρίσκεται στους πρόποδες του ορεινού όγκου της Παραμυθιάς, νότια του συνοικισμού Ασφάκας, περιοχή που κατά την αρχαιότητα αποτελούσε την επικράτεια της Ελέας. Η ίδρυση του τον 3ο αι. π.Χ. σχετίζεται με την ευρύτερη εποπτεία και έλεγχο της περιοχής από το Κοινό των Θεσπρωτών και πιθανόν εντάσσεται στο πλαίσιο της πολιτικής του Πύρρου για την ενίσχυση της άμυνας του εκτεταμένου βασιλείου του.

Η οχυρωμένη έκταση καταλαμβάνει την κορυφή υψώματος και έχει ρομβοειδή κάτοψη. Στις περισσότερες βατές νότια και ανατολική πλευρά προστατεύεται από ισχυρό πολυγωνικό τείχος, ενώ η βόρεια πλευρά είναι απόκρημνη και ατείχιστη. Η πρόσβαση στο εσωτερικό του οχυρού γινόταν μέσω μίας κύριας πύλης στα βορειοανατολικά, που προστατεύεται από ισχυρό τετράγωνο πύργο. Το εσωτερικό του οχυρού διαμορφώνεται βαθμιδωτά με ισχυρούς αναλημματικούς τοίχους σε επάλληλα επίπεδα.

Μετά την καταστροφή της Ηπείρου το 167 π.Χ. από τους Ρωμαίους, εντός του οχυρού κατασκευάστηκε εκτεταμένη και πολυτελής οικία, ενώ κατά τους νεότερους χρόνους στο μέσον του χαμηλότερου υψομετρικά ανδρήρου κτίστηκε μικρό εκκλησάκι, αφιερωμένο στον πολιούχο της περιοχής Άγιο Δονάτο, στους τοίχους του οποίου έχει ενσωματωθεί αρχαίο οικοδομικό υλικό από την ανωδομή σημαντικού οικοδομήματος των ελληνιστικών χρόνων.

Πρόσβαση: Το οχυρό του Αγίου Δονάτου βρίσκεται 42 χλμ ΝΑ της Ηγουμενίτσας. Ο επισκέπτης ακολουθεί την Εγνατία οδό ως τον κόμβο της Παραμυθιάς και από εκεί την επαρχιακή οδό Παραμυθιάς – Γλυκής. 5 χλμ μετά τον οικισμό της Δαφνούλας συναντά στα αριστερά αγροτικό δρόμο που οδηγεί στους πρόποδες του λόφου, όπου το εν λόγω οχυρό.

Αεροφωτογραφία του οχυρού. / Aerial view of the castle.

10. The castle of Agios Donatos of Zervochori

Open-air site. Permanently open.

The castle of Agios Donatos of Zervochori is situated at the foot of the mounts of Paramythia, south of the small village of Asfaka, in the area that during the ancient period was the territory of Elea.

Its establishment, assumed in the 3rd century BC, is related to the supervision and control of the area from the "Thesprotian Koinon" and the policy of King Pyrrhus in order to strengthen the defense of his extensive kingdom.

The fortified area occupied the top of the hill and had a rhomboid ground plan. Its southern and eastern sides were protected by a strong polygonal wall, while the northern side was steep and unwalled. Access to the ancient settlement was via the main gate in the north-east, which was protected by a tower. Inside the citadel the land was formed into successive terraces by strong retaining walls.

After the destruction of Epirus by the Romans in 167 BC, within the fortress an extensive and luxurious residence was constructed, while in modern times in the middle of the lower terrace a small chapel was built, dedicated to St. Donatos. Ancient building material from the superstructure of a significant Hellenistic building was incorporated in its walls.

Access: The castle of Agios Donatos is located 42 km SE of Igoumenitsa. The visitor drives along Egnatia Highway until the junction to Paramythia and from there he follows the provincial road from Paramythia to Glyki. 5 km after the village of Dafnoula he finds on the left the dust road that leads to the foot of the hill where the fortress is.

Αρχαίο οικοδομικό υλικό ενσωματωμένο στο εκκλησάκι του Αγίου Δονάτου. / Ancient building material embedded in the walls of the church of St. Donatos.

11. Ταφικό Ηρώο στα Μάρμαρα Ζερβοχωρίου

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Πρόκειται για ένα σχεδόν τετράγωνο κτίριο, με πρόσοψη προς τα ΒΑ, χτισμένο με μεγάλων διαστάσεων ασβεστολιθικούς γωνιόλιθους, η θέση του οποίου ήταν γνωστή από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, οπότε ο καθηγητής Σ. Δάκαρης το είχε ταυτίσει με «μεγάλη οικία ή ξενώνα».

Η ανασκαφική έρευνα του 1992 αποκάλυψε στο εσωτερικό του συλημένο κιβωτιόσχημο τάφο και ακριβώς απέναντί του το δάπεδο υπέργειας κατασκευής που λειτουργούσε πιθανόν ως «τράπεζα προσφορών», συνηγορώντας έτσι στην ταύτιση της χρήσης του χώρου με ταφικό ηρώο.

Ελάχιστα στοιχεία διαθέτουμε για το αρχικό ύψος του ηρώου, αλλά και για την αναπαράσταση των όψεών του, η ανυπαρξία ωστόσο κεραμιδιών στέγης μεταξύ των ευρημάτων συνηγορεί για τον υπαίθριο χαρακτήρα του μνημείου.

Η κατασκευή του τοποθετείται χρονικά στην ελληνιστική εποχή (3ος αι. π.Χ.), περίοδο κατά την οποία κατασκευάζονται αρκετά παρόμοια ταφικά ηρώα σε ολόκληρη τη βορειοδυτική Ελλάδα, αλλά και ανάλογου χαρακτήρα κτίσματα και μεμονωμένοι τάφοι, σε ολόκληρη την κοιλάδα του Κωκυτού, του γνωστού κατά την παράδοση ως «ποταμού των θρήνων».

Πρόσβαση: Το ταφικό ηρώο στα Μάρμαρα βρίσκεται 42 χλμ. ΝΑ της Ηγουμενίτσας. Ο επισκέπτης ακολουθεί την Εγνατία οδό ως τον κόμβο της Παραμυθιάς και από εκεί την επαρχιακή οδό Παραμυθιάς – Γλυκής. Σε απόσταση 5 χλμ. από τον οικισμό της Δαφνούλας συναντά στα δεξιά του αγροτικό δρόμο που οδηγεί στο μνημείο.

11. Burial Monument at Marmara Zervochori

Open-air site. Permanently open.

It is an almost square building, facing NE, built with large rectangular limestone blocks. It was discovered at the end of the 1970's, when Professor S. Dakaris identified it as being a large house or hostel. However, the excavations of 1992 revealed a large cist-shaped looted tomb inside it as well as the lower part of an "offerings table", thus proving it to be a burial monument.

Little data is available on the original height and the representation of the monument. The lack of roof tiles may suggest that the building was probably of an outdoor nature.

It is dated in the Hellenistic period (3rd century BC), when similar burial monuments were constructed all over north-western Greece. It is in the same period when individual graves and other burial structures were made across the valley of the river Kokytos, traditionally known as the "river of wailing".

Access: The burial monument is located 42 km SE of Igoumenitsa. The visitors drive along Egnatia Highway until the junction to Paramythia and from there they follow the provincial road from Paramythia to Glyki. 5 km after the village of Dafnoula they find on the right the dust road that leads to the monument.

*Το ταφικό ηρώο στα Μάρμαρα Ζερβοχωρίου.
/ The burial monument at Marmara Zervochori.*

12. Ο Τύμβος Παραποτάμου

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Στη θέση Τσιφλίκι βόρεια του χωριού Παραπόταμος του Δήμου Ηγουμενίτσας βρίσκεται χαμηλός τύμβος με αρχαίο νεκροταφείο. Τον τύμβο, ύψους 5μ., περιέβαλλε κυκλικός περίβολος, ίχνη του οποίου σώζονται κυρίως κατά μήκος της νοτιοδυτικής πλευράς του. Σε όλη την έκταση του τύμβου έχουν αποκαλυφθεί συνολικά 88 τάφοι, κατά κύριο λόγο κιβωτιόσχημοι, ενώ υπήρχαν ακόμη επτά λακκοειδείς τάφοι και μία ταφή σε αγγείο (εγχυτρισμός). Οι κιβωτιόσχημοι τάφοι ήταν κατασκευασμένοι από αργούς λίθους και μόνο ο ένας ήταν επιμελέστερης κατασκευής από καλά λαξευμένες ασβεστολιθικές πλάκες. Ελάχιστες από τις ταφές περιείχαν κτερίσματα, κυρίως κοσμήματα και νομίσματα. Βρέθηκε μόνο ένα ακέραιο πήλινο αγγείο και λίγα θραύσματα κεραμικής. Με βάση τα λιγοστά αυτά ευρήματα, η χρήση του νεκροταφείου φαίνεται ότι εκτεινόταν σε μία εξαιρετικά μακρά χρονική περίοδο από την ελληνιστική έως και τη μεταβυζαντινή περίοδο.

Πρόσβαση: Ο Τύμβος Παραποτάμου βρίσκεται περίπου 12 χλμ. βορειοανατολικά της Ηγουμενίτσας. Ακολουθώντας την παλαιά Ε.Ο. Ηγουμενίτσας – Ιωαννίνων, ο επισκέπτης φτάνει στον οικισμό του Παραποτάμου, τον οποίο διασχίζει στρίβοντας αριστερά. 700μ. περίπου μετά τον οικισμό συναντά στα αριστερά του χωματόδρομο που οδηγεί στο μνημείο.

12. The Tumulus of Parapotamos

Open-air site. Permanently open.

In the area of "Tsifliki", north of Parapotamos village in the municipality of Igoumenitsa, there is a low tumulus with an ancient cemetery. The mound, reaching a height of 5m., surrounded a circular precinct, scantily preserved mainly along the southern side of the tumulus. Across the tumulus surface a total of 88 graves have been revealed, mostly cist graves along with seven pit graves and a burial in a vessel. The cist graves were made of untreated stones and only one was thoroughly built with well carved limestone slabs. Few of the burials contained grave offerings, mostly jewelry and coins. Only one intact clay vase and a few pottery shards were found. Based on these few findings, the use of the cemetery seems to have expanded over an extremely long period of time between Hellenistic and Post-byzantine periods.

Access: The tumulus of Parapotamos is located about 12 km northeast of Igoumenitsa. Following the old Igoumenitsa - Ioannina National Road, visitors arrive at the village of Parapotamos, which they cross after turning left. About 700 m. after the village there is a dust road on the left leading to the monument.

Οι τάφοι του τύμβου. / The graves of the tumulus.

13. Ρωμαϊκό Νεκροταφείο Μαζαρακιάς

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Το νεκροταφείο κοντά στο σύγχρονο οικισμό της Μαζαρακιάς αποτελεί μοναδική περίπτωση οργανωμένου και εκτεταμένου νεκροταφείου της ρωμαϊκής περιόδου στη Θεσπρωτία. Συνολικά έχουν ερευνηθεί περίπου 200 τάφοι, διαφόρων κατηγοριών: κεραμοσκεπείς, λακκοειδείς με κάλυψη από λίθους, λακκοειδείς χωρίς κάλυψη και χτιστοί (λιθοπερίκλειστοι) καθώς και κτιστά ταφικά μνημεία, που χρονολογούνται από τα τέλη του 1ου αι. π.Χ. έως και τις αρχές σχεδόν του 3ου αι. μ.Χ.

Στο νεκροταφείο έχουν χρησιμοποιηθεί όλα τα είδη ταφικών πρακτικών, καύση των νεκρών, ενταφιασμοί και εγχυτρισμοί σε αγγεία, με τις καύσεις, που συνήθως εφαρμόζονταν για τα ενήλικα άτομα ανεξαρτήτως φύλου, να υπερτερούν αριθμητικά των υπολοίπων πρακτικών.

13. The Roman Cemetery at Mazarakia

Open-air site. Permanently open.

The cemetery near the modern village of Mazarakia is the only large and organized cemetery of the Roman period in Thesprotia. Overall about 200 graves of various categories have been excavated: tile graves, pits covered with stones, pits without coverage and stone built graves as well as burial monuments, dating from the late 1st century BC until the beginning of the 3rd century AD.

In the cemetery all kinds of funerary practices have been used, i.e. cremation, interment and burial in pots. Cremations, normally used for adults regardless of gender, outnumber significantly the other practices.

Γενικές όψεις του νεκροταφείου. / General views of the cemetery.

Λίθινα σήματα, κιονίσκοι και επιτύμβιες στήλες είχαν τοποθετηθεί για τη σήμανση των τάφων. Οι νεκροί συνοδεύονταν στην τελευταία τους κατοικία από διάφορα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν εν ζωή, όπως επιτραπέζια αγγεία και αγγεία πόσεως, λυχνάρια, πολλά εκ των οποίων με ανάγλυφη διακόσμηση, πήλινα και γυάλινα μυροδοχεία, κοσμήματα, αντικείμενα που συνδέονται με την επαγγελματική τους δραστηριότητα, όπως σιδερένιες και χάλκινες γραφίδες, οστέινα μουσικά κλειδιά και χάλκινα νομίσματα, πολλά από τα οποία εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας.

Πρόσβαση: Το νεκροταφείο βρίσκεται 17 χλμ. ΝΑ της Ηγουμενίτσας. Ο επισκέπτης ακολουθεί την Εγνατία οδό ως τον κόμβο του Καρτερίου, από όπου εξέρχεται με κατεύθυνση τους οικισμούς Καρτερίου – Μαζαρακιάς. Ο αρχαιολογικός χώρος βρίσκεται στη διασταύρωση προς Μεσοβούνι, περίπου 1 χλμ. πριν τη Μαζαρακιά.

Ταφικό μνημείο. / Burial monument.

Small columns and tombstones were placed for the marking of graves. The dead were accompanied to their final resting place with several objects used in everyday life, such as table and drinking vessels, oil lamps, many of them with relief decoration, clay and glass perfume bottles, jewelry, objects related to their occupations, such as iron and copper styluses, bone music keys and bronze coins, many of which are exhibited today in the Archaeological Museum of Igoumenitsa.

Access: The cemetery is located 17 km SE of Igoumenitsa. The visitor follows the Egnatia Highway and exits towards the settlements of Karteri and Mazarakia. The archaeological site is located near the junction of Mesovouni, about 1 km before the Mazarakia.

14. Πολυνέρι (Κούτσι)

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Ο οχυρωμένος οικισμός στο Πολυνέρι (παλαιότερα Κούτσι) Συβότων βρίσκεται σε φυσικά οχυρή θέση στην ανατολική πλαγιά του όρους Βραχωνάς και σε σημείο το οποίο ελέγχει οπτικά την παραλιακή πεδιάδα της Πλαταριάς.

Δεν υπάρχουν καθόλου ιστορικά στοιχεία ή πηγές που να μας ενημερώνουν για την ιστορική εξέλιξη του οχυρωμένου οικισμού κατά την πάροδο των αιώνων. Η απαρχή του ορίζεται μάλλον κατά τον 4ο αι. π.Χ., όταν δημιουργούνται και οι περισσότεροι οικισμοί της Θεσπρωτίας, επιζεί κατά τους ελληνοιστικούς χρόνους και καταστρέφεται πιθανότατα μαζί με τις υπόλοιπες ηπειρωτικές πόλεις το 167 π.Χ. από τους Ρωμαίους.

Η έκτασή του είναι περίπου 55 στρέμματα και περιβάλλεται από ισχυρό πολυγωνικό τείχος στην ανατολική, τμήμα της δυτικής και στα βατά σημεία της βόρειας πλευράς του. Η κύρια πύλη του οικισμού βρίσκεται στα δυτικά και προστατεύεται με μία ισχυρή προβολή του τείχους. Στη βορειοδυτική γωνία της αρχαίας οχύρωσης κατασκευάστηκε στους βυζαντινούς χρόνους μικρό οχυρό, τριγωνικής κάτοψης. Κατά τους νεότερους χρόνους ο οικισμός επεκτείνεται και εκτός των αρχαίων τειχών. Λόγω ακριβώς αυτής της συνεχούς διαχρονικής κατοίκησης, με εξαίρεση την οχύρωση, ελάχιστα κατάλοιπα των αρχαίων χρόνων έχουν διατηρηθεί στο εσωτερικό του.

Πρόσβαση: Το Πολυνέρι βρίσκεται 22 χλμ. νότια της Ηγουμενίτσας. Μέσω της Ε.Ο. Ηγουμενίτσας – Πρέβεζας και περίπου 3 χλμ. μετά την Πλαταριά ο επισκέπτης στρίβει δεξιά και προσεγγίζει τον σύγχρονο οικισμό και τον αρχαιολογικό χώρο.

Αεροφωτογραφία του οικισμού. / Aerial view of the settlement.

14. Polyneri (Koutsis)

Open-air site. Permanently open.

The fortified settlement of Polyneri (Koutsis) in the Municipality of Syvota is located on the eastern side of mount Vrachonas, overlooking the coastal valley of Plataria.

There is no historical data or sources informing us of the fortified settlement's course through history. Its establishment probably dates back to the 4th century BC, along with the creation of the majority of settlements in Thesprotia; it survived during the Hellenistic period and was -in all probability- destroyed together with the other Epirus cities by the Romans in 167 BC.

The settlement covers a surface of approximately 5.5 hectares and is only surrounded by a strong polygonal wall on its eastern and part of its western sides as well as on the accessible parts of its northern side. The main gate is located on the west and protected by a robust rampart. During the Byzantine period in the ancient fortification's north-western corner, a small triangular limestone wall was built. In more recent years, the settlement extended outside the walls as well. Because of the constant occupation of the site only a few traces of the ancient habitation have remained visible inside.

Access: Polyneri is located 22 km south of Igoumenitsa. Through the national road from Igoumenitsa to Preveza and about 3 km after Plataria, the visitors turn right and reach the modern village and the archaeological site.

Η βυζαντινή οχύρωση. / Byzantine fortification.

15. Οι Υδρόμυλοι του Μαργαριτίου

Υπαίθριος χώρος. Ανοικτός συνεχώς.

Το συγκρότημα υδρόμυλων του Μαργαριτίου αποτελεί ένα από τα χιλιάδες παραδείγματα υδροκίνητων εγκαταστάσεων που δημιουργήθηκαν στον ελλαδικό χώρο κατά την προβιομηχανική περίοδο. Οι δύο μύλοι, που είναι κατασκευασμένοι σε σειρά και με υψομετρική διαφορά μεταξύ τους, ώστε να εκμεταλλευτούν τη μεγαλύτερη δυνατή ποσότητα του διαθέσιμου νερού, τροφοδοτούνταν από δύο τουλάχιστον πηγές που υπήρχαν στους παρακείμενους λόφους. Πρόκειται για απλά μονόχωρα κτίσματα, στεγασμένα με κεραμοσκεπή, που διαθέτουν έναν υπέργειο χώρο για το άλεσμα των δημητριακών και έναν τοξωτό ημιυπόγειο, όπου βρισκόταν η οριζόντια φτερωτή που κινούσε τον αλεστικό μηχανισμό.

Το νερό έφτανε στον ανώτερο μύλο με υδραύλακα μήκους 25 μ. και οδηγούνταν πτωτικά στο μηχανισμό κίνησης. Εν συνεχεία, με φυσική κλίση έρεε κάτω από το τοξωτό άνοιγμα του δυτικού τοίχου του μύλου, στον κατώτερο και καλύτερα διατηρημένο υδραύλακα, μήκους περίπου 60 μ. και ύψους 3,80 μ. Κατά μήκος του συμπαγούς σώματος του τελευταίου, διαμορφώνονται έξι τόξα -σήμερα είναι ορατά τα πέντε- εκ των οποίων τα τρία δυτικότερα είχαν κλειστεί πρόχειρα με ξερολιθιά. Στην άνω επιφάνεια είναι διαμορφωμένος με σχιστόπλακες ο υδραγωγός-«μυλαύλακο». Η ΝΔ απόληξη του υδραύλακα είναι εξωτερικά διαμορφωμένη βαθμιδωτά, ώστε ο μυλωνάς να έχει πρόσβαση στον έλεγχο της ροής του νερού, ενώ εσωτερικά υπάρχει επικλινής χτιστός αγωγός που οδηγούσε το νερό με πίεση στον υπόγειο θάλαμο του μύλου για την περιστροφή του μηχανισμού αλέσματος.

Αν και δεν υπάρχουν ασφαλείς χρονολογικές ενδείξεις για την κατασκευή του συγκροτήματος, δύο οθωμανικά νομίσματα που εντοπίστηκαν στη θεμελίωση του κατώτερου υδραύλακα μας επιτρέπουν να υποθέσουμε ότι οι δύο μύλοι κατασκευάστηκαν μέσα στον 19ο αιώνα, ενώ ο ανώτερος από αυτούς επιζεί -στην τελική του φάση ως πετρελαιοκίνητος- έως και τα μέσα του 20ου αιώνα.

Πρόσβαση: Οι υδρόμυλοι βρίσκονται επί της Ε.Ο. Ηγουμενίτσας-Πρέβεζας στο ύψος του Μαργαριτίου, σε απόσταση περίπου 25 χλμ. από την Ηγουμενίτσα

15. Watermills of Margariti

Open-air site. Permanently open.

The building complex of watermills investigated in Margariti is one of many examples of such installations constructed in Greece during the pre-industrial period. The two mills, which were made in sequence and with elevation difference between them, in order to exploit the maximum amount of available water, were fed from at least two springs in the surrounding hills. Each mill is a tiled-roofed, one-room building, with a ground area for grinding grain and an arched basement, where there was a horizontal waterwheel initiating the grinding mechanism.

The water reached the upper mill through a 25 m. millrace and was driven downward to the waterwheel. Thereafter, it flew following the natural inclination under the arched opening of the western wall of the mill towards the lower and best preserved millrace of approximately 60 m length and 3.80 m height. Along its compact body were six arcs -today only five are visible- of which three were closed at a later date. On the upper surface of the millrace there was the flume, made of stone slabs. The southwestern end of the millrace was stepped, so that the miller had access to control the flow of water, while internally there was a build sloping pipe leading the water with pressure in the underground chamber of the mill to rotate the grinding mechanism.

Although there is no certain chronological evidence for the construction of the building complex, two Ottoman coins found in the foundation of the lower aqueduct allow us to assume that the two mills were built during the 19th century and survived until 1950s.

Access: The watermills are on the national road from Igoumenitsa to Preveza, near the village of Margariti, about 25 km from Igoumenitsa.

*Συγκρότημα υδρόμυλων στο Μαργαρίτι.
/ Watermills of Margariti.*

Θρησκευτικοί Προορισμοί Religious Destinations

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επίσκεψη σας σε θρησκευτικούς προορισμούς, παρακαλείσθε πρώτα να επικοινωνείτε με την Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Γηρομερίου.

For more information on visiting religious destinations, please first contact the Holy Patriarchal and Stavropegic Monastery of the Assumption Giromeri.

e-mail: info@monigiromeriu.gr, www.monigiromeriu.gr, www.imparamythias.gr,
Tel: +30 26640-22407

Η αρίθμηση στον χάρτη, αντιστοιχεί σε σημεία των προορισμών που περιλαμβάνονται στην παρούσα ενότητα.

The numbers on the map correspond to points of the destinations included in this section.

1. Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Γηρομερίου

Η Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Γηρομερίου βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της Θεσπρωτίας, στην επαρχία Φιλιατών, κοντά στα ελληνοαλβανικά σύνορα. Ιδρύθηκε στις αρχές του 14ου αιώνα (1310-1320), από τον Όσιο Νείλο τον Εριχώτη και ήταν ένα από τα σημαντικότερα μοναστικά κέντρα στην Ήπειρο. Χρημάτισε έδρα Πατριαρχικής Εξαρχίας και Επισκοπής με δώδεκα χωριά της επαρχίας και την πόλη των Φιλιατών στη δικαιοδοσία της. Στα χρόνια της τουρκοκρατίας, εντός του χώρου της γινόταν άτυπη διδασκαλία ελληνικών εν είδει «κρυφού σχολείου» και λειτούργησε επίσημα βραχύβια Ιερατική Σχολή.

Το Καθολικό είναι ναός τετρακίονιος σταυροειδής εγγεγραμμένος μετά τρούλου, κτισμένος τον 14ο αιώνα και ανακαινισμένος τον 16ο (1568). Κοσμεύεται με άριστες βυζαντινές τοιχογραφίες του 16ου και λαϊκότερες του 17ου αιώνα. Το επιχρυσωμένο τέμπλο, άριστο δείγμα ξυλογλυπτικής είναι κατασκευασμένο τον 19ο αιώνα. Σώζονται αρκετά κειμήλια, όπως εικόνες, χειρόγραφα, παλαίτυπα κ.ά.

*Η Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Γηρομερίου.
/ Holy Monastery of the Assumption Giromeri.*

1. Holy Monastery of the Assumption Giromeri

The Holy Monastery of the Assumption Giromeri is located in the northern part of Thesprotia Filiaton province, near the Greek border. Founded in the early 14th century (1310-1320) by Saint Nilos the Erihiotis, the Monastery of Giromeri was one of the most important monastic centers in Epirus. It served as as the Chair of the Patriarchal Exarchate of Giromeri. Twelve villages of the district and Filiates were within its jurisdiction. In the years under Ottoman rule, Greek language and culture, was taught in secret within the Monastery, and the place was used as a “secret school” and functioned also as a clerical school for a short while.

The Katholikon, namely the central church of the Monastery, is constructed of four cross-shaped columns with a domed roof, built in the 14th century and renovated in the 16th (1568) and is adorned with excellent Byzantine frescoes of the 16th century and secular style frescos of the 17th century. The gilded templon is an excellent example of woodcarving made in the 19th century. In the Monastery Several valuable articles are preserved, such as icons, manuscripts, prints, etc.

*Η Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Γηρομερίου.
/ Holy Monastery of the Assumption Giromeri.*

2. Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Καμίτσιανης

Η Μονή βρίσκεται στον δρόμο που οδηγεί στον Τσαμαντά, σε απόσταση 32 χιλιομέτρων από τους Φιλιάτες. Το αρχικό έτος ιδρύσεως της Μονής είναι άγνωστο. Ανακαινίστηκε κατά τον 18ο αιώνα (1758-1773) από τον ιερομόναχο Παΐσιο επί των ερειπίων της προϋπάρχουσας Μονής η οποία είχε καταστραφεί -άγνωστο πώς- σε παλαιότερη εποχή. Υπήρξε πλούσιο Μοναστήρι, με σημαντική παρουσία στην περιοχή. Σήμερα σώζεται μόνο το κομψότατο Καθολικό, το οποίο ανήκει στο ρυθμό των τετρακονίων σταυροειδών μετά τρούλου. Οι αγιογραφίες του έγιναν το 1789 και αποτελούν το μοναδικό διατηρημένο τοιχογραφικό σύνολο σε όλη τη Θεσπρωτία. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο χρονολογείται στην ίδια εποχή, ενώ το υπόλοιπο κτηριακό συγκρότημα είναι κατεστραμμένο. Σήμερα βρίσκεται σε φάση συντήρησης και ανασυγκρότησης. Πανηγυρίζει την ημέρα της εορτής του Αγίου Γεωργίου στις 23 Απριλίου ή τη Δευτέρα του Πάσχα με τη συμμετοχή πολλών προσκυνητών.

Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Καμίτσιανης. / *Holy Monastery of St. Georgios of Kamitsiani.*

2. Holy Monastery St. Georgios of Kamitsiani

The Monastery St. Georgios of Kamitsiani (Agiou Georgiou Kamitsianis) is located on the road leading to Tsamantas within 32 miles of Filiates. The founding year of the monastery is unknown. It was renovated in the 18th century (1758-1773) by the monk Paisios on the ruins of the earlier Monastery that had been destroyed –for reasons not now known- in an earlier era. It was a rich Monastery, with a significant presence in the area.

Today, only the beautiful Katholikon is still in place, constructed of four cross-shaped columns with a domed roof. The fresco was made in 1789 and constitutes the only completely preserved wall painting in all of Thesprotia. The wooden templon dates to the same era, while the rest of the building complex is damaged. It is currently undergoing maintenance and reconstruction. It is celebrated on the day of the feast of St. George on the 23rd of April or Easter Monday with the participation of many pilgrims.

Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Καμίτσιανης. / Holy Monastery of St. Georgios of Kamitsiani.

3. Ιερά Μονή Παναγίας Παραμυθίας

Από τη Μονή της Παναγίας Παραμυθίας, γνωστή και ως «Μεγάλη Εκκλησία», πήρε πιθανώς το όνομά της η πόλη της Παραμυθίας. Κτίστηκε στο β' μισό του 13ου αιώνας, νοτιοδυτικά της πόλεως και το Καθολικό της ανήκει στον τύπο του σταυρεπίστεγου δίστηλου σταυροειδούς εγγεγραμμένου με νάρθηκα.

Δεν διασώθηκαν πολλές πληροφορίες σχετικά με την ιστορική της πορεία. Κατά την παράδοση, σε αυτή διαφυλάχθηκαν για λίγο διάστημα, τα λείψανα του Αγίου Σπυριδωνος και της Αγίας Θεοδώρας, κατά τη διαδρομή τους από την Κωνσταντινούπολη προς στην Κέρκυρα, λίγο πριν την Άλωση.

Εκεί επίσης ετάφη το λείψανο του Αγίου Νεομάρτυρος Αναστασίου του εκ Παραμυθίας, ενώ μέχρι τη δεκαετία του 1960 λειτουργούσε ως Καθεδρικός Ναός της Μητροπόλεως.

Από τα λίγα σωζόμενα κειμήλια το πιο αξιόλογο είναι ο χρυσοκέντητος Επιτάφιος του 1587, έργο του Μοναχού Αρσενίου από τα Μετέωρα. Εορτάζει στις 15 Αυγούστου.

Ιερά Μονή Παναγίας Παραμυθίας. / *Holy Monastery of Our Lady of Paramythia.*

3. Holy Monastery of Our Lady of Paramythia

The city of Paramythia probably got its name from the Holy Monastery of Our Lady of Paramythia (Panagia Paramythias), known as the “Great Church”. Built in the second half of the 13th century in the southwest area of the city and its Katholikon is constructed of two cross-shaped columns with Narthex.

Not much information exists on the Monastery’s history. According to tradition, in this Monastery the relics of St. Spyridonas and St. Theodora were kept for a little while, whilst being carried from Constantinople to Corfu, just before the fall of Constantinople.

The relics of St. Martyr Anastasios from Paramythia were also buried there, whilst up until the 1960s the Monastery functioned as the Metropolitan Cathedral. From the few preserved valuable articles, one of the most remarkable is the brocade Epitaph of 1587, by the Monk Arsenios from Meteora. The Monastery has its celebrations on August the 15th.

Ιερά Μονή Παναγίας Παραμυθίας. / *Holy Monastery of Our Lady of Paramythia.*

4. Ι. Μ. Αγ. Μηνά Κοκκινολιθάριου

Το “Μετέωρο της Ηλείου”, μνημείο της φύσης και ταυτόχρονα της ανθρώπινης προσφοράς στη λατρεία του Θεού, βρίσκεται στο χωριό Κοκκινολιθάρι του Δήμου Φιλιατών, στον δρόμο που ενώνει τους Φιλιάτες με τα Ιωάννινα, μέσω Κεραμίτσας, και αποτελεί ένα από τα πλέον γραφικά αξιοθέατα και προσκυνήματα του Θεσπρωτικού χώρου. Η ιστορία του χάνεται στα βάθη των αιώνων και η ίδρυσή του καλύπτεται από θρύλους, που διατηρήθηκαν από γενιά σε γενιά ως τις μέρες μας.

Η παράδοση της περιοχής αναφέρεται σε πολλά θαύματα, που κατά καιρούς επιτελέστηκαν με τη χάρη του Αγίου Μηνά, για αυτό συγκεντρώνει πλήθος προσκυνητών. Είναι ένα από τα παλαιότερα Μετόχια της Μονής Γηρομερίου, αφού αναφέρεται ονομαστικά ήδη σε έγγραφο του 1667. Πανηγυρίζει με μεγάλη συμμετοχή κόσμου στις 11 Νοεμβρίου και είναι επισκέψιμο όλο το χρόνο.

Ι. Μ. Αγ. Μηνά Κοκκινολιθάριου. / Holy Monastery St. Minas of Kokkinolithari.

4. Holy Monastery St. Minas of Kokkinolithari

Holy Monastery St. Minas of Kokkinolithari (Agios Minas Kokkinolithari), the “Meteor of Epirus”, both a natural and human monument offered to the worship of God is located in the village of the Municipality Kokkinolithari of Filiata, on the road that connects Ioannina with Filiata through Keramitsa, and is one of the most scenic sites of the Thesprotian landscape. The Monastery’s history goes back centuries and many legends have been carried through from generation to generation up to the present day about how it was founded.

The local tradition refers to many wonders that at times have been accomplished with the grace of St. Minas, thus the Monastery attracts many pilgrims. It is one of the oldest monasteries of Giromeri, since it was mentioned in a document of 1667. It has its celebrations, where many people participate, on the 11th of November and is open to visitors all year round.

I. M. Αγ. Μηνά Κοκκινολιθαρίου. / Holy Monastery St. Minas of Kokkinolithari.

5. Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραγίου

Η Μονή είναι κτισμένη στα αριστερά του δρόμου της Ηγουμενίτσας προς Σαγιάδα, αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου και ιδρύθηκε - πιθανώς - κατά τους χρόνους της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Ήταν πλούσιο μοναστήρι με μεγάλη προσφορά στο σκλαβωμένο Γένος και λόγω της θέσεώς του λεηλατήθηκε πολλές φορές. Ανακαινίσθηκε εξολοκλήρου το 1865-1866 από τον ηγούμενο Ναθαναήλ, μετέπειτα Μητροπολίτη Προύσης.

Σήμερα σώζεται το Καθολικό ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού τύπου, με πρόναο, τρούλο και χορούς στον κυρίως ναό, κατάγραφο από τοιχογραφίες, δυστυχώς κατεστραμμένες σε μεγάλο βαθμό από πυρκαγιά του 20ού αιώνα. Ακόμη, διατηρείται ένα τμήμα της πτέρυγας των κελλιών καθώς και άλλοι βοηθητικοί χώροι. Από το 1989 έχει εγκατασταθεί μικρή μοναστική αδελφότητα και είναι επισκέψιμο σε όλη τη διάρκεια της ημέρας.

Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραγίου. / Holy Monastery of the Assumption Ragiou.

5. Holy Monastery of the Assumption Ragiou

The Holy Monastery of the Assumption Ragiou (Theotokou Ragiou), built on the left side of the road from Igoumenitsa to Sagiada, is dedicated to Blessed Virgin Mary and was founded -probably- at the time of the Byzantine Empire. It was a rich Monastery that offered a lot to the enslaved Greek people and because of its geographical position it was plundered many times. The Monastery was completely renovated in 1865-1866 by Abbot Nathanail, later Bishop of Bursa.

Today the Katholikon is intact, and it belongs to a particular architectural style, with vestibule and dome in the main church, full of frescoes, unfortunately heavily damaged by fire in the 20th century. Also, portions of the wing of the cells and other facilities have been maintained. Since 1989 a small monastic brotherhood has settled in the Monastery and it can be visited throughout the day.

Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραγίου. / Holy Monastery of the Assumption Ragiou.

6. Ιερά Μονή Παγανιών

Η Μονή βρίσκεται κοντά στο χωριό Καλλιθέα Παραμυθιάς, σε πανοραμική τοποθεσία. Κτίστηκε το 1652 από τον ιερομόναχο Ιωακείμ και είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Υπήρξε πλούσια Μονή με σημαντική δράση και προσφορά στη γύρω περιοχή. Σήμερα διατηρείται σε καλή κατάσταση το μονόχωρο Καθολικό της, αγιογραφημένο την εποχή της ιδρύσεως, ενώ το υπόλοιπο κτιριακό συγκρότημα είναι πρόσφατα ανακαινισμένο. Λειτουργεί την τελευταία Κυριακή κάθε μήνα και κατά την περίοδο των εορτών του Δεκαπενταύγουστου.

Πρόσβαση: Η πρόσβαση γίνεται από την εθνική οδό Ιωαννίνων-Ηγουμενίτσας, μέσω παράκαμψης 3 χιλιομέτρων περίπου, λίγο μετά τη Νεράιδα.

Ιερά Μονή Παγανιών. / Holy Monastery of Paganies.

6. Holy Monastery of Paganies

The Monastery is located near the village of Kallithea of Paramythia in a panoramic location. It was built in 1652 by the hieromonk Ioakeim and is dedicated to the Assumption. It was a rich Monastery with significant activity and great contribution to the area.

Today the Katholikon is well maintained, with hagiographic ornamentation from the time of the Monastery's founding, and the remaining complex has been renovated recently. It functions on the last Sunday of each month during the festive season of the Assumption.

Access: It can be accessed via the highway of Ioannina - Igoumenitsa, through a bypass of about 3 km, shortly after Neraida.

Ιερά Μονή Παγανιών. / Holy Monastery of Paganies.

7. Ιερά Μονή Αγίου Αθανασίου Πέρδικας

Η Μονή βρίσκεται σε ειδυλλιακή τοποθεσία, από τις ωραιότερες στη Θεσπρωτία, κοντά στο χωριό Πέρδικα. Παλαιότερα η Μονή ήταν κτισμένη σε άλλη τοποθεσία, αλλά το 1811 μεταφέρθηκε στη σημερινή της θέση. Όπως φαίνεται, λειτουργούσε ανέκαθεν ως σεβάσμιο προσκύνημα και όχι ως οργανωμένο Μοναστήρι. Σύμφωνα με την τοπική παράδοση, αφορμή για την ίδρυσή της ήταν η εύρεση της εικόνας του Αγίου Αθανασίου σε μία ελιά, δίπλα στο Ιερό της σημερινής Εκκλησίας. Ο Ναός του Μοναστηριού είναι απλός, μονόχωρος και μικρών διαστάσεων, και περικλείεται από χαμηλό μανδρότοιχο και ένα νεώτερο κτίσμα με κελιά φιλοξενίας. Είναι επισκέψιμο όλο το χρόνο και εορτάζει στις 2 Μαΐου με τη συμμετοχή πλήθους κόσμου.

7. Holy Monastery of St. Athanasios of Perdika

The Monastery of St. Athanasios of Perdika (Agios Athanasios Perdikas) is situated in an idyllic location, one of the nicest in Thesprotia, near the village of Perdika. Formerly the Monastery was built on another site, but in 1811 it was moved to its current position. It seems it has always functioned as a pilgrimage destination and not as an organized Monastery. According to the local tradition, it was founded when the icon of St. Athanasios was discovered under an olive tree, next to where the Sanctuary of the church is today. The church of the Monastery is a simple, single space, and is enclosed by a low wall and a newer building with cells where visitors can be hosted. It is open to visitors throughout the year and is celebrated on May the 2nd and many people participate in the celebrations.

8. Ιερά Μονή Αγίας Παρασκευής Κουγκίου

Η Μονή βρίσκεται στο ξακουστό Σούλι, επάνω από το χωριό Σαμονίβα και σήμερα είναι ανακαινισμένη.

Αρχικά, κτίστηκε από τον περίφημο Σαμουήλ, τον ηρωικό καπετάν-Καλόγερο του Σουλίου το 1793 και ανατινάχτηκε από τον ίδιο το 1803, στο γνωστό ολοκαύτωμα, κατά την αποχώρηση των σουλιωτών. Εκεί κάθε χρόνο, την τελευταία Κυριακή του Μαΐου, τελείται ένα μέρος των εκδηλώσεων, που είναι ευρύτερα γνωστές σαν «Εορτές Σουλίου».

8. Holy Monastery of St. Paraskevi of Kougi

The Monastery of St. Paraskevi of Kougi (Agia Paraskevi Kougiou) is located in the famous Souli, above the village Samoniva, and is today restored.

Originally it was built by the famous Samuel, the heroic Captain Kalogeros of Souli in 1793 and was destroyed with explosives planted by him in 1803 in the famous holocaust, during the withdrawal of Souliotes. There, every year on the last Sunday in May, a number of events take place, widely known as "The Souli Feasts".

9. Ιερά Μονή Αγίου Αθανασίου Βαβουρίου

Η Ιερά Μονή Αγίου Αθανασίου Βαβουρίου βρίσκεται λίγο χαμηλότερα από το χωριό Βαβούρι, κτισμένη επάνω σε ένα μικρό ύψωμα, ανάμεσα στα βουνά της Μουργκάνας, μέσα σε πυκνή βλάστηση. Είναι άγνωστο το ακριβές έτος ιδρύσεως. Πιθανολογείται ότι κτίστηκε κατά τον 17ο αιώνα, χωρίς όμως ιστορική τεκμηρίωση. Όπως φαίνεται, ήταν ανέκαθεν ένα μικρό ησυχαστικό μοναστήρι, χωρίς πολλούς μοναχούς. Στα χρόνια του 2ου παγκοσμίου πολέμου, πυρπολήθηκε από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής και σήμερα είναι εξ ολοκλήρου ανακαινισμένη. Το Καθολικό της Μονής, που διατηρείται πιθανώς από την εποχή της ιδρύσεως, αν και καλύπτεται με σύγχρονο αγιογραφικό διάκοσμο, διασώζει ίχνη παλαιότερων τοιχογραφιών.

Πρόσβαση: Η πρόσβαση γίνεται από παράκαμψη 3 χλμ. στο δρόμο που οδηγεί από Φιλιάτες προς Τσαμαντά. Εορτάζει την ημέρα της μνήμης και της ανακομιδής του λειψάνου του Αγίου Αθανασίου στις 17 Ιανουαρίου και 1η Μαΐου αντίστοιχα.

Ιερά Μονή Αγίου Αθανασίου Βαβουρίου. / Monastery of St. Athanasios of Vavouri.

9. Monastery of St. Athanasios of Vavouri

The Monastery of St. Athanasios of Vavouri (Agios Athanasios Vavouriou) is located just below the village Vavouri, built on a small hill between the mountains of Mourganas, in an area with dense vegetation. The exact year of its foundation is unknown but it is speculated that it was built in the 17th century based on the historical documentation. As it seems, it has always been a small, calm Monastery without many monks. During the Second World War it was burned by German troops and today it is entirely renovated. The Katholikon of the Monastery, maintained probably since its founding, although covered with modern iconography, preserves traces of older wall paintings.

Access: It can be accessed from a 3km detour on the road leading from Filiates to Tsamantas. It celebrates the day of memory and transportation of the relics of St. Athanasios on January the 17th and May the 1st respectively.

Ιερά Μονή Αγίου Αθανασίου Βαβουρίου. / Monastery of St. Athanasios of Vavouri.

10. Ιερά Μονή Παναγίας Αγιονησίου

Η Μονή βρίσκεται στο μέσο του Αγιονησίου, ενός μικρού πευκόφυτου νησιού στην είσοδο του κόλπου της Ηγουμενίτσας. Η εποχή της ιδρύσεώς της είναι άγνωστη, γνωρίζουμε όμως από παλιούς βενετικούς χάρτες, όπου όλο το νησί ονομάζεται «Βραχονησίδα της Παναγίας», ότι χρονολογείται τουλάχιστον από το 1654. Η ιστορία της Μονής δεν είναι γνωστή, όμως εύκολα μπορούμε να υποθέσουμε, ότι λόγω της ευαίσθητης θέσης του νησιού, έχει λεηλατηθεί και καταστραφεί σε παλαιότερη εποχή. Σώζεται το μικρό μονόχωρο Καθολικό, που είναι πρόσφατα ανακαινισμένο, καθώς επίσης κάποια ερείπια των κελλιών και ένα πηγάδι. Εορτάζει την ημέρα της Ζωοδόχου Πηγής, κάθε Παρασκευή της Διακαινησίμου, οπότε υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης από τη θάλασσα με σκάφος, που εκτελεί δρομολόγια από την Ηγουμενίτσα μέχρι το νησί.

Ιερά Μονή Παναγίας Αγιονησίου. / Holy Monastery of Our Lady of Agionisi.

10. Holy Monastery of Our Lady of Agionisi

The Monastery of Our Lady of Agionisi (Panagias Agionisiou) is located in the middle of Agionisi, a small pine covered island at the entrance to the bay. The era of its foundation is unknown, but we know from old Venetian maps, in which the whole island is called "Islets of Our Lady" that it dates back to at least 1654. The monastery is located in the middle of Agionisi, a small pine covered island at the entrance of the bay. The little one-room Katholikon is preserved, and was recently renovated, as well as some ruins of the cells and a well. It celebrates the day of Zoodochou Pigis (Life-giving Spring), every Friday after Easter, when there is access from the sea by boat going from Igoumenitsa to the island.

Ιερά Μονή Παναγίας Αγιονησίου. / Holy Monastery of Our Lady of Agionisi.

11. Ιερά Μονή

Μεταμορφώσεως Σωτήρος Πλακωτής

Από την Μονή της Μεταμορφώσεως, που βρίσκεται 2 χλμ. νοτιοδυτικά του χωριού Πλακωτή, σώζεται μόνο το Καθολικό, και είναι κτίσμα της βυζαντινής περιόδου, πιθανώς του 13ου αιώνα. Είναι Ναός μικρών διαστάσεων και ανήκει στον σπάνιο αρχιτεκτονικό τύπο του ελεύθερου σταυρού με εξάπλευρο τρούλο. Εσωτερικά διασώζει ελάχιστες τοιχογραφίες 13ου-14ου αιώνα, ενώ το ξύλινο τέμπλο είναι πολύ νεώτερο. Εορτάζει στις 6 Αυγούστου.

*Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος Πλακωτής. /
Holy Monastery of Our Savior's Transformation of Plakoti.*

11. Holy Monastery of Our Savior's Transformation of Plakoti

From the Monastery of Our Savior's Transformation of Plakoti (Matamorfoseos tou Sotiros Plakotis), located 2 km southwest of the village Plakoti, only the Kahtolikion is saved, and was built in the Byzantine period, probably the 13th century. It is a small church, which belongs to the rare architectural style of the free Cruciform with six-sided dome. There are a few murals from the 13th-14th century in the interior, while the wooden templon is much more recent. The Monastery has its celebrations on August 6.

*Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος Πλακωτής. /
Holy Monastery of Our Savior's Transformation of Plakoti.*

12. Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Οσδίνας

Στον ερειπωμένο σήμερα οικισμό της Οσδίνας ή Ουζντίνας, σώζονται μερικοί ναοί με σημαντικότερο το Ναό της Παναγίας, ο οποίος σύμφωνα με την τοπική παράδοση, ήταν το Καθολικό Μονής. Κτίστηκε το 1609, από τον Ιωάννη Πετροψαρά στον τύπο του μονόχωρου καμαροσκέπαστου με χαγιάτι στη νότια πλευρά, ενώ το 1610 μετατράπηκε σε σταυρεπίστεγο. Σώζεται κατά το μεγαλύτερο μέρος ο αγιογραφικός διάκοσμος φιλοτεχνημένος στα μέσα του 17ου αιώνα.

Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Οσδίνας / *Holy Monastery of the Assumption of Osdina*

12. Holy Monastery of the Assumption of Osdina

In the ruined village of Osdina or Ouzntinas, some important churches are preserved, and the most important one is the Church of Our Lady, which according to tradition, was the Katholikon of the Monastery of the Assumption of Osdina (Koimiseos Theotokou Osdinas). It was built in 1609 by Ioannis Petropsaras, is constructed of one arched room with a "hagiati" on the south side, and in 1610 it was converted to Cruciform. For the most part the hagiographic ornamentation crafted in the 17th century, is well preserved.

Πρόσβαση: Η πρόσβαση γίνεται από την παλαιά εθνική οδό Ιωαννίνων-Ηγουμενίτσας, μέσω του χωριού Πλακωτή.

Access: The Monastery can be accessed from the old national road Ioannina - Igoumenitsa, through the village Plakoti.

13. Ιερά Μονή Παναγίας Μίχλας

Βρίσκεται σε δασωμένο μέρος, δύο χλμ. από την Εθνική Οδό Ηγουμενίτσας–Ιωαννίνων, κοντά στο χωριό Πολύδροσο. Το ακριβές έτος ιδρύσεως είναι άγνωστο. Σύμφωνα με επιγραφή, ανακαινίστηκε από τον Ηγούμενο της Μονής Βέλλιανης Λεόντιο το 1845. Παναηγυρίζει στις 8 Σεπτεμβρίου, εορτή του Γενεθλίου της Θεοτόκου.

Ιερά Μονή Παναγίας Μίχλας / Holy Monastery of Our Lady of Michla

13. Holy Monastery of Our Lady of Michla

This Monastery of Our Lady of Michla (Panagia Michlas) is located inside the woods, two km from the National Road Igoumenitsa-Ioannina, near the village Polydrosso. The exact foundation year of the Monastery is unknown. According to the legend, the Abbot of the Monastery of Velliani Leontios renovated it in 1845. Its celebrations are on September 8, the feast of the Birth of the Blessed Virgin Mary.

14. Ιερά Μονή Αγίου Δημητρίου Καμινίου

Η Μονή βρίσκεται στον ομώνυμο συνοικισμό του Ζερβοχωρίου Παραμυθιάς, στην όχθη ενός χειμάρρου. Σώζεται μόνο το Καθολικό, κτίσμα αρχικά του 13ου και ανακαινισμένο κατά τον 18ο αιώνα. Η ιστορική του πορεία είναι ελάχιστα γνωστή και σήμερα χρησιμοποιείται ως κοιμητηριακός Ναός. Μετά από αρκετές μετατροπές ανά τους αιώνες, ανήκει αρχιτεκτονικά στον τύπο του σταυροειδούς με τρούλο, ο οποίος ανακατασκευάστηκε το 1967. Το εσωτερικό του Ναού δεν παρουσιάζει κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ενώ εξωτερικά διασώζει σε κάποια σημεία τις βυζαντινές καταβολές του, με τα χαρακτηριστικά πλίνθινα στοιχεία.

Ιερά Μονή Αγίου Δημητρίου Καμινίου. / Monastery of St. Dimitrios of Kamini.

14. Holy Monastery of St. Dimitrios of Kamini

The Monastery of St. Dimitrios of Kamini (Agios Dimitrios Kaminiou) is located in the region of the village Zevrochori of Paramithias, that has the same name as the monastery and it is on the bank of a river. Only the Katholikon survives, built originally in the 13th and renovated in the 18th century. Its history is barely known and it is now used as a cemetery church. After several transformations over the centuries, it now belongs to the architectural type of the Cross-dome, which was reconstructed in 1967. The interior of the church has no special interest, while in some external parts one can see its Byzantine origins by noticing the special brick elements.

15. Ιερά Μονή Αγίας Κυριακής Γαρδικίου

Η Μονή Βρίσκεται μέσα στο χωριό Γαρδίκι Παραμυθιάς και σώζεται μόνο το Καθολικό αφιερωμένο στην Αγία Κυριακή. Η κτίση του Μοναστηριού τοποθετείται στο Α΄ μισό του 14ου αιώνα. Είναι μονόχωρος Ναός με ενδιαφέρον στοιχείο την πλούσια πλίνθινη εξωτερική διακόσμηση, η οποία σε κάποια σημεία θυμίζει γράμματα αλφαβήτου.

Ιερά Μονή Αγίας Κυριακής Γαρδικίου. / Monastery of Agia Kyriaki Gardikiou.

15. Holy Monastery of St. Kyriaki of Gardiki

The Monastery of St. Kyriaki of Gardiki (Agia Kyriaki Gardikiou) is located in the village Gardiki of Paramythia and only the Katholikon survives, dedicated to St. Kyriaki. It was built in the first half of the 14th century. It is a church with only one room and with an interesting rich brick exterior decoration, resembling in certain parts to alphabet letters.

16. Πλαίσιο

Στο παραδοσιακό και πολύ γραφικό Πλαίσιο Φιλιατών, σώζονται αρκετοί αξιόλογοι ναοί. Δεσπόζει ο κεντρικός ενοριακός Ναός του Προφήτη Ηλία ανακαινισμένος κατά τον 19ο αιώνα, με εντυπωσιακό ξυλόγλυπτο τέμπλο, κατασκευασμένο κατά την παράδοση του χωριού, στην Οδησό της Ρωσίας. Είναι διακοσμημένος με τοιχογραφίες του α΄ μισού του 20ού αιώνα και μεγάλο αριθμό κειμηλίων, μεταξύ των οποίων εικόνες, ιερά σκεύη και χρυσοκεντήματα, αφιερωμένα από την περίφημη κυρά-Βασιλική. Διατηρείται ακόμη μέσα σε αργυρή θήκη, ως ιδιαίτερη ευλογία, τμήμα του ιερού λειψάνου της Αγίας Ευφημίας, προερχόμενο από την Κωνσταντινούπολη. Σημαντικά μνημεία είναι επίσης ο Ναός της Αγίας Παρασκευής, ο αρχαιότερος του χωριού, με καλοδιατηρημένες τοιχογραφίες και ο Ναός του Αγίου Γεωργίου, με τις υπέροχες και σπάνιες διακοσμήσεις του τέμπλου.

Ιερός Ναός Προφήτη Ηλία στο Πλαίσιο Φιλιατών.

/ Holy Church of of Prophet Ilias in Plaisio Filiaton.

16. Plaisio

In the traditional and very picturesque Plaisio Filiaton are preserved several important churches. The church of Prophet Ilias was restored in the 19th century. The main church has impressive carved icons, made in line with the tradition of the village, in Odessa, Russia. It is decorated with frescoes from the first half of the 20th century and a large number of artifacts, including icons, sacred vessels and embroidery, dedicated to the famous lady-Basilica. In a silver tray, as a special blessing, part of the holy relics of St. Euphemia, which came from Constantinople, are still preserved. Important monuments are also the church of St. Paraskevi, the oldest church of the village with well-preserved frescoes, and the church of St. Georgios, with beautiful and rare ornaments of the temple.

Ιερός Ναός Προφήτη Ηλία στο Πλαίσιο Φιλιατών.

/ Holy Church of of Prophet Ilias in Plaisio Filiaton.

17. Ιερά Μονή Αγίας Μαρίας Λύκου

Η Μονή βρίσκεται ανάμεσα στα χωριά Λεπτοκαρυά και Χαραυγή Φιλιατών πλάι στη Λαγκάβιτσα (παραπόταμος του Καλαμά). Κτίστηκε σύμφωνα με επιγραφή το 1827, όμως οπωσδήποτε η ίδρυσή της ανάγεται σε προγενέστερη εποχή, αφού ανάμεσα στα κειμήλια, που προέρχονται από αυτή, σώζεται και σφραγίδα του έτους 1731. Σύμφωνα με την παράδοση της περιοχής, κτήτορες της ήταν ένα ζευγάρι με τα ονόματα Πριμηκύρης και Μαρίνα, οι οποίοι ζούσαν στη Βλαχία και ήταν πλούσιοι. Δοκιμάστηκαν σκληρά με το θάνατο των παιδιών τους, και επιστρέφοντας στην πατρίδα τους έκτισαν το Μοναστήρι της Αγίας Μαρίας και έζησαν ως μοναχοί. Σήμερα σώζεται σε καλή κατάσταση το ευρύχωρο μονόκλιτο Καθολικό με το θαυμάσιο ξυλόγλυπτο τέμπλο, ενώ το υπόλοιπο κτιριακό συγκρότημα είναι ερειπωμένο. Πολύτιμο ιερό κειμήλιο είναι και το μικρό τμήμα του λειψάνου της Αγίας Μαρίας, πού φυλάσσεται στη Μονή. Πρόσφατα ξεκίνησαν προσπάθειες για την αναστήλωσή της. Εορτάζει πανηγυρικά την μνήμη της Αγίας Μαρίας στις 17 Ιουλίου.

Ιερά Μονή Αγίας Μαρίας Λύκου. / *Monastery of St. Marina of Lukos.*

17. Holy Monastery of St. Marina of Lukos

The Monastery of St. Marina of Lukos (Agia Marina Lukou) is located between the villages Leptokarya and Charavgi Filiaton next to Lagkavitsa (tributary of Kalama river). It was built, according to the inscription, in 1827, but certainly its foundation goes back to an earlier era, as among the relics, a seal with the year 1731 was found. According to the local tradition, the founders were a couple with the names Primikyris and Marina who lived in Wallachia and were wealthy. The couple was put in great pain due to the death of their children, and returning to their homeland they built the Monastery of St. Marina and lived as monks. Today the spacious Katholikon, with its magnificent wooden decoration, is preserved in good condition, while the rest of the complex is ruined. The precious sacred small portions of the relics of St. Marina are kept in the Monastery. Recent efforts began on its restoration. The Monastery celebrates the memory of St. Marina on July 17.

18. Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Βέλλιανης

Η Μονή του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου είναι κτισμένη στην αγκαλιά του όρους Γκορίλα, επάνω από το χωριό Χρυσαιγή Παραμυθιάς. Ιδρύθηκε πιθανότατα, το έτος 1630 σύμφωνα με σωζόμενη επιγραφή, ενώ το Καθολικό ανακαινίστηκε το 1838 από τον Ηγούμενο ιερομόναχο Λεόντιο. Η Μονή είχε ευεργετική παρουσία στην περιοχή, όμως πλήρωσε ακριβό τίμημα κατά την Επανάσταση της Ηπείρου, αφού κάηκε από τους Τούρκους στις 9 Μαρτίου 1854. Από το κτηριακό συγκρότημα σήμερα σώζεται το Καθολικό της, μία ευρύχωρη τρίκλιτη βασιλική και ένα τμήμα των κελιών, όχι όμως σε καλή κατάσταση. Υπάγεται στη Μονή Παγανιών ως Μετόχι.

*Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Βέλλιανης. /
Holy Monastery of St. John the Baptist Velliani.*

18. Holy Monastery of St. John the Baptist of Velliani

The Monastery of St. John the Baptist of Velliani (Timiou Prodromou Vellianis) is built on the mountain Gorila above the village Chrysavgi of Paramythia. It was founded probably in the year 1630 according to the inscription, while the Katholikon was renovated in 1838 by the Abbot hieromonk Leontios. The monastery has a beneficial presence in the region, but paid a high price during the Revolution of Epirus, after it was burned by the Turks on March 9, 1854. Today only the Katholikon, a spacious basilica and a portion of the cells survive, but not in good condition. It belongs to the Monastery of Paganies.

19. Ασκητήριο Αγίου Αρσενίου Βέλλιανης

Επάνω από τη Μονή του Προδρόμου Βέλλιανης, σε πολύ απόκρημνη τοποθεσία, σε υψόμετρο 1.200 μ. περίπου, βρίσκεται το Ασκητήριο του Αγίου Αρσενίου, που τιμάται ιδιαίτερα από τους κατοίκους της γύρω περιοχής. Πρόκειται για μεγάλη φυσική σπηλιά, όπου σε παλαιότερη εποχή έζησαν ασκητές. Η παράδοση λέει, ότι εδώ έζησε ο Άγιος Αρσένιος. Επειδή όμως, κάτι τέτοιο δεν επιβεβαιώνεται από τις βιογραφίες των Αγίων που φέρουν το όνομα αυτό, ίσως πρόκειται για κάποιο άλλο ερημίτη με το όνομα Αρσένιος, που έζησε στο χώρο αυτό, ή στο όνομα του Αγίου Αρσενίου τιμόταν ο ναός του Ασκητηρίου. Εορτάζει στις 8 Μαΐου με τη συμμετοχή πολλών προσκυνητών. Η πρόσβαση γίνεται δύσκολα από ανηφορικό μονοπάτι, αλλά η εμπειρία της διαδρομής και της καταπληκτικής θέας αξίζει τον κόπο.

Ασκητήριο Αγίου Αρσενίου Βέλλιανης./ *Hermitage of St. Arsenios of Velliani.*

19. Hermitage of St. Arsenios of Velliani

Above the Monastery of the Baptist of Velliani, in a very steep area at an altitude of about 1,200 meters, is located the Hermitage of St. Arsenios (Agios Arsenios Vellianis), who is especially honored by the residents of the surrounding area. It is a large natural cave where ascetics lived in an earlier era. According to the tradition St. Arsenios lived there. But since this is not confirmed by the biographies of saints bearing this name, maybe it is another hermit named Arsenios, who lived in this area, or the temple of hermitages was just honored in the name of St. Arsenios. The access is difficult, and the path very steep, but the experience of the journey and the amazing view recompensates the visitor.

20. Ασκητήριο Αγίου Αρσενίου στο Μόρφι

Το Ασκητήριο αυτό βρίσκεται κοντά στο Μόρφι (παλαιό Μορφάτι) της επαρχίας Μαργαριτίου, σε μια σπηλιά, στη ΝΑ πλαγιά του βουνού Ερημίτης. Πρόκειται για μικρών διαστάσεων Ναό, που τιμάται στο όνομα του Αγίου Αρσενίου και αγιογραφήθηκε το 1872 από τους αδελφούς Αναστάση και Παντούλη, από το χωριό Χιονιάδες της Κόνιτσας. Το τέμπλο του Ναού είναι λιθόκτιστο και αγιογραφημένο την ίδια εποχή. Αξιοπερίεργο είναι το γεγονός, ότι στις τοιχογραφίες ο Άγιος Αρσένιος εικονίζεται ως ιεράρχης και όχι ως μοναχός, όπως συνήθως. Η πρόσβαση είναι εύκολη, αφού υπάρχει και χωματόδρομος από το Μόρφι μέχρι ένα σημείο και μικρό μονοπάτι στη συνέχεια.

Ασκητήριο Αγίου Αρσενίου στο Μόρφι. / Hermitage of St. Arsenius in Morfi.

20. Hermitage of St. Arsenios in Morfi

The Hermitage is located near Morfi (old Morfati) of the province of Margariti, in a cave, on the southeast slope of Mt. Hermit. This small temple was dedicated to St. Arsenios and brothers Anastasi and Pantoulis, from the village of Chioniades of Konitsa, painted its iconography in 1872. The templon of the church is made of stone and its frescoes were painted during the same period. An interesting fact is that in the frescoes, St. Arsenius is depicted as a prelate and not as a monk, as he is usually depicted in iconography. The access is easy because there is a road from Morfi up to a certain point and then it continues as a narrow path.

21. Ναός Παναγίας Γλυκής

Ερειπωμένος σήμερα, ο Ναός της Παναγίας βρίσκεται στο χωριό Γλυκή, πλάι στον Αχέροντα. Κτίστηκε ως τρίκλιτη βασιλική κατά την μεσοβυζαντινή εποχή. Στη θέση αυτή βρίσκονταν κάποιος παλαιοχριστιανικός Ναός από τον οποίο προέρχονται αρκετά αρχιτεκτονικά μέλη. Σύμφωνα με την παράδοση, ο Ναός εκείνος κτίστηκε από τον Άγιο Δονάτο, επίσκοπο Ευροίας, με την ενίσχυση του αυτοκράτορα Μεγάλου Θεοδοσίου, κατά τον 4ο αιώνα μ.Χ. Σε ανασκαφές που έγιναν παλαιότερα βρέθηκαν αρκετοί τάφοι, παλαιοχριστιανικά κιονόκρανα, μεσοβυζαντινά ανάγλυφα και νομίσματα διαφόρων εποχών.

Ερείπια Ιερού Ναού Παναγίας Γλυκής / Ruins of the Church of Our Lady of Glyki

21. Church of Our Lady of Glyki

The Church of Our Lady of Glyki (Panagias Glukis) in the village next to Acheron is in ruins today. It was built as a basilica in the Middle Byzantine period. Some early Christian churches were located in the same position, and some architectural parts from those churches still remain. According to the tradition, the church was built by St. Donatos, bishop of Evria, with the support of the emperor Theodosios the Great in the 4th century AD. In previous excavations several tombs, old Christian columns, middle Byzantine reliefs and coins from various eras were found.

22. Ασκητήριο Οσίου Νείλου

Το Ασκητήριο, όπου κατά την παράδοση διέμεινε ο Όσιος Νείλος, ο κτήτορας της Μονής Γηρομερίου, βρίσκεται αριστερά του δρόμου, που οδηγεί από Φιλιάτες προς Τσαμαντά. Αποτελείται από ένα μικρό σύνολο φυσικών κοιλωμάτων σε βράχο, που φέρουν λαξεύματα και ίχνη οικοδομικής δραστηριότητας. Στην εξωτερική πλευρά του τοίχου, που βρίσκεται στην είσοδο μιας από τις σπηλιές, σώζεται τοιχογραφία Αρχαγγέλου, ενώ διατηρούνται και άλλες στο εσωτερικό της, από τον 14ο αιώνα. Πιθανότατα χρησιμοποιήθηκε ως ασκητικός χώρος ερημιτών, πολύ πριν την έλευση του Οσίου Νείλου. Υπάρχει δυνατότητα εύκολης πρόσβασης, όπου μπορεί κάποιος να προσκυνήσει στο διαμορφωμένο σε ναό σπήλαιο στη βάση του βράχου.

Ασκητήριο Οσίου Νείλου. / *Hermitage of St. Nile.*

22. Hermitage of St. Nile

The Hermitage of St. Nile (Osiou Neilou) is where, according to the tradition, St. Nile, the founder of the Monastery of Giromeri, had stayed, is located to the left of the road leading from Filiates to Tsamanta. It consists of a small set of natural cavities in the rock and traces of building activity can still be found. On the outer side of the wall, at the entrance of the caves, a fresco of an Archangel is preserved, while other frescos from the 14th century are also well preserved in the interior. Probably the Hermitage was used as an ascetic hermit space, long before the advent of St. Nile. The access is easy and the pilgrims can pay their respects in the church inside the cave formed at the base of the cliff.

23. Ιερός Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Δονάτου

Κτίσμα του 20ου αιώνα, δεσπόζει μεγαλοπρεπής στο κέντρο της Παραμυθιάς όπου διαφυλάσσεται τμήμα του Ιερού Λειψάνου του Αγίου Δονάτου, πολιούχου της Θεσπρωτίας. Εορτάζει στις 30 Απριλίου και στις 29 Σεπτεμβρίου. Ο Άγιος Δονάτος έζησε την εποχή της βασιλείας του Αυτοκράτορα Μέγα Θεοδοσίου και υπήρξε επίσκοπος της πόλης Ευροίας που ήταν μια από τις 12 πόλεις της Ηπείρου και ήταν χτισμένη στην θέση όπου σήμερα βρίσκεται το χωριό Χόικα. Γεννήθηκε γύρω στο 310 και απεβίωσε το 387 μ.Χ.)

Ιερός Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Δονάτου / *Holy Cathedral of St. Donatos.*

23. Holy Cathedral of St. Donatos

Built in the 20th century, Holy Cathedral of St. Donatos (Agios Donatos) dominates the center of Paramythia where portion of the relics of St. Donatus, the patron saint of Thesprotia, is preserved. Holy Cathedral of St. Donatus celebrates on 30 of April and 29 of September. St. Donatos lived during the reign of Emperor Theodosios the Great and was bishop of the city of Evria, one of 12 cities in Epirus, and was built on the site where now stands the village Choika. He was born around 310 and died in 387 AD.

24. Ναοί Φωτικής

Στα αριστερά της σημερινής Παραμυθιάς, στις θέσεις «Λιμπόνι», «Χαμντί» και «Βαλσαμάρι», έχουν εντοπιστεί τα ερείπια της Φωτικής, μιας από τις σπουδαιότερες πόλεις της αρχαίας και μεσαιωνικής Ηπείρου. Είναι ιδιαίτερα γνωστός από την Πατερική Γραμματεία ο Άγιος Διάδοχος, επίσκοπος Φωτικής κατά τον 5ο μ.Χ. αιώνα. Στον χώρο της Φωτικής εντοπίστηκαν και ανασκάπτονται συνεχώς οι ναοί της πόλεως, που χρονολογούνται από την παλαιοχριστιανική περίοδο, και την αναδεικνύουν σε έναν από τους σπουδαιότερους αρχαιολογικούς τόπους της Θεσπρωτίας.

Ναοί Φωτικής / Temples of Fotiki.

24. Temples of Fotiki

To the left of Paramythia, at the positions "Limponi", "Hamdi" and "Valsamari" the remains of Fotiki, one of the greatest cities of the ancient and medieval continent, are found. St. Diadochos, Bishop of Fotiki during the 5th century AD is well known from the scriptures of the Holy Fathers of the Orthodox Church. In the area of Fotiki, temples of the city dating from the early Christian period are identified and excavated continuously and highlight one of the most important archaeological sites of Thesprotia.

Πολιτισμικοί Προορισμοί Cultural Destinations

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επίσκεψή σας στους πολιτιστικούς προορισμούς, παρακαλείσθε πρώτα να επικοινωνείτε με τα τηλέφωνα πληροφόρησης που αναφέρονται σε κάθε προορισμό.

For more information about your visit to the cultural destinations, please first contact the phone information of each destination.

Η αρίθμηση στον χάρτη, αντιστοιχεί σε σημεία των προορισμών που περιλαμβάνονται στην παρούσα ενότητα.

The numbers on the map correspond to points of the destinations included in this section.

1. Το Σπίτι της Ρένας

Το νέο Μουσείο Πολιτισμού και Παράδοσης "Το Σπίτι της Ρένας" εγκαινιάστηκε τον Σεπτέμβριο του 2012 και λειτουργεί έκτοτε στην Ηγουμενίτσα. Στο μουσείο εκθέτονται και φυλάσσονται πανέμορφοι "θησαυροί" στο χέρι και στον αργαλειό, αυθεντικές φορεσιές, κεντήματα υφαντά κυρίως της περιοχής μας, αλλά και πολλά άλλα χρηστικά αντικείμενα της καθημερινότητας. Οι αίθουσες του είναι κατάλληλα διαμορφωμένες με την κάθε μια να έχει ξεχωριστό ενδιαφέρον. Χρειάστηκαν δέκα χρόνια επιμονής και επίμονης προσπάθειας, μα πάνω απ' όλα αγάπης για να δημιουργηθεί αυτός ο μουσειακός χώρος. Μέσα από τα εκθέματα του -περισσότερα από 2.000 αντικείμενα- σε μεταφέρει σε άλλες εποχές. Η αίθουσα του εθελοντισμού και οι συλλογές της Ρένας δημιουργούν στον επισκέπτη μοναδικά συναισθήματα.

Φάρος φωτεινός που φωτίζει τις Μνήμες, συνεχίζει την παράδοση και προβάλλει τον πολιτισμό.

Το "Σπίτι της Ρένας" βρίσκεται στην Πάροδο Ολύμπου 6, στο κέντρο της πόλης και είναι επισκέψιμο καθημερινά κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας στα τηλέφωνα: +30 26650 -22019, +30 26650 -22780 και +30 6973002327

1. The House of Rena

The new Museum of Culture and Tradition “The House of Rena” was inaugurated in September 2012 in Igoumenitsa. In the museum are exhibited and kept, many beautiful handmade “treasures”: original costumes, embroidery and woven fabrics from the region, but also many other utilitarian objects from everyday life. The rooms are well designed and each one is interesting in each own unique way. It took ten years of persistent effort but above all love, to create this museum. Its exhibits –which comprise of more than 2,000 objects– transport the visitor to other eras. The visitors are able to view volunteers in the dedicated hall as well as Rena’s collections. The “House of Rena” is a beacon that illuminates memories, continues the tradition and promotes culture.

The “House of Rena” is located in Parodos Olympou 6 in the city center and can be visited on a daily basis by calling the following telephone numbers: +30 26650 -22019, +30 26650 -22780 and +30 6973002327.

2. Λαογραφικό Μουσείο Πλαταριάς

Το Μουσείο έχει αρχίσει την συγκέντρωση και την καταγραφή αντικειμένων που έχουν σχέση με τη ζωή, τα επαγγέλματα και το νοικοκυριό του χωριού. Με την καταγραφή δίνεται βεβαίωση δωρεάς ή δανεισμού. Στη δεύτερη περίπτωση ο καθένας έχει τη δυνατότητα να το πάρει ο ίδιος ή οι νόμιμοι κληρονόμοι του. Κάθε αντικείμενο αριθμείται και αναφέρεται το ιστορικό του. Τα αντικείμενα που έχουν εκλεγεί συγκεντρώνονται στην αίθουσα του πολιτιστικού συλλόγου μέχρι να ετοιμαστεί το κτίριο που θα στεγαστεί μελλοντικά το Μουσείο και το οποίο έχει παραχωρηθεί για χρήση από τον αγροτικό συνεταιρισμό Πλαταριάς. Τα αντικείμενα που υπάρχουν μπορεί να τα επισκεφτεί οποιοσδήποτε τις ώρες λειτουργίας της βιβλιοθήκης.

Υπεύθυνη: Ισμήνη Δήμα, +30 6948116169

Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου του Λαογραφικού Μουσείου, κύριος Χρήστος Ευαγγέλου.

Τηλ: +30 697485008 και +30 26650-71318

Πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου Πλαταριάς, κύριος Κωνσταντίνος Αναστασίου.

Τηλ: +30 6937852615

Το Μουσείο προς το παρόν λειτουργεί δύο φορές την εβδομάδα, ενώ στον ίδιο χώρο (δηλαδή στο Παλιό Δημοτικό Σχολείο) σε διαφορετική αίθουσα, λειτουργεί και δανειστική βιβλιοθήκη.

2. Folklore Museum of Plataria

The collection and recording of objects (related to the life, professions and households) of the inhabitants of the village has started by the Museum. During the recording process, a certificate of donation or loan is given. Alternatively, anyone is able to get a legal certificate for the items offered, for himself or his legal heirs. Each item is numbered and its history is mentioned. The items that have been selected are gathered in the hall of the cultural centre in order to prepare the building that will house the future museum, which has been offered for use by the agricultural cooperative of Plataria. The objects can be seen during the opening hours of the library.

Ismene Dima, +30 6948116169

Chairman of the Folklore Museum Board, Mr. Christos Evangelou. Tel: +30 6974855008 and +30 26650 -71318

Chairman of the Cultural Association of Plataria, Mr. Konstantinos Anastasiou. Tel: +30 6937852615

The museum currently operates two times a week, while a library functions in the same space (i.e. the Old Primary School) in a different room.

3. Λαογραφικό Μουσείο Πέρδικας

Η δουλειά και η προσπάθεια για τη δημιουργία του Λαογραφικού Μουσείου άρχισε του 1999, με τη συγκέντρωση λαογραφικού, παραδοσιακού, ιστορικού και φωτογραφικού υλικού της περιοχής μας. Η ολοκλήρωση έγινε στις 2 Ιουλίου το 2000 όπου έγιναν και τα εγκαίνια και το μουσείο μας άρχισε να δέχεται επισκέπτες. Ο σκοπός του Λαογραφικού Μουσείου είναι η συγκέντρωση και η έκθεση του λαογραφικού και παραδοσιακού υλικού της περιοχής, σε ειδικό χώρο για τη διασφάλιση και έκθεση στο κοινό, για την ανάδειξη της παραδοσιακής κληρονομιάς και για την ενίσχυση της τουριστικής υποδομής της κοινότητάς.

Οι κατηγορίες στις οποίες έχουν χωριστεί τα αντικείμενα είναι:

- α) γεωργικά εργαλεία
- β) εργαλεία ξυλοκόπου, μαραγκού
- γ) εργαλεία ύφανσης
- δ) αντικείμενα κτηνοτροφίας
- ε) παραδοσιακές ενδυμασίες
- στ) αντικείμενα παραδοσιακού νοικοκυριού
- ζ) παλιά πολεμικά όπλα και λάφυρα πολέμου
- η) παλιά νομίσματα.

Μουσείο Πέρδικας / Folklore Museum of Perdika

3. Folklore Museum of Perdika

The work and effort to create the Folklore Museum began in 1999 with the merging of folklore, traditional, historical and photographic material of the region. The Museum was completed on the 2nd of July 2000, when the museum opened officially and began to receive visitors. The purpose of the Folklore Museum is the collection and exhibition of folk and traditional materials from the area as a special place to ensure and report publicly on the promotion of the traditional heritage and to strengthen the tourism infrastructure in the community.

The categories of the objects are :

- a) agricultural tools
- b) lumberjack tools, carpentry tools
- c) weaving tools
- d) livestock objects
- e) traditional costumes
- f) traditional household items
- g) old weapons and war booty
- h) old coins.

Μουσείο Πέρδικας / Folklore Museum of Perdika

4. Λαογραφικό Μουσείο Μαργαριτίου

Το μουσείο Μαργαριτίου στεγάζεται σε διατηρητέο κτήριο με αυλή στην περιοχή της αγοράς (παζάρι). Πρόκειται για παλιό αρχοντικό με ισόγειο και όροφο χτισμένο το 1893, σύμφωνα με τη λίθινη ανάγλυφη επιγραφή στον τοίχο της αυλής. Μετά από εντατικές και εκτενείς εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης από τον Πολιτικό Όμιλο Μαργαριτίου, λειτουργεί από το 2009 ως μουσείο και πολιτιστικό κέντρο και στεγάζει αντικείμενα της προβιομηχανικής εποχής. Το ανατολικό δωμάτιο του ισογείου χρησίμευε ως αποθηκευτικός χώρος. Σήμερα είναι χώρος πληροφοριακού υλικού και προβολών. Η άλλη πλευρά του ισογείου είχε παλιά έναν υπερυψωμένο χώρο διαμονής (οντά) και δεύτερο αποθηκευτικό χώρο από κάτω, το κατώι. Ο οντάς είναι σήμερα εκθεσιακός χώρος. Και το κατώι η αποθήκη του μουσείου. Στον οντά λειτουργεί έκθεση με τίτλο «Μαλλί, λινάρι, αργαλιός και ραπτομηχανή». Ο αργαλιός είναι σε λειτουργία και ο επισκέπτης καλείται να δοκιμάσει! Ο όροφος είχε στο παρελθόν δύο χώρους διαμονής, τον χειμωνιάτικο οντά με τζάκι και έναν επίσημο οντά, τον καλόν οντά, με εντυπωσιακό ξυλόγλυπτο ζωγραφιστό ταβάνι. Κάθε οντάς είχε μια χρέια (εσωτερική τουαλέτα). Ο χειμωνιάτικος οντάς είχε αναπαρασταθεί όπως ήταν στα τέλη του 19ου αι., ενώ ο επίσημος οντάς λειτουργεί σήμερα ως χώρος συνεδριάσεων, περιοδικών εκθέσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Τηλ: +30 6972623566

Λαογραφικό Μουσείο Μαργαριτίου / Folklore Museum of Margariti

4. Folklore Museum of Margariti

The museum Margaritiou is housed in a heritage building with a courtyard in the market(bazaar)area. This old house has a ground floor and a first floor built in 1893, according to the stone inscription on the wall of the courtyard. After intensive and large –scale conservation and restoration works by the Cultural Society of Margariti, it started to operate in 2009 as a museum and cultural center and houses objects of pre-industrial era. The eastern ground floor room used to be the main storeroom. Today it serves as a museum space with information panels and video projections. An elevated main room(ontas) and a storeroom below it (katoe) used to be at the other side of the ground floor. Today the ontas comprises a museum exhibition room and the katoe serves as the museum’s main storage room. The current exhibition in the ontas is entitled “Wool, flax, loom and sewing machine”. The loom is still working and visitors are welcome to try it! The upper floor, once the living quarters of the house, has two rooms. These are the winter ontas with a fireplace and the formal ontas, the kalos ontas, with a carved and a painted wooden ceiling. Both rooms have a small toilet room(chreia) attached. Visitors today can see the winter ontas as it was at the end of the 19th century, while the formal ontas is today used for temporary museum exhibitions, meetings, seminars and educational programmes.

Τηλ: +30 6972623566

Λαογραφικό Μουσείο Μαργαριτίου/ Folklore Museum of Margariti

5. Γενικά Αρχεία του Κράτους - Τοπικό Αρχείο Παραμυθιάς

Το Τοπικό Αρχείο Παραμυθιάς ιδρύθηκε το 1977, και ουσιαστικά άρχισε να λειτουργεί το 1989, καλύπτοντας θέματα εντοπισμού, καταγραφής, διάσωσης και αξιοποίησης ιστορικού αρχειακού υλικού στην Π.Ε. Θεσπρωτίας. Διαθέτει αρχειακό υλικό από όλο το νομό Θεσπρωτίας, αφού αποτελεί τον επίσημο φορέα των Γενικών Αρχείων του Κράτους στοχεύοντας στην εποπτεία, διάσωση, συγκέντρωση, ταξινόμηση και ευρετηρίαση υλικού που αναφέρεται στην ιστορία και στην πολιτιστική κληρονομιά του ελληνικού έθνους και σε ό,τι έχει σχέση με τη διοικητική, οικονομική και κοινωνική ζωή του ελληνικού κράτους.

Από το 2008, στεγάζεται στο ανακαινισμένο παλιό Διοικητήριο του Δ. Παραμυθιάς, όπου σε έκταση 400 τ.μ. διαθέτει πλέον δύο αίθουσες αρχειοστασίου, αναγνωστήριο – βιβλιοθήκη, εκθεσιακός χώρος, γραφεία και αίθουσα διαλέξεων και προβολών. Στον εκθεσιακό χώρο ο επισκέπτης μπορεί να παρατηρήσει από κοντά τις πρωτογενείς πηγές της ιστορίας:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ. Ο μεγαλύτερος όγκος του υλικού, αφορά αρχεία της εκπαίδευσης.

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ. Αρχεία ιδιωτών με σημαντικά στοιχεία για την ιστορία της Ηπείρου, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό από την παλιά Παραμυθιά και τη Θεσπρωτία γενικότερα.

ΑΡΧΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ. Αρχεία επιχειρήσεων, όπως της Εμπορικής Εταιρείας γαλακτομικών προϊόντων **Παναγιώτη Ρίγγα και Υιών**, και του ποτοποιού **Βασίλη Πλαχούρη**. Από τα αρχεία αυτά διαφαίνεται ο ρόλος και η σπουδαιότητα της περιοχής στην παραγωγική και οικονομική διαδικασία στην Ήπειρο στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

ΑΡΧΕΙΑ ΟΤΑ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ (ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ & ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ)
Το υλικό αφορά κυρίως τις **Κοινότητες του Δήμου Παραμυθιάς**, του **Δήμου Αχέροντα** και του Δήμου **Φιλιατών**. Ο μεγαλύτερος όγκος του υλικού χρονολογείται μετά το 1940.

Το Αρχείο είναι ανοιχτό για το κοινό κατά τις εργάσιμες μέρες από 9:00 π.μ. έως 15:00 μ.μ.

Επικοινωνία

Δ/ντής : Παντελής Χαράλαμπος, Τηλ. & Τηλεομοίτυπο 26660/22712

E-Mail: gakparam@sch.gr, Ιστοσελίδα <http://gak-param.thesp.sch.gr>

Διεύθυνση : Διοικητηρίου 1, Τ.Κ. 46200 Παραμυθιά

5. General State Archives - Local archives of Paramythia

The Local Archive of Paramythia was established in 1977, although its actual operation started in 1989 covering issues of tracking, recording, saving and development of historical archive material in the Regional Unit of Thesprotia. It includes archive material from the entire prefecture of Thesprotia, as it is the official body of the General State Archives, with the primary objective of monitoring, saving, collecting, classifying and indexing the archive material concerning the history and the cultural heritage of the Greek nation and anything related to the administrative, financial and social life of the Greek state.

As of 2008, it is housed in the renovated building of the former Head Office of the Municipality of Paramythia, where, in an area of 400m² it currently has two repository rooms, reading room - library, exhibition area, offices and lecture and projections room. In the exhibition area, visitors may take a close look at primary historical sources.

EDUCATION ARCHIVES. Most of this material concerns education archives.

PRIVATE ARCHIVES. Private archives with important data on the history of Epirus, with rich photographic footage from old Paramythia and Thesprotia and Thesprotia in general.

COMPANY AND BUSINESS ARCHIVES. Company archives, such as that of the dairy goods Commercial Company of **Panagiotis Riggas and Sons**, and that of the distiller **Vasilis Plachouris**. These archives portray the role and importance of the area in the productive and financial procedure in Epirus in the late 19th and early 20th century.

ADMINISTRATIVE & LOCAL AUTHORITIES ARCHIVES (PUBLIC AGENCIES & ORGANISATIONS)

The material mainly concerns the **Communities of the Municipality of Paramythia**, the Municipality of **Acherontas** and the Municipality of **Filiates**. Most of this material is dated after 1940.

The Archives are open to the public on working days from 9.00 a.m. to 15.00 p.m.

Communication

Director: Pantelis Charalampos, Tel. & Fax 26660/22712

E-Mail: gakparam@sch.gr, Website <http://gak-param.thesp.sch.gr>

Address: 1, Dioikitiriou street. P.C. 46200 Paramythia

6. Λαογραφικό Μουσείο Νεοχωρίου

Το «ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ» ιδρύθηκε το 1999 με σκοπό την παρουσίαση της Ιστορίας, της Ζωής και της Τέχνης του χωριού. Στεγάζεται σε διώροφο κτήριο στο οποίο λειτουργούσε το Δημοτικό Σχολείο. Βρίσκεται σε απόσταση 25 χιλιομέτρων από την πόλη της Ηγουμενίτσας, στην δεύτερη έξοδο της Εγνατίας Οδού Ηγουμενίτσας Ιωαννίνων. Βρίσκεται στο κέντρο του χωριού, διαθέτει προαύλιο χώρο για διάφορες δραστηριότητες, παιδική χαρά και χώρο στάθμευσης. Τα εκθέματα που βρίσκονται στο Μουσείο διατέθηκαν από τους κατοίκους του χωριού και αναφέρονται ε παραδοσιακές στολές, νομίσματα, υφαντά, εργαλεία, σκεύη και γενικά αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν στην καθημερινή τους ζωή οι κάτοικοι του χωριού. Στον όροφο τα εκθέματα είναι ταξινομημένα ενώ στον κάτω όροφο έχουν δημιουργηθεί γωνιές με αναπαραστάσεις χώρων του σπιτιού.

Λαογραφικό Μουσείο Νεοχωρίου / Folklore Museum of Neochorio

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Γεώργιος Παν. ΚΩΤΣΗΣ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 6945860727

6. Folklore Museum of Neochori

The «FOLKLORE MUSEUM OF NEOCHORI» was founded in 1999 in order to provide the visitor with a fascinating insight into the History, Life and Art of the village.

It is housed in a two-story building where the Primary School was hosted. It is located within a distance of 25km from the city of Igoumenitsa, at the second exit of Egnatia Odos Highway from Igoumenitsa to Ioannina. The museum is situated at the very center of the village, provides an outdoor space for activities, playground and parking space. The exhibits presented are exclusive offers from the residents of the village and includes traditional costumes, coins, textiles, tools, household utensils and generally objects used in their daily life. On the first floor the exhibits are classified into units while on the ground floor representations of house spaces have been recreated.

Λαογραφικό Μουσείο Νεοχωρίου / Folklore Museum of Neochorio

*FOLKLORE MUSEUM OF NEOCHORI
MUNICIPALITY OF SOULI
INFORMATION: GEORGIOS PAN. KOTSIS
TELEPHONE: 6945860727*

7. Λαογραφικό Μουσείο Νεροτριβών Ντούμα

Σε απόσταση 1500 μ από τις πηγές (Σέλιανης) Κρυσταλλοπηγής- Παραμυθιάς Θεσπρωτίας βρίσκεται το Συγκρότημα της υδροκίνησης, αρχικά Πριτσινέλα ή Φράγκου μετέπειτα ΝΤΟΥΜΑ, με μια ιστορική αναδρομή από το 17ο αι. Μια αλυσίδα προβιομηχανικών εγκαταστάσεων, όπου ο σημερινός επισκέπτης ακολουθώντας μια σύντομη διαδρομή μπορεί να γνωρίσει την τεχνολογία με την οποία οι παραδοσιακές κοινότητες της περιοχής κάλυπταν τις βασικές ανάγκες τους. Το συγκρότημα ξαναζω-ντανεύει τους τρόπους παραγωγής άλεσης και μεταποίησης (επεξεργασία ρούχων) των παππούδων μας που μοιάζουν προϊστορικοί στα μάτια των παιδιών μας. Αξίζει τον κόπο να πάρετε μια χούφτα αλεύρι από το μύλο που ανασυνθέσαμε, να γνωρίσετε τις φάσεις των μάλλινων κλινοσκεπασμάτων και στρωσιδίων που γίνονταν στις νεροτριβές και ενδυμάτων που γίνονταν στο Μαντάνι.

Ο επισκέπτης μπορεί να δει το Μαντάνι όπου επεξεργαζόταν μάλλινα καλτσερά για κουστούμια βλάχικα, γυναικείες φορεσιές και πολλά άλλα υφαντά που υπάρχουν στη μικρή έκθεση μας.

Φεύγοντας αφουγκρασθείτε τον ήχο της πτώσης των υδάτων και το θρόισμα των φύλλων, και κάντε ένα περίπατο μέχρι τις πηγές του Κοκικού ποταμού, αγναντεύοντας την λίμνη Χότκοβα σε ένα πανέμορφο τοπίο γεμάτο πράσινο.

Λαογραφικό Μουσείο Νεροτριβών Ντούμα / NTOUMA Fulling Folklore Museum

7. NTOUMA Fulling Folklore Museum

At a distance of 1500m from the sources (Seliani) of Krystallopigi - Paramythia of Thesprotia, the former Pritsinela or Fragou and currently NTOUMA water mill Complex is located, with a history dating back to the 17th century. A chain of pre-industrial facilities, where modern visitors following a short rout can get to know the technology used by the traditional local communities to cover their basic needs. The complex brings to life our grandfathers' methods for milling and processing (clothes), which may seem ancient in the eyes of our children. It is worth the while to get a handful of flour from the mill we reassembled, to get to know the procedure for making wool bedding and rugs performed in the watermill and the making of clothes performed at Mantani. Visitors can see Mantani where wool fabrics were processed for traditional costumes and textiles, as demonstrated in our small exhibition.

As you leave listen to the sound of water falling, the air between the leaves, and take a walk to the sources of Kokitos river, with a view to lake Chotkova in a wonderful verdant scenery.

Λαογραφικό Μουσείο Νερотριβών Ντούμα / NTOUMA Fulling Folklore Museum

8. Λαογραφικό Μουσείο Πολυδρόσου

Το μουσείο του φιλοπρόδου Συλλόγου Πολυδροσιτών ιδρύθηκε το 1971 και είναι το παλαιότερο μουσείο της Θεσπρωτίας. Η συλλογή του περιλαμβάνει 1300 αντικείμενα που τεκμηριώνουν την παραδοσιακή ζωή και οικονομία του χωριού. Η έκθεση αναπτύσσεται σε επτά συνεχόμενους χώρους εμβαδού 120 τ.μ. και εκτός από τις προθήκες και επιφάνειες με εκθέματα ή εππτικό υλικό διαθέτει πλέον και εξοπλισμό ψηφιακής τεχνολογίας. Οι επτά θεματικές ενότητες είναι: ιστορία της περιοχής, κατοικία-οικοσκευή, ενδυματολογία, κτηνοτροφία-γεωργία, μαγαζί-κυνήγι, ξενιτιά, Βλαχωρίτες και γράμματα με τρεις υποενότητες: γλώσσες και γραφή στη Θεσπρωτία, το δημοτικό σχολείο και Αναστ. Αναγνωστόπουλος, ο πρώτος επιστήμονας του χωριού. Η τρίτη υποενότητα είναι προς συμπλήρωση ώστε να καλύψει όλη την εκπαίδευση και πνευματική και καλλιτεχνική παραγωγή των Πολυδροσιτών. Το μουσείο είναι επισκέψιμο μετά από προσunenνόηση στο τηλέφωνο: 2666024374, κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες. Για τα σχολεία και τους Πολυδροσίτες είναι επισκέψιμο όλο το χρόνο.

Λαογραφικό Μουσείο Πολυδρόσου / *Folklore Museum of Polydrosou*

8. The Folklore Museum of Polydrosos

The museum was founded in 1971 and it is the oldest museum in Thesprotia. It exhibits 1300 pieces which depict the tradition and the economy of the village. The exhibition is held in seven rooms (120 m²) and apart from display cases and visual material, it also provides digital equipment. The seven thematic sections are: local history, houses and household-furniture, clothing, cattle-breeding, agriculture, hunting, immigration, local residents (Vlachorites) and education. This thematic part is divided into three subsections: languages and script in Thesprotia, the primary school and Anast. Anagnostopoulos, the first scientist of the village. The third section is to be completed in order to contain all the educational, mental and artistic achievements of the residents. Dial 2666024374, especially during the summer months to arrange a visit, although students and the locals are able to visit it all year round.

Λαογραφικό Μουσείο Πολυδρόσου / Folklore Museum of Polydrosos

9. Λαογραφικό Μουσείο Φοινικίου

Το Λαογραφικό Μουσείο Φοινικίου στεγάζεται σε διόροφο κτίσμα τεσσάρων δωματίων.

Κατασκευάστηκε επί Τουρκοκρατίας (δύο δωμάτια με τα κατώγια τους) με σκοπό να στεγάσει τους Τούρκους φοροεισπράκτορες κατά την παραμονή τους στο χωριό. Αργότερα λειτούργησε ως κοινοτικό γραφείο και ξενώνας.

Στις τέσσερις (4) αίθουσες του Μουσείου στεγάζονται κυρίως αντικείμενα οικιακής χρήσης σε τέσσερις θεματικές κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία παρουσιάζονται αντικείμενα που αφορούν αγροτικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει αντικείμενα του χώρου της κουζίνας. Η τρίτη κατηγορία απαρτίζεται από αντικείμενα του οντά, ενώ στην τέταρτη εκτίθενται κοσμήματα, εκκλησιαστικά είδη, έγγραφα, στολές και αντικείμενα οικοτεχνίας. Τα εκθέματα εντάσσονται, κυρίως, στη χρονική περίοδο 1840-1970.

Σκοπός του Μουσείου είναι η συλλογή, φύλαξη και συντήρηση κάθε αντικειμένου που φανερώνει την πολιτισμική εξέλιξη του τόπου μας. Στόχος είναι η γνώση του παρελθόντος και μέσω αυτής η κατανόηση της πολιτισμικής εξέλιξης.

ΛΕΤΖΑΡΗ ΑΜΑΛΙΑ: 6944546994 / 2664022255

ΜΑΝΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ): 2665021025

Λαογραφικό Μουσείο Φοινικίου / Folklore Museum of Foinikio

9. Folklore Museum of Foinikio

The Folklore Museum of Foinikio is housed in a two storey building with four rooms.

The two rooms with their cellars were built during the Ottoman rule in order to accommodate the Turkish tax collectors during their stay in the village. It later functioned as a community office and guesthouse

Four rooms of the museum mainly housed household items in four thematic categories. The first category of objects presented relate to rural and farming activities. The second category includes items found in the kitchen. The third category consists of items found in the attic, while the fourth exposed jewelry, religious items, documents, uniforms and handicraft items. The exhibits included are mainly from the period 1840-1970.

The museum carries out the collection, storage and maintenance of objects that reveal the cultural development of our country. The objective is to further the knowledge of the past and through this to help better the understanding of cultural evolution.

LETZARI AMALIA: 6944546994 / 2664022255

MANOS MICHALIS (CHAIRMAN): 2665021025

Λαογραφικό Μουσείο Φοινικίου / Folklore Museum of Foinikio

10. Λαογραφικό Μουσείο Τσαμαντά

Το λαογραφικό μουσείο Τσαμαντά ιδρύθηκε το 1983 από τον τσαμαντιώτη λαογράφο Κώστα Ζούλα. Στεγάζεται στο παλιό λιθόκτιστο σχολείο του χωριού και η συλλογή περιλαμβάνει πάνω από 3.000 εκθέματα, φωτογραφικά ντοκουμέντα, είδη λαϊκής τέχνης, ξύλινες αναπαραστάσεις και άλλα αντικείμενα τα περισσότερα από τα οποία είναι προσφορά των κατοίκων του χωριού. Το Λαογραφικό Μουσείο Τσαμαντά είναι αναγνωρισμένο και επιχορηγείται μερικώς από το Υπουργείο Πολιτισμού. Συμμετείχε επίσης σε πολλές λαογραφικές εκθέσεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις, προβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο την πλούσια λαϊκή μας παράδοση και κληρονομιά, ο δε ιδρυτής του Κώστας Ζούλας, για την προσφορά του αυτή, βραβεύθηκε από την Ακαδημία Αθηνών.

Τηλ: +30 26640 -41529

Λαογραφικό Μουσείο Τσαμαντά / *Folklore Museum of Tsamantas*

10. Folklore Museum of Tsamantas

The Folklore Museum Tsamantas was founded in 1983 by folklorist tsamantioti Costas Zoulas. Housed in the old stone village school, the collection includes over 3,000 artifacts, photographic documentation, folk art, wooden representations and other objects, most of which have been provided courtesy of the villagers. The Folklore Museum Tsamantas which is recognized and partially funded by the Ministry of Culture has also participated in many folklore exhibitions and cultural events. It showcases a rich folk tradition and heritage, and the founder Costas Zoulas was awarded for his contribution by the Academy of Athens.

Tel: +3026640-41529

Λαογραφικό Μουσείο Τσαμαντά / Folklore Museum of Tsamantas

11. Λαογραφική Συλλογή ΚΙΜΕΘΕ

Το ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

είναι ένας σύλλογος που σκοπό έχει την έρευνα της ιστορίας της Θεσπρωτίας. Χιλιάδες έγγραφα (όπως αυτό της φωτογραφίας) έχουν σωρευθεί και βρίσκονται στην ηλεκτρονική βιβλιοθήκη του, η οποία είναι προσιτή σε κάθε ερευνητή!

Διεύθυνση: Φιλιάτες

Τηλ: +30 6972824946

Βιβλίο προσκομιδής έτους 1427 / *Liturgy of Preparation Book, year 1427*

11. Folklore Collection KIMETHE

THE HISTORICAL RESEARCH CENTRE OF THESPROTIA

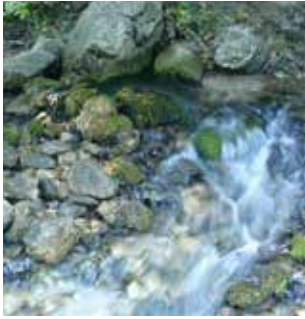
is an association with the objective of researching the history of Thesprotia. Thousands of documents (like the one in the photo) have been scanned and are included in its e-library, which is accessible to any researcher!

Address: Filiates,

Tel: +30 6972824946

Λαογραφική Συλλογή KIMEΘΕ / Folklore Collection KIMETHE

Διαδρομές Trails

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επίσκεψή σας στις Διαδρομές της Θεσπρωτίας, παρακαλείσθε πρώτα να επικοινωνείτε με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Φιλατών.

For more information about visiting the itineraries of Thesprotia, please first contact the Environmental Education Center Filiaton.

e-mail: kpefilia@otenet.gr Tel: +30 26640-22000 Fax: +30 26640-22000, www.kpe-filiaton.gr

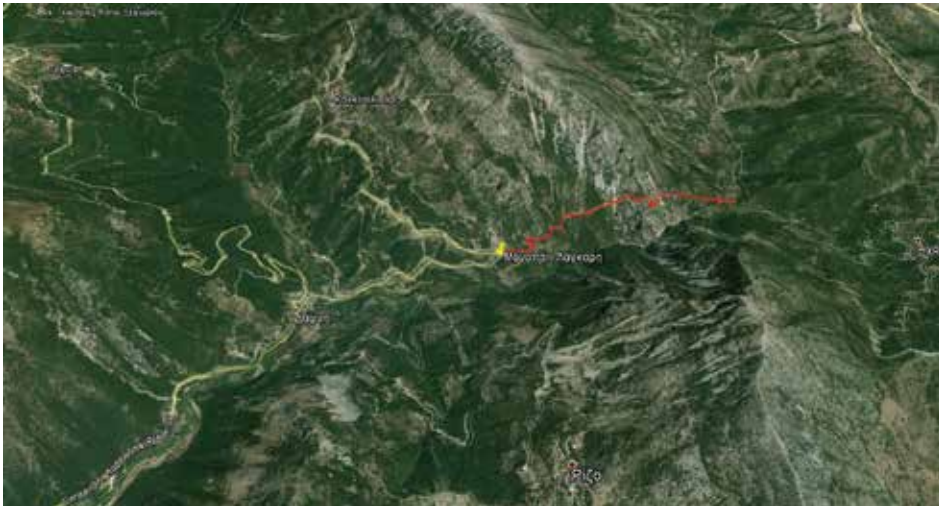

Η αρίθμηση στον χάρτη, αντιστοιχεί σε σημεία των προορισμών που περιλαμβάνονται στην παρούσα ενότητα.

The numbers on the map correspond to points of the destinations included in this section.

1.Μονοπάτι Λάγγαρη

Το μονοπάτι αποτελούσε τμήμα του εμπορικού δρόμου που ένωνε τα Γιάννενα με το λιμάνι της Σαγιάδας το οποίο σύμφωνα με τον Roukenville ανακατασκευάστηκε το 1716. Χαρακτηρισμένο από το υπουργείο πολιτισμού το 2000 ως «ιστορικό διατηρητέο μνημείο», το μονοπάτι Λάγγαρη βρίσκεται στις απότομες πλαγιές του όρους Λάγγαρη μεταξύ της Δάφνης Φιλιατών και της περιοχής Αχούρια Κεραμίτσας πάνω από το ρέμα της Ποταμιάς (Μπογαζιώτικος). Έχει μήκος 2.200 μ. και διασχίζεται σε περίπου 1 ώρα. Σε πολλά σημεία του το παλιό καλντερίμι είναι καλοδιατηρημένο και η διαδρομή είναι εύκολη.

1.Trail Laggari

The trail was part of the commercial road connecting Ioannina with the harbor of Sagiadas, which according to Poukeville was reconstructed in 1716 and was designated by the Ministry of Culture in 2000 as an “historical monument”. It is located on the steep slopes of Mount Laggari between Daphi of Filiates and Achuria of Keramitsa area over the stream Potamia (Bogaziotikos). In its most part the old path is well maintained and therefore the walk is easy.

Μονοπάτι Λάγγαρη / Trail Laggari

2. Κότσικα – παλιά Σαγιάδα

Στη διαδρομή αυτή, η πεζοπορία ακολουθεί την μεθοριακή γραμμή Ελλάδας–Αλβανίας. Ο περιπατητής έχει πανοραμική θέα στο Δέλτα του Καλαμά που αποτελεί ζώνη Natura 2000. Περνάμε κοντά από το εγκαταλελειμμένο χωριό Λιόψη και καταλήγουμε στο χαρακτηρισμένο παραδοσιακό οικισμό της παλιάς Σαγιάδας (επίσης εγκαταλελειμμένο). Στο μέσο της διαδρομής στη θέση «πυραμίδα» ο περιπατητής έχει μοναδική πανοραμική θέα στη λιμνοθάλασσα του Βουθρωτού (Αλβανία) και στο δέλτα του ποταμού Καλαμά.

Κότσικα – παλιά Σαγιάδα / *Kotsikas - old Sagiada*

2. Kotsikas - old Sagiada

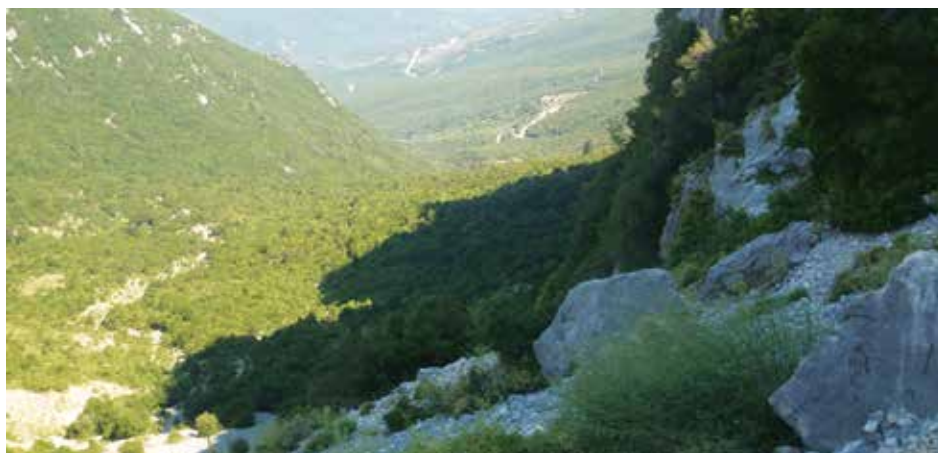
On this itinerary, the trail follows the border of Greece and Albania. The walker has a panoramic view of the Delta of Kalamas, which constitutes a Zone Natura 2000. The walk passes near the abandoned village Liopsi and ends at the traditional village of old Sagiadas (also abandoned). Midway in the 'pyramid' position, the walker has a panoramic view of the lagoon of Butrint (Albania) and the Delta of Kalamas river.

Κότσικα – παλιά Σαγιάδα / Kotsikas - old Sagiada

3. Neraida - Lampanitsa

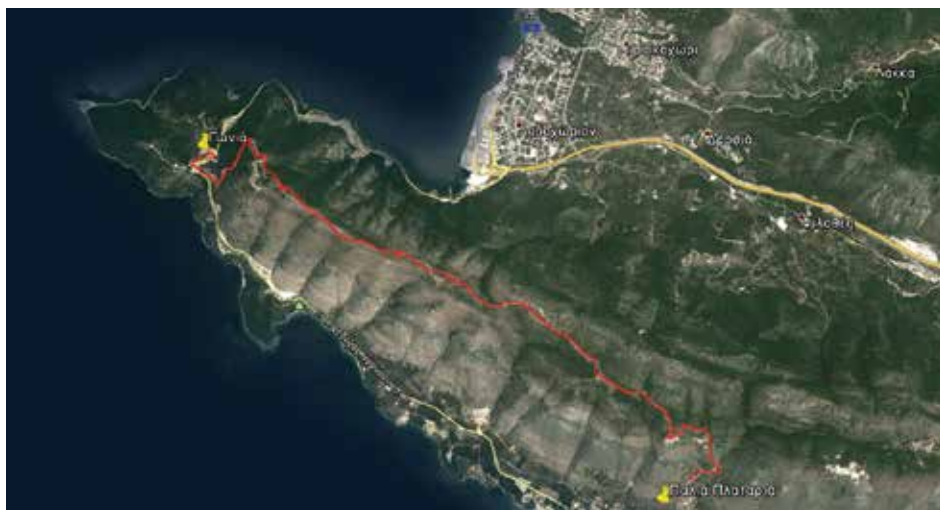
This trail starts from the Monastery Paganies, which was a rich monastery with significant activity and contribution. The route is uphill starting at an altitude of 350 m. and reaching the highest point with an elevation of 1,200 m. At the highest point, where the church of St. Paraskevi (Agia Paraskevi) is located, the walker overlooks the Ionian sea although he is close to the prefecture of Ioannina. From this point and onwards, the route is slightly downhill and leads to the village Elataria (Lampanitsa) at an altitude of 1,100 m. In this last part of the route alpine vegetation replaces the Mediterranean scrub. Furthermore the area is full of aromatic plants such as mountain tea, oregano, mint and sage, attracting many visitors. The route has an average degree of difficulty due to the height, but compensates the walker with panoramic views.

Νεραΐδα – Λαμπανίτσα / Neraida - Lampanitsa

4.Γωνιά Ηγουμενίτσας - Παλιά Πλαταριά

Είναι μια πανοραμική διαδρομή η οποία αρχικά ακολουθεί την κορυφογραμμή ενώ στη συνέχεια διασχίζει την βουνοπλαγιά της “Βελανιδιάς”. Πρόκειται για το μονοπάτι που ένωνε σε παλιότερες εποχές το Γκραικοχώρι το Λαδοχώρι και την Αγία Μαρίνα με την Πλαταριά. Ο περιπατητής έχει πανοραμική θέα αριστερά της πόλης και του Λιμένα της Ηγουμενίτσας και δεξιά τον όρμο της Πλαταριάς. Στο μέσο της διαδρομής συναντάμε ένα καινούριο εκκλησάκι και αντίκρυ του ένα πολύ παλιό αλώνι και κατοικία του 19ου αιώνα. Χαρακτηριστικό σημείο πάνω στην πορεία το παλιό πηγάδι με την ονομασία: “πούσι του αράπ” αλβ. δηλαδή, το πηγάδι του αράπη.

Γωνιά Ηγουμενίτσας - Παλιά Πλαταριά / *Gonia Igoumenitsas - Old Plataria*

4. Gonia Igoumenitsas - Old Plataria

This is a panoramic trail that initially follows the ridge and then traverses the hillside of "Velanidia". This is the path that connected in the older times Gkraikochori, Ladochori and Agia Marina with Plataria. The walker has at the left panoramic views of the city and of the port of Igoumenitsa and at the right the bay of Plataria. In the middle of the path, a new church is located and opposite of the church, a very old threshing floor and residence from the 19th century. On this itinerary there is also situated an old well, called in albanian "pousi toy arap", or else "the well of the black man".

Γωνιά Ηγουμενίτσας - Παλιά Πλαταριά / *Gonia Igoumenitsas - Old Plataria*

5. Γέφυρα Μπολιάνας – Σπυροπηγάδια

Η περιβαλλοντική αυτή διαδρομή προσφέρει μια μοναδική εμπειρία διασχίζοντας ένα εκπληκτικό φαράγγι κατά μήκος του ποταμού Καλαμά προκαλώντας με την άγρια ομορφιά δέος στον περιπατητή. Αρχικά ο περιπατητής ακολουθεί την κοίτη του ποταμού κόντρα στη πορεία του και κατόπιν ανεβαίνει στην απότομη πλαγιά του φαραγγιού όπου και αποκτά τη μαγευτική του θέα πλαισιωμένη από την ηχώ του ποταμού και τον αντίλαλο... Στη πορεία τού αυτή η παρατήρηση άγριων ζώων όπως τα ζαρκάδια, οι αγριόχοιροι και οι βίδρες δεν αποτελούν σπάνιο φαινόμενο. Το Φαράγγι βρίθκει πτηνών όπως ο αργυροτσικνιάς, το γεράκι, το κοτσύφι κ.α. Τέλος ο περιπατητής κατεβαίνει ξανά στην κοίτη του ποταμού στη θέση Σπυροπηγάδια όπου πηγές με πεντακάθαρο νερό αναβλύζουν και χύνονται στο ποτάμι. Εκεί υπάρχουν παγκάκια για ξεκούραση από αυτή τη μέσης δυσκολίας διαδρομή.

Γέφυρα Μπολιάνας – Σπυροπηγάδια / *Bridge Bolianas - Spyropigadia*

5. Bridge Bolianas - Spyropigadia

This environmental trail offers a unique experience across an amazing gorge along the Kalamas River. Its wild beauty is outstanding. Originally the walker follows the riverbed against the course and then climbs the steep slope of the ravine where the view is magnificent and the walker can hear the river's echo. The Canyon is full of birds like hawks, blackbirds etc. There, the walker can find benches to rest from walking this path of medium difficulty.

Γέφυρα Μπολιάνας – Σπυροπηγάδια / *Bridge Bolianas - Spyropigadia*

6. Νεοχώρι – Πέστιανη

Μια ξεχωριστή πορεία, με επισημάνσεις στο παρελθόν αλλά και σε ιδιαίτερα φυσικά στοιχεία. Ξεκίνημα από το πόδι στήριξης της γέφυρας του δρόμου της Εγνατίας, στο Νεοχώρι. Δεξιά και αριστερά χωριουδάκια που και μόνο η αναφορά των ονομάτων δείχνει το μωσαϊκό που δημιουργήθηκε από περάσματα φυλών και αναμειξείς.

Ενδεικτικά και τα πλησιέστερα στην διαδρομή: Σεμέριζα (Αλβανική ρίζα της λέξεως με την έννοια – μικρή Παναγιά), Γκρίκα (Αλβ. =αυχένας, πλαγιά), Ψάκα (Αλβ. μετά από τροποποίηση της ελληνικής λέξης Ασφάκα), Κορίτιανη (Αλβ.= τόπος, ανάμεσα σε βουνά αλλά η ακόμα παλαιότερη ονομασία Παλιόκορο από Σλάβικη ρίζα η ετοιμολογία = θέση με πολλές μικρές πηγές) και άλλη ονομασία τοπωνυμίου με δύο ετυμολογικές ρίζες, Δράμεση (1η εκδοχή, τόπος σταβλισμού αιγοπροβάτων και 2η τόπος όπου κύλησαν και σταθεροποιήθηκαν βράχοι). Ακόμα, Δριμίτσα (Σλαβ. = τόπος σταβλισμού ζώων, αχούρια), Δράγανη (Σλαβ.= Αγαπητός, η), Πέστιανη (Σλαβ. = τόπος με σπήλαιο).

Στην πορεία μας τώρα, γιατί χαθήκαμε στα μονοπάτια και τις διασταυρώσεις του παρελθόντος... Ανέβασμα στην κορυφή "Κλιάδι", 956μ. στο μέσο της Π.Ε Θεσπρωτίας όπου στα πόδια μας οι λίμνες Βροντάνη και Χότκοβα που υπάγονται στη ζώνη προστασίας NATURA 2000 και στο βάθος τα όρη Μουργκάνας βόρεια και ανατολικά τα όρη Παραμυθιάς χώροι και αυτοί υπό ένταξη στο δίκτυο NATURA 2000, όλες τις πόλεις του νομού και αντικρίζουμε το Ιόνιο. Μικρή ανάπαυλα.

Στην συνέχεια μετά την κάθοδο πέρασμα από τις περιοχές Νάνα – Κιάφα Σοκόλι - Αί Λια και Κρόνια φτάνουμε στο τέρμα, στο νταμάρι. Συνολική απόσταση 25χιλ. και διάρκεια γύρω στις 7 ώρες.

Νεοχώρι - Πέστιανη / *Neochori - Pestianni*

6. Neochori - Pestiani

A special route, with references to the past as well as to exceptional natural elements. Start from the bridge pillar of the Egnatia Road, at Neochori. To right and left, small villages the mere names of which are indicative of this rich mosaic created by the passing of races and mingling.

Some characteristic examples, close to the route: Semeriza (Albanian root of the word, meaning - little Virgin Mary), Gkrika (Alb. =neck, slope), Psaka (Alb. after amendment of the Greek work Asfaka), Koritiani (Alb. = land, between mountains and the even older name Paliokoro from the Slavic root = location with many small sources) and another place name with two etymological roots, Dramesi(1st case, a stable area for sheep and 2nd case, a place where rocks rolled and were stabilised). Furthermore, Drimitsa (Slav. = stable area, barn), Dragani (Slav.= Dear), Pestiani (Slav. = place with a cave).

Back to our track now, after our wandering in the lanes and crossings of the past... Climbing to the "Kliadi" top, 965m. in the middle of the Regional Unit of Thesprotia, where lakes Vrontani and Chotkova - included in the NATURA 2000 protection zone - lie at our feet and in the background mountain Mourgkanas to the north and mountain Paramythias to the east - sites that are also included in the NATURA 2000 network - we can see all cities of the prefecture and gaze the Ionian sea. Brief rest.

Then, after coming down, passage from the areas Nana – Kiafa Sokoli - Ai lia and Kronia we reach the end, the quarry. Total distance 25 km and duration approximately 7 hours.

Νεοχώρι - Πέστιανη / Neochori - Pestiani

7. Γιτάνα – Φοινίκι

Ξεκίνημα από τον αρχαιολογικό χώρο της πόλης των Γιτάνων, που υπήρξε για μια περίοδο και πρωτεύουσα των Θεσπρωτών. Επιβάλλετε τουλάχιστον μια αναφορά στην τοπική ιστορία και τα μνημεία της. Ένα μικρό σπήλαιο με τάφους κλασικής περιόδου δίπλα στο δρόμο και απέναντι ένα γεφύρι του 19ου αιώνα μας δείχνουν την διαχρονικότητα του πεδίου.

Τους θερινούς μήνες η πορεία μπορεί να γίνει και μέσα από την κοίτη του ρέματος αφού είναι στεγνή και αυτό εξαιτίας περισσότερο των αρδεύσεων στην πεδιάδα της Ελέας.

Σε μια ώρα περίπου φτάνουμε στο γεφύρι του Καλπακιώτικου, το οποίο φτιάχτηκε με τα χρήματα από έναν Σιδερίτη γιατί...

Μια μικρή ανάπαυλα και συνεχίζουμε για δύο ακόμα ώρες για να φτάσουμε στο μεσοχώρι του Φοινικίου. Εκεί θα ακούσετε από τους ντόπιους την ιστορία και θα δείτε στο λαογραφικό μουσείο τις παλιότερες συνήθειες και εργασίες στο χωριό. Σεργιανώντας στα λιθόστρωτα καλντερίμια, η επαφή και η ζεστασιά των ντόπιων θα σας θυμίζει πως υπάρχουν ακόμα τόποι σ' αυτή τη χώρα, όπου η φιλοξενία αποτελεί τρόπο ζωής και όχι τουριστική ατραξιόν...

Γιτάνα - Φοινίκι / *Gitana - Foiniki*

7. Gitana - Foiniki

Starting from the archaeological site of the city of Gitana, capital of Thesprotia for a period in the past. At least a reference to the local history and monuments is imperative. A small cave with classical era tombs by the street and just across a 19th century bridge underline the timelessness of the scenery.

In the summer, this route can also be followed through the stream bank, as it is dry, mainly due to irrigation needs in the valley of Elea.

In about an hour we reach the bridge of Kalpakiotiko, which was built with the money of a Sideritis because...

A small rest and we go on for two more hours to reach the village of Foiniki. There you will listen to history as narrated by the locals and you will get to know older habits and tasks in the village with a visit to the folklore museum. Walking the cobbled narrow streets, the contact and warmness of the locals will remind you that there are still places in this country, where hospitality is a lifestyle and not a tourist attraction...

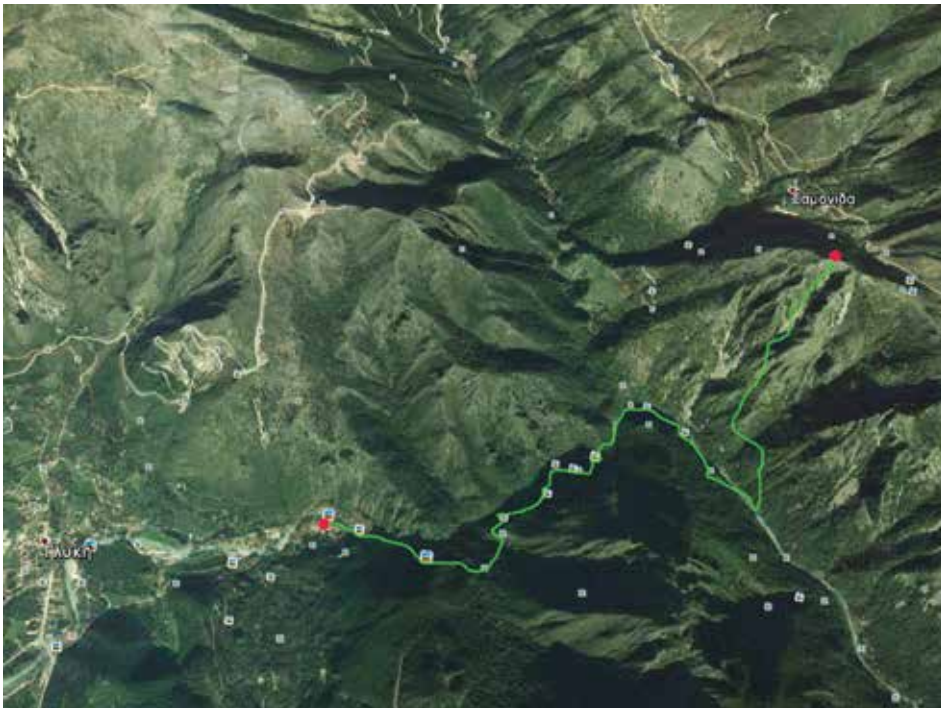
Πλακόστρωτος δρόμος Φοινίκι / *Paved street Foiniki*

8. Σκάλα Τζαβέλενας

Μια διαδρομή που υπάγεται στο δίκτυο NATURA 2000 και εκεί βρίσκονται ενδημικά και σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας.

Το ξεκίνημα γίνεται παρόχθια στον "μυθικό" ποταμό Αχέροντα και στην συνέχεια πάνω στο μονοπάτι που έφιππη περνούσε η Τζαβέλενα. Αναφορίζοντας παρατηρούμε σύγχρονες παρεμβάσεις (σήραγγα, διένευξη δρόμου προς το Σούλι τη δεκαετία του '70) και ακόμα πιο σύγχρονη κατασκευή, ένα κiosk, όπου γίνεται και μια μικρή ανάπαυλα. Η ανοδική πορεία συνεχίζεται με τερματισμό στο κάστρο των σουλιωτών την περιφέρεια "Κιάφα".

Συνολική διάρκεια περίπου 2 ώρες και 30 λεπτά.

Σκάλα Τζαβέλενας /

Skala Tzavelenas

8. Skala Tzavelenas

A route that is included in the NATURA 2000 network and is home to endemic and rare flora and fauna species.

We start at the banks of the “legendary” river Acheronta and then on the path where lady Tzavelena was crossing on her horse. Going up we see modern interventions (tunnel for the construction of the road to Souli in the '70s) and an even more contemporary structure, a kiosk, where we stop for a little rest. Our way up continues, ending at the castle of Souliotes, the famous “Kiafa”.

Total duration approximately 2 hours and 30 minutes.

Σκάλα Τζαβέλενας /

Skala Tzavelenas

9. Χερσόνησος Λυγιάς, σπηλιά – παραλία

Το ξεκίνημα μπορεί να γίνει από δύο θέσεις - παραλίες, του Ερημίτη βόρεια και πιο σύντομα αλλά και από του Πεθαμένου, νότια μετά την ακτή Μακρυγιαλίου. Όλες οι ακτές αυτές βρίσκονται στην χερσόνησο της Λυγιάς που εκτός από το ότι υπάγεται στο δίκτυο NATURA 2000 έχει και μεγάλη αρχαιολογική αξία, σύμφωνα με αναφορά του Θουκυδίδη στην "Κερκυραϊκή Περαία".

Η χερσόνησος της Λυγιάς βρίσκεται 8χλμ. Δ της Ηγουμενίτσας. Απαραίτητα στην πορεία – κολύμβηση για λόγους ασφαλείας, άνεσης αλλά και υποβρύχιας όρασης τα βατραχοπέδιλα και μάσκα.

Η σπηλιά έχει ένα μικρό άνοιγμα – πόρτα και αρκετή υδάτινη επιφάνεια και ύψος γύρω στα 20μ. Μπροστά σχηματίζετε μικρή παραλία με βότσαλα μήκους 10μ. περίπου. Η καθαρότητα των υδάτων, ο μεγάλος αριθμός υχθυογόνου και η όλη εικόνα που σχηματίζετε από τους σταλαγμίτες και τα παιχνίδια των κυμάτων στο λιγοστό φως μαγεύουν...

Τα τελευταία χρόνια (20) εμφανίστηκε μια ακόμα μικρή σπηλιά που είναι δίπλα από την είσοδο της προηγούμενης. Είναι όμως πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας περίπου ένα μέτρο.

Χερσόνησος Λυγιάς / *Chersonisos Ligias*

9. Peninsula Ligias, cave - beach

The starting point may be at two locations - beaches: the Erimitis beach to the north and faster and the Pethanemos beach to the south after the Makrygialiou coast. All these beaches are on the Ligia peninsula, which is included in the NATURA 2000 network and also has great archaeological significance, according to Thoukididis' reference in "Kerkyraiki Peraia"

The Ligia peninsula is 8 km to the W of Igoumenitsa. For safety, comfort and underwater visibility reasons you will need flippers and mask.

The cave has a small opening - gate and plenty of water and is about 20 m. high. A small beach with pebbles, about 10m. long, is formed in front of it. The crystal clear waters, the large number of fish and the full picture with the stalagmites and the movement of the waves under the scarce light, is really enchanting...

In the last 20 years another small cave appeared, next to the entry of the previous. However it is almost one meter above the level of the sea.

Χερσόνησος Λυγίας, σπηλιά - παραλία / *Peninsula Ligias, cave - beach*

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ
CHAMBER OF THESPROTIA

www.e-thesprotias.gr
www.export-co.eu
www.thesprotia-holidays.gr

Αγίων Αποστόλων 55, Ηγουμενίτσα / 55, Agion Apostolon str, Igoumenitsa

Τηλ. / Tel: +30 26650 29480-488 • cci@e-thesprotias.gr

ΔΩΡΕΑΝ ΔΙΑΘΕΣΗ
AVAILABLE FOR FREE